

รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ชุดที่ ๒ ครั้งที่ ๗๐

วันศุกร์ที่ ๒๗ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๑๗

ณ ตึกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๙.๔๐ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกมาประชุมทั้งหมด ๒๓๑ คน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขณะนี้มีท่านสมาชิกผู้มีเกียรติมาประชุมครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอเปิดการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ เป็นวาระกระทู้ถาม กระทู้ถามลำดับแรก เป็นกระทู้ถามด่วนของคุณประสิทธิ์ ชูพินิจ ถามนายกรัฐมนตรี เรื่องการก้าวก้าวอำนาจตุลาการ

นายประสิทธิ์ ชูพินิจ : กระผมประทานเสนอต่อท่านประธาน กระทู้ถามนั้น กระผมได้ประทานยื่นตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ในช่วงระยะเวลาที่กระผมยื่นนั้น เนื่องจากว่ามีเหตุการณ์เกี่ยวกับการจลาจลที่ห้องที่ตำรวจพลับพลาย และหลังจากเหตุการณ์เกิดขึ้นแล้ว ทางรัฐบาลได้กรุณาจัดตั้งคณะกรรมการ โดยตั้งจากคณะผู้พิพากษาตุลาการเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่สอบสวนข้อเท็จจริง กระผมจึงได้ตั้งกระทู้ถามในระยะนั้น แต่ช่วงระยะเวลาที่กระผมประทานเสนอกถามมากับขณะนั้น ระยะเวลาห่างไกลกันมาก และเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ฉะนั้น กระทู้ถามของกระผมที่ประทานเสนอนั้น เนื่องจากได้ปรากฏจากรายงานของข่าวการประชุม คณะรัฐมนตรีประจำเดือนสิงหาคม ก็ได้กรุณาชี้แจงรายงานข้อเท็จจริงต่างๆ นานาแล้ว กระผมเห็นว่าความจำเป็นในการที่กระผมตั้งกระทู้ถามนั้น เฉพาะที่จะถามข้อเท็จจริงบางประการนั้น กระผมไม่ตั้งใจ แต่นอกจากกระผมไม่ตั้งใจ เจตนาที่กระผมประทานเสนอนั้น ตั้งกระทู้ถามก็เนื่องจากที่กระผมเห็นว่า การดำเนินการประสานงานของคณะรัฐบาลชุดนี้ที่ดำเนินการไปนั้น

ในกรณีที่เอาตัวผู้พิพากษาตุลาการมาเกี่ยวข้อง มาใช้กิจการงานในหน้าที่ของฝ่ายบริหารนั้น กระทบเห็นว่าเป็นการก้าวท้าวในลักษณะอาจจะผิดเจตนา เพราะว่าประชาชนหวังที่ฟังของ ประชาชนด้านสุดท้ายคือศาล คือความยุติธรรม ถ้าหากว่าทางฝ่ายบริหาร คือคณะรัฐบาลชุด นี้ได้ดึงเอาตัวผู้พิพากษาตุลาการเข้ามาทำหน้าที่เป็นกรรมการสอบสวนบ้าง เป็นกรรมการปราบ คอรัปชั่นบ้าง หรือเป็นกรรมการอย่างอื่นบ้าง กระทบคิดว่ามันอาจจะทำให้การก้าวท้าวในการ บริหารราชการแผ่นดินมีมากขึ้น และที่กระทบกราบเรียนนี้ เนื่องจากกระทบไม่ตั้งใจที่ จะถาม แต่ว่าจะกราบเรียนฝากรัฐบาลไว้ ว่าวิธีการกระทำอย่างนี้โดยมารยาททางการเมืองนั้น เป็นการไม่สมควรอย่างยิ่งที่เราจะดึงบุคคลที่เราเทิดไว้ซึ่งจะให้ความยุติธรรมแก่ประชาชน แล้วมาเกี่ยวข้องกับมารับรู้รับเห็นในกิจการของรัฐบาลนั้น เป็นสิ่งที่ไม่พึงกระทำ ฉะนั้นกระทบ จึงขอประทานกราบเรียนฝากเป็นข้อสังเกตของรัฐบาลชุดนี้ไว้เท่านั้น เฉพาะกระทู้ถามกระทบ ไม่ตั้งใจ จึงขอประทานกราบเรียนท่านประธานเท่านั้นครับ

ประธานสภาิติบัญญัติแห่งชาติ : กระทู้ถามลำดับที่ ๒ เป็นของคุณสุรินทร์ มาศดิตถ์ ถามกระทรวงการคลัง เรื่อง การขายสลากกินแบ่งรัฐบาลเกินเวลาที่กำหนด คุณสุรินทร์ ยังไม่มา ผมขอผ่านไปกระทู้ถามอื่นก่อน

กระทู้ถามลำดับที่ ๓ ของคุณประมวล กุลมาตย์ : ตามรัฐมนตรีว่าการกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การตั้งสถานีส่งเสริมผลไม้ในภาคใต้

นายประมวล กุลมาตย์ : ท่านประธานสภาที่เคารพครับ นายประมวล กุลมาตย์ ขอตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดังต่อไปนี้

ไม้ผลเป็นพืชสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศและประชากรภาคใต้อย่างยิ่ง จาก สถิติคิดเป็นมูลค่าไม่ต่ำกว่า ๑,๖๐๐ ล้านบาทต่อปี เนื้อที่เพาะปลูกไม้ผลของภาคใต้มี ๕๖๓,๐๐๐ ไร่ ใน ๑๔ จังหวัด ทั้งนี้จากการสำรวจของผู้เชี่ยวชาญในปี ๒๕๑๗ ไม้ผลที่สำคัญมี เงาะ ทุเรียน ลิ้นจี่ มังคุด ส้ม กล้วย สับปะรด เป็นต้น แต่การดำเนินการของเกษตรกรรมภาคใต้ในเรื่อง เพาะปลูกไม้ผลเหล่านี้ ราษฎรได้ดำเนินการเพาะปลูกกันตามบุญตามกรรม ขาดหลักวิชาการ ไม่มีหน่วยงานหรือสถานีส่งเสริมการปลูกต้นไม้ผลของรัฐบาลในภาคใต้เลย นาน ๆ จะมีเจ้าหน้าที่

จากกระทรวงฯ ผ่านไปสักครั้งหนึ่ง รัฐบาลมีได้ค้ำนึ่งหรือให้ความสนใจกับเกษตรกรในภาคใต้เท่าที่ควร จะเห็นได้ว่าในภาคอื่นมีสถานีกลีกรวมพร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ทางวิชาการคอยให้คำแนะนำอยู่ตลอดเวลา เช่นสถานีทดลองพืชสวนดอยมูเซอร์ จังหวัดตาก สถานีทดลองพืชสวนอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ และศูนย์ผลไม้ภาคเหนือ จังหวัดลำปาง สถานีทดลองพืชสวนนครพนม จังหวัดนครพนม สถานีทดลองพืชสวนศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ สถานีทดลองพืชสวนจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ดังนี้ จะเห็นได้ว่าภาคอื่น ๆ มีหมด เว้นแต่ภาคใต้เท่านั้น ซึ่งขาดการเอาใจใส่จากรัฐบาล กระผมจึงขอเรียนถามรัฐบาลว่า

๑. รัฐบาลจะตั้งสถานีทดลองพืชสวนทางภาคใต้ เช่นที่ตั้งไว้ในภาคอื่น ๆ จะได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

๒. รัฐบาลมีโครงการช่วยเหลือและส่งเสริมเกษตรกรที่ปลูกไม้ผลทางภาคใต้ไว้ประการใดบ้าง เป็นโครงการกี่ปี

๓. รัฐบาลจะตั้งงบประมาณเพื่อตั้งสถานีทดลองพืชสวนพร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ทางวิชาการไว้ให้คำแนะนำช่วยเหลือประชาชนในปีงบประมาณ ๒๕๑๘ ได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

นายเถลิง คำรงนาวาสวัสดิ์ (รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์) :
ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ รัฐบาลขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ดังนี้

๑. การส่งเสริมพืชสวน เช่นผลไม้ ในภาคใต้นั้น รัฐบาลมิได้นิ่งนอนใจและได้ถือปฏิบัติมานานปีแล้ว ทั้งนี้โดยจัดตั้งสถานีการยางขึ้นในจังหวัดและอำเภอต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสม รวมทั้งสิ้น ๑๔ สถานีด้วยกัน สถานีการยางทั้ง ๑๔ แห่งดังกล่าวแล้ว มิได้ปลูกแต่ยางพาราเพียงพืชเดียวมีการศึกษาค้นคว้าทดลองไม้ผลอยู่ด้วยทุกแห่ง เกษตรกรภาคใต้ที่อยู่ในจังหวัดหรืออำเภอที่มีสถานีการยางตั้งอยู่ ก็ย่อมได้รู้เห็นและได้รับความรู้ทั้งยางพาราและไม้ผลด้วย สถานีการยางจึงทำหน้าที่เป็นสถานีพืชสวนไปด้วยในตัว นอกจากสถานีการยาง ๑๔ แห่งดังกล่าวแล้ว ยังมีสถานีทดลองเกี่ยวกับมะพร้าวที่อำเภอสวี จังหวัดชุมพรอีก ๑ แห่ง สถานีนี้ปฏิบัติงานหนักไปในทางเกี่ยวกับมะพร้าวแต่ก็มีการทดลองด้านไม้ผลอยู่ด้วย

๒. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการช่วยเหลือและส่งเสริมเกษตรกรที่ปลูกไม้ผลไปแล้วแทบทุกจังหวัดทางภาคใต้ที่มีการปลูกไม้ผลเป็นอาชีพ การช่วยเหลือและส่งเสริมดังกล่าวนี้ได้แก่การไปเปิดการอบรมวิชาการทำสวนให้แก่ราษฎรชาวสวน การแจกไม้พันธุ์ดี ตลอดจนการช่วยปราบโรคและศัตรูพืช นอกจากนี้ในท้องที่อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ซึ่งราษฎรมีอาชีพในการทำสวนเงาะ ทุเรียน มังคุด ลังสาตมาแต่ครั้งโบราณ เป็นสวนเก่า และปลูกด้วยการเพาะเมล็ดรัฐบาลพิจารณาเห็นว่าควรจะได้ปรับปรุงสวนผลไม้เก่าเหล่านี้เป็นตัวอย่างขึ้น จึงได้จัดทำเป็นสวนตัวอย่างขึ้นในตำบลต่างๆ ที่มีความเหมาะสม ตำบลละเนื้อที่ ๒ ไร่ มีการปลูกทุเรียนพันธุ์ดี ๑ ไร่ ปลูกเงาะพันธุ์ดี ๑ ไร่ เพื่อผลิตกิ่งตอนและกิ่งทาบ เพื่อเปลี่ยนไม้ผลเก่าที่เสื่อมโทรมหมดอายุการผลิตแล้ว โครงการนี้จะได้ขยายออกไปในอำเภอและจังหวัดอื่นๆ ในภาคใต้ต่อไป นอกจากนี้ก็มีเกษตรกรอำเภอ เกษตรจังหวัด ประจำอยู่เพื่อติดต่อให้ความรู้และแจกพันธุ์ไม้ผลให้แก่ราษฎรชาวสวนผลไม้ผู้สนใจ อยากรักดี รัฐบาลตระหนักดีว่าลู่ทางที่จะพัฒนาพืชสวนโดยเฉพาะผลไม้เหล่านั้นยังสามารถทำได้อีกเป็นอันมาก และจะนำไปสู่การขยายอุตสาหกรรมผลไม้กระป๋องในภาคใต้อีกด้วย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงมีโครงการจะตั้งศูนย์เกษตรภาคใต้ขึ้น ขณะนี้กำลังเลือกสถานที่อยู่ ซึ่งอาจจะที่อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ศูนย์ที่จะจัดตั้งนี้จะเน้นหนักการวิจัยและส่งเสริมไม้ผลและพืชสวนอื่นๆ เป็นอันดับแรก นอกจากนั้นกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ก็มีโครงการส่งเสริมปาล์มน้ำมันและมะพร้าวสำหรับมะพร้าวนั้นจะริเริ่มโครงการปลูกมะพร้าวแทน เพื่อให้เกษตรกรสามารถโค่นต้นมะพร้าวเก่าเพื่อปลูกแทนได้ด้วย

๓. เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายดังกล่าวแล้ว รัฐบาลได้ขอแปรญัตติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ขอแปรญัตติไปยังคณะกรรมการการงบประมาณ ๒๕๑๘ เป็นจำนวนเงิน ๓ ล้าน ๕ แสนบาท เพื่อซื้อที่ดินและจัดตั้งอาคารทดลองศูนย์เกษตรภาคใต้ โดยจะเน้นหนักไม้ผลดังกล่าวแล้วในบึงบประมาณ ๒๕๑๘ นี้ ขอพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : บัดนี้คุณสุรินทร์มาอยู่ในที่ประชุมแล้ว เชิญถามกระทู้ได้เลยครับ

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม สุรินทร์ มาศดิตถ์ ขอตั้งกระทู้ถาม ตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงการคลัง ดังต่อไปนี้

เนื่องจากปรากฏว่าการขายปลีกสลากกินแบ่งรัฐบาลมีผู้ขายเกินราคาที่กำหนดในหลายท้องที่ โดยเฉพาะที่เมืองใหญ่ ๆ เช่นหาดใหญ่ เชียงใหม่ กรุงเทพมหานคร สอบถามผู้ขายได้ความว่า เนื่องจากรับซื้อจากตัวแทนของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลในราคาฉบับละเกิน ๑๐ บาทมาแล้ว และตั้งที่ปรากฏแล้วว่าผู้ขายสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ขายปลีกทั้งคนพิการ คนตาบอด คนตาดี ได้ร่วมกันหยุดการขาย ประท้วงและขอให้รัฐบาลจัดการแก้ไข เรื่องนี้หมายถึงในระยะที่กระผมตั้งกระทู้ถามนั้น ซึ่งขณะนี้ปรากฏว่า ทางกองสลากได้กรุณาแก่คนพิการให้สภาสังคมสงเคราะห์ที่ได้ช่วยเหลือไปแล้ว อันนี้กระผมก็ไม่ตั้งใจและได้สอบถามเกี่ยวกับเรื่องการขายสลากการขายสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ซื้อมาจากตัวแทนสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ซึ่งอาจจะเป็นมือที่สองหรือที่สาม เล่มละ ๒๑๐-๒๑๕ บาท เป็นราคาเกินกว่าฉบับละ ๑๐ บาท อยู่แล้ว จึงจำเป็นต้องขายเกินราคา อันเป็นการผิดกฎหมายแต่จำเป็นต้องทำเพื่อประกอบอาชีพให้ได้เลี้ยงชีพไปวันหนึ่ง ๆ เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชน และป้องกันมิให้ประชาชนทำผิดกฎหมายโดยกิจการของรัฐเอง จึงขอเรียนถามว่า

๑. ทราบว่าสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลมีระเบียบให้ขายสลากออกจากสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลให้แก่ตัวแทนหรือยี่ปั้ว เล่มละ ๑๘๐ บาท แต่มีผู้เป็นคนกลางตัดต่อนกินเปล่าเสียเล่มละ ๖ บาท จึงออกจากสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล เล่มละ ๑๘๖ บาท ยี่ปั้วขายให้ชาปั้ว เล่มละ ๑๘๔ บาท ชาปั้วขายให้ผู้ขายปลีก เล่มละ ๒๑๐-๒๑๕ บาท ผู้ขายปลีกจึงต้องขายเกินราคาฉบับละ ๑๐ บาท จริงหรือไม่ หากจริงท่านจะแก้ไขอย่างไร หากไม่จริงความจริงเป็นอย่างไร

๒. ตามหลักฐานที่กระผมสอบถามจากคนขายปลีกสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ชุมนุมกันประท้วงและร้องเรียนกับคนขายที่หาดใหญ่ ต่างก็ยืนยันว่าซื้อสลากกินแบ่งจากยี่ปั้วเล่มละ ๒๑๐-๒๑๕ บาท เฉพาะที่หาดใหญ่ซื้อเล่มละ ๒๐๓-๒๐๕ เป็นราคาเกินฉบับละ ๑๐ บาท อยู่แล้ว ท่านจะแก้ไขอย่างไร และจัดการปรับปรุงเกี่ยวกับตัวแทนหรือยี่ปั้วของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลใหม่จะได้หรือไม่ และกระผมขอโอกาสท่านประธานเรียนต่อท่านรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงการคลังว่า เดี่ยวนี้คนขายที่หาดีใหญ่กว่านซื้อจากนครศรีธรรมราชไปฉบับละ ๑๐ บาท ก็ไปขายกันฉบับละ ๑๑ บาทที่หาดีด้วย อันนี้ขอกราบเรียนให้ทราบด้วยครับ

นายสนั่น เกตุทัต (รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง) : ท่านประธานสภาที่
เคารพ รัฐบาลขอตอบกระทู้ของท่านสมาชิกผู้มีความเกี่ยวข้อง โดยขอรวมตอบดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลจำหน่ายสลากให้ผู้แทนจำหน่ายสลากคือ
ยี่ปิว ในอัตราเล่มละ ๑๘๖ บาท โดยให้ส่วนลดสลากแก่ผู้แทนจำหน่ายเล่มละ ๑๔ บาท ใน
กรณีผู้แทนจำหน่ายได้จำหน่ายสลากให้แก่ผู้ขายปลีกเองก็ดี หรือในกรณีผู้ค้าช่วงได้จำหน่าย
สลากให้ไปขายปลีกก็ดี ทางสำนักงานสลากกินแบ่งมีข้อสัญญาบังคับให้ผู้แทนจำหน่ายสลาก
หรือผู้ค้าช่วงจะต้องให้ส่วนลดแก่ผู้ค้าปลีกเล่มละ ๖ บาท หากผู้แทนจำหน่ายสลากหรือผู้ค้า
ช่วงไม่ปฏิบัติตามสัญญาดังกล่าว สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลมีสิทธิบอกเลิกสัญญาซื้อขาย
สลากหรือตัดโค้วตาสลากที่จำหน่ายลงได้ และสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลก็ได้เคยลงโทษ
ไปแล้วหลายราย การที่มีการขายสลากกินแบ่งเกินราคานั้น สาเหตุอย่างหนึ่ง เนื่องมาจากปริมาณ
สลากกินแบ่งที่พิมพ์ออกจำหน่ายมีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ซื้อ และอีกประการ
หนึ่ง เป็นการสมยอมของผู้ซื้อเอง ทางที่จะแก้ไขปัญหасลากกินแบ่งขึ้นราคานี้กระทรวงการ
คลังเห็นว่าอาจเพิ่มจำนวนสลากกินแบ่งที่ออกจำหน่ายให้มากขึ้นได้ จึงในชั้นนี้กระทรวงการ
คลังกำลังพิจารณาที่จะเพิ่มจำนวนสลากกินแบ่งให้สมดุลกับความต้องการอยู่ อย่างไรก็ดี
สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลจะพยายามควบคุมผู้แทนจำหน่ายสลากกินแบ่งหรือผู้ค้าช่วง
ให้ปฏิบัติให้เป็นไปตามสัญญาโดยไม่ให้เป็นที่เดือดร้อนของทุกฝ่าย และในขณะนี้ก็ยังได้ให้
ความช่วยเหลือให้โค้วตาสลากกินแบ่งแก่คนพิการคนตาบอดเพื่อนำไปจำหน่ายแก่ประชาชน
โดยได้เงินส่วนลดสลากตามอัตราที่กำหนดไว้ อันเป็นรายได้ที่จะช่วยค่าครองชีพได้ตามสมควร
อีกทั้งเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยยับยั้งการขายสลากเกินราคาไปในตัวด้วย

ข้อ ๒. นอกจากการแก้ไขดังกล่าวในข้อ ๑. แล้ว ร่างพระราชบัญญัติสำนักงาน
สลากกินแบ่งรัฐบาล ได้ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติไปแล้ว และจะประกาศ
ใช้เป็นกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๗ เป็นต้นไป สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลก็

จะได้พิจารณาปรับปรุงให้กิจการสลากกินแบ่งรัฐบาลตลอดจนวิธีการจำหน่ายได้เป็นไปตามอำนาจที่กฎหมายให้ไว้ ซึ่งเชื่อว่าการจำหน่ายสลากกินแบ่งเกินราคาคงจะหมดไปในไม่ช้า

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ทมตระเบียบวาระกระทู้ถามแล้ว ต่อไปเป็นระเบียบวาระพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ เมื่อวานพิจารณาค้างอยู่ที่ร่างพระราชบัญญัติพรรคการเมือง ขอเชิญคณะกรรมการเข้าประจำที่ครับ

(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เมื่อวานผมขอร้องให้กรรมการและท่านผู้แปรญัตติไปพูดจาตกลงกันว่าจะให้ร่างมาตรา ๗ เป็นอย่างไร อยากจะเรียนถามว่าได้ตกลงกันแล้วก็ร่างใหม่หรืออย่างไรครับ

นายทวี แร่งขำ (ประธานคณะกรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพ เมื่อวานนี้ตามที่ท่านประธานได้แนะนำให้คณะกรรมการกับผู้แปรญัตติได้ไปปรึกษาหารือกันในปัญหานี้ขอประทานกราบเรียนว่าได้ตกลงกันรอมชอมกันเป็นที่เรียบร้อย ก็ในประเด็นที่ท่านผู้แปรญัตติขอแก้ความในวรรคหนึ่งโดยมีขั้นตอนของการดำเนินการเป็น ๓ ประการจากที่มีขั้นตอนเป็น ๒ ประการ คือว่าขอจัดตั้งคณะผู้เริ่มการเพื่อดำเนินการ แล้วจะมีการจดทะเบียน ใจที่วิจารณ์กันโดยละเอียดถี่ถ้วน ผู้แปรญัตติซึ่งสงวนความเห็นไว้ในวันตกลงว่าจะคงให้ถือตามร่างเดิมของคณะกรรมการที่แก้ไขไปนั้นได้โดยถอน แต่ขอแก้ความในวรรคสองของมาตรา ๗ นั้นซึ่งกำลังแจกให้ท่านสมาชิก ขออภัย ให้มีความว่า “ผู้ที่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ ต้องมีสัญชาติไทย และมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ และไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง” ขออ่านอีกทีหนึ่งนะครับ วรรคสอง “ผู้ที่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ ต้องมีสัญชาติไทย และมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ และไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองได้” ซึ่งขอประทานกราบเรียนด้วยความยินดี ประธานโทษ คำว่า “ได้” ไม่มี ว่าคณะกรรมการได้พิจารณาทุกแง่ทุกมุม โดยปรึกษาหารือกัน มีความเห็นว่าควรจะให้ความรอมชอมโดยแก้ไขความในวรรคสองของกฎหมายนี้ได้ตามที่ผู้แปรญัตติ ขอรอมชอม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เมื่อท่านกรรมาธิการและท่านผู้แปรญัตติ
 รอมชอมกันมาได้แบบนี้ ซึ่งก็เปลี่ยนเนื้อความในวรรคสองไปเป็นสาระสำคัญในเรื่องอายุของ
 ผู้ที่จะเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ ท่านสมาชิกก็มีสิทธิอภิปราย ใครชอบอายุ ๑๘ ปี อายุ
 ๒๐ ปีก็ว่ากันใหม่ได้

ร้อยเอก ชะโลม รัตนเสถียร : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ชะโลม รัตนเสถียร
 ครุฑเฒ่า ตามที่คณะกรรมาธิการได้ไปปรึกษาหารือกับท่านสมาชิกผู้มีเกียรติว่า ในมาตรา ๗
 วรรคสองนี้ ให้ผู้ที่มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์เข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้นั้น กระผม
 เองกระผมไม่เห็นด้วย เหตุที่กระผมไม่เห็นด้วย เพราะว่าตามปกติเราก็เห็นว่า ผู้ที่มีอายุ ๑๘
 ปีนั้นไม่ควรที่จะมีสิทธิลงเสียงเลือกตั้งได้ แล้วทำไมมาวันนี้เราจะให้ผู้ที่มีอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์
 เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ กระผมรู้สึกเป็นห่วงว่ากรรมาธิการและสมาชิกผู้มีเกียรติ
 บางท่านจะไปทำการหลอกเด็กมากกว่าเพราะเหตุว่า ถ้าหากว่าไปชวนเด็กที่มีอายุ ๑๘ ปีเข้ามา
 เป็นสมาชิกพรรคการเมืองแล้วมีบทลงโทษว่า ผู้ที่จะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นต้องเป็น
 พรรคเดียว จะเป็นหลายพรรคไม่ได้ ถ้าหากว่าไปอยู่หลายพรรคก็ต้องถูกปรับ ถูกจำ มีบท
 ลงโทษอยู่ตามมาตรา ๓๑ และกัมาตรา ๕๘ ซึ่งทั้งนี้และทั้งนั้น กระผมรู้สึกเป็นห่วงว่า ท่าน
 ที่มีอายุ ๑๘ ปีนั้น เมื่อกรรมาธิการได้พ้องฉันท์ให้แบบนี้ ตนเองก็คิดว่าอยากจะเข้าเป็นสมาชิก
 พรรคการเมืองหนึ่งพรรคการเมืองใด แล้วก็ไม่ได้ดูว่าพรรคนั้นเขาจดทะเบียนกันมาถูกต้อง
 ไหม ถ้าเขาไม่ได้จดทะเบียนถูกต้อง ตัวเองหลงเข้าไปเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นก็จะต้อง
 ถูกมีบทลงโทษ เพราะฉะนั้นกระผมจึงมีความเป็นห่วงเป็นใย กระผมจึงเห็นว่าท่านกรรมาธิการ
 และท่านสมาชิกของ ท่านนี้ เราไม่ควรที่จะไปหลอกเด็กหรือจะไปเอาใจเด็กในเรื่องนี้จนเกิน
 ไป ความจริงแล้วเราดำเนินการกันมาด้วยดีตลอดมา และฐานะอะไรที่เราจะเอาเด็กอายุ ๑๘
 นี้มาเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ ถ้าหากว่าเข้าได้โดยไม่มีบทลงโทษ โดยที่ไม่มีมีที่ว่าจะต้อง
 ถูกปรับถูกจำอย่างนี้ กระผมเองกระผมเห็นด้วย แต่ว่ากฎหมายพรรคการเมืองนี้มีบทลงโทษ
 นี้ครับ เพราะฉะนั้นกระผมจึงไม่เห็นด้วยว่า ท่านกรรมาธิการและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติบาง
 ท่านพูดหลุมพรางให้เด็กหลงหลุม ขอพระคุณครับ

นายชำนาญ พงษา (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ตามที่ท่านสมาชิกเป็นห่วงในเรื่องบทลงโทษนั้น อันนี้ผมขอเรียนว่าแม้กระทั่งในศาลคดีเด็ก และเยาวชนเราก็ถือว่าบุคคลที่มีอายุเกิน ๑๘ ปีแล้วขึ้นศาลเท่ากับผู้ใหญ่เหมือนกัน เพราะฉะนั้นก็ไม่น่าจะเป็นห่วงในเรื่องอายุนะครับ เพราะว่าเมื่อมีสิทธิแล้ว หน้าที่รวมทั้งการเคารพ ต่อกฎหมายนั้นจะต้องถือว่าเหมือนบุคคลธรรมดาซึ่งเป็นผู้ใหญ่ทุกประการ อันนี้ก็ไม่น่าจะเป็นห่วง นอกจากนั้นเมื่อเรายอมรับว่าบุคคลที่มีอายุ ๑๘ ปีมีความรับผิดชอบในการแสดง ความคิดความเห็นในทางการเมืองแล้ว เมื่อจะให้หิ้งที่เราก็อ่าไปถือว่าเป็นเรื่องหลอกเด็กกัน ะครับ เด็กในสมัยนี้ความคิดความเห็นเราก็ออมเป็นที่ยอมรับกันว่า บางอย่างอาจจะมีความ คิดความเห็นดีหรือก้าวหน้ายิ่งกว่าผู้ใหญ่ หรือพอๆ กับผู้ใหญ่ด้วยซ้ำไป เพราะฉะนั้นอันนี้ ผมก็กราบเรียนว่า ท่านสมาชิกคงจะเห็นว่าแม้กระทั่งในกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่นก็ตาม สิทธิหน้าที่ของบุคคลที่มีอายุเกิน ๑๘ ปีนั้น เกือบจะว่ารับรองเหมือนผู้ใหญ่ทุกประการ เว้น แต่ในเรื่องทำนิติกรรมในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เท่านั้น ซึ่งขณะนี้เราก็ยังไม่ได้แก้ ในเรื่องอายุบรรลุนิติภาวะ ขอขอบคุณครับ

นายสุรรัตน์ กมลเวช : ผมใคร่ขอเรียนถามคณะกรรมการ คือเมื่อเป็นสมาชิก พรรคการเมืองได้ อายุ ๑๘ ปีก็หมายความว่า เป็นคณะกรรมการอำนวยการพรรคการเมืองได้ เป็นคณะกรรมการบริหารได้ตามมาตรา ๒๓ เมื่อเป็นได้ตามมาตรา ๒๓ แล้ว ก็หมายความว่า ในฐานะที่พรรคการเมืองเป็นนิติบุคคล บุคคลอายุ ๑๘ ปีซึ่งจะมาเป็นสมาชิกก็ต้อง กระทำนิติกรรมต่าง ๆ ของพรรคการเมือง อยากจะขอเรียนถามคณะกรรมการว่า ได้พิจารณา ข้อนี้หรือไม่ว่าถ้าสมาชิกซึ่งมีอายุ ๑๘ ปี ไปกระทำนิติกรรมของพรรคการเมืองขึ้นเนื่องจาก ตัวเองได้รับเลือกตั้งจากสมาชิกด้วยกันให้เป็นกรรมการบริหาร จะสมบูรณ์ตามกฎหมายหรือไม่ ขอประธานกราบเรียนถาม

นายสนอง ตูจันทา (กรรมาธิการ) : สำหรับเรื่องนี้คณะกรรมการได้พิจารณา แล้วครับ คือในประการแรกผู้จัดตั้งนี้เราไม่ยอมให้คนที่มีอายุ ๑๘ ปีมาเป็นผู้จัดตั้งนะครับ แต่เรายอมให้ผู้อยู่ ๑๘ ปีนี้มาเป็นสมาชิกได้ ฉะนั้นในขณะนี้เราก็ได้พิจารณาเห็นโดยทั่วไปว่า ผู้จัดตั้งนี้ควรจะเป็นผู้ใหญ่ แต่จริงอยู่ละ เมื่อเข้ามาจัดตั้งแล้ว เด็กเขาอาจจะมีส่วน

มากเข้ามา เขาก็อาจจะมาเป็นผู้ที่บริหารงานพรรคได้ แต่นี่เมื่อมีผู้บริหารงานพรรคได้ อันนี้ความรับผิดชอบเขาก็ต้องรับผิดชอบอย่างผู้ใหญ่เหมือนกัน แต่ในเรื่องพรรคนี้ก็ควรจะคำนึงว่าทางนี้ตัวจะไปทำนิติกรรมอย่างไรได้หรือไม่ อันนี้ก็ป็นข้อหนึ่งเหมือนกันว่า ถ้าเด็กนี้ คือ ตามกฎหมายที่ทำนิติกรรมไม่ได้สมบูรณ์ในกรณีอย่างนี้ ถ้าพรรคการเมืองอย่างนั้น ที่มีเด็กบริหารขึ้นมาก พรรคการเมืองนั้นก็คิดว่าให้ความเชื่อถือบุคคลได้น้อยกว่าที่ผู้ใหญ่เขาเป็น ฉะนั้นอันนี้ก็ป็นข้ออีกหนึ่ง แต่เราคิดว่าเราจะเปิดสิทธิให้เด็กเขาเข้ามา เมื่อเขาได้เข้ามาแล้ว แล้วก็ระยะเวลาไม่นานเข้าเขาก็อายุครบเข้าแล้วมีผู้ใหญ่สนับสนุนอยู่แล้ว อันนี้ก็ป็นเรื่องหนึ่งครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณยุวรัตน์ อิกที่ชึครับ ติดพันกันอยู่

นายยุวรัตน์ กมลเวชช : เมื่อคณะกรรมการมีความเห็นว่าการดำเนินงานนี้ ถ้าสมาชิกซึ่งอายุ ๑๘ ปีจะเป็นผู้ทำการบริหารพรรคการเมืองกันต่อไปนี้ มีปัญหาเกี่ยวกับประมวลกฎหมายแพ่งดังกล่าว คณะกรรมการเคยพิจารณาใหม่ครับว่า ปกติสมาชิกของพรรคหรือสมาชิกสมาคมต่างๆ เป็นเขาแบ่งสมาชิกเป็นหลายประเภท เป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ สมาชิกที่ปรึกษา สมาชิกจริง แล้วมีอีกอย่างหนึ่งที่เรามากจะเปิดไว้สำหรับคนมีอายุไม่ครบ หรือไม่บรรลุนิติภาวะคือเรียกว่า "สมาชิกพร้อม" สมาชิกสมทบนี้ปกติเรามากจะเปิดให้เข้ายุ่งเกี่ยวกับกิจการได้ แต่ว่าไม่ได้สิทธิสมบูรณ์อย่างสมาชิก คือเป็นกรรมการหรือกรรมการบริหารไม่ได้ ดำเนินการบริหารไม่ได้ อันนี้ผมเองผมคิดว่า สมมติอย่างต่างประเทศ เรามากจะยกตัวอย่างต่างประเทศ นะครับ เช่นสหรัฐอเมริกา เขาก็มี ยังเตโมแครท (Young Democrat) หรือ ยังรีพับลิกัน (Young Republican) ซึ่งเป็นสมาชิกสมทบกับผู้ที่อายุยังไม่บรรลุนิติภาวะ อันนี้ทำนกรรมการเคยคิดใหม่ว่า ถ้าเราไม่เพิ่มอายุ ๑๘ ปีเข้าไป จะให้อายุ ๒๐ ปีเป็นสมาชิก แต่มีบทไว้บทหนึ่งว่าให้ผู้ที่อายุไม่ถึงเป็นสมาชิกสมทบได้ ซึ่งมันก็จะขยายครับ กว้างขึ้นอีก สำหรับผู้ที่อายุ ๑๖ ปี หรือ ๑๘ ปี ตั้งแต่ชั้น ม.ศ. ๓ นะครับ ขึ้นไปเลยครับ อาจจะป็นได้ หรือ ม.ศ. ๑ ป็นได้ ซึ่งอย่างสมาคมต่างๆ ทำ อย่างสมาคมติโรตารีนะครับ โรตารีเทก ถ้าอายุยังไม่บรรลุนิติภาวะ ยังป็นไปได้ โรตารีโรตารีก็ป็นก็ป็นกึ่งๆ นะครับ อันนี้คณะกรรมการเคยพิจารณาในข้อนี้หรือป่าวครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญครับ ท่านกรรมการที่ยกมือข้างล่าง ผมมองไม่เห็นหน้า

นายสุรินทร์ เทพกาญจนา (กรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม สุรินทร์ เทพกาญจนาครับ ขอกล่าวในนามของคณะกรรมการ สำหรับปัญหาที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ได้เรียนไปเมื่อคืนนี้ กระผมใคร่จะขอทราบเรียนชี้แจงว่า พรรคการเมืองนี้ก็เหมือนเป็นนิติบุคคล ละครับ ย่อมมีระเบียบและข้อบังคับ ระเบียบและข้อบังคับวางไว้ว่า ให้กรรมการอำนวยการมีอำนาจหน้าที่จะทำนิติกรรมต่อบุคคลภายนอกหรือบริหารงานได้ ก็ชอบที่จะทำได้ ทั้งนี้ปัญหา ก็มีว่า คุณสมบัติผู้ที่จะเป็นกรรมการอำนวยการของพรรคได้นั้น ก็ต้องดูตามข้อบังคับของ พรรคครับ และโดยเฉพาะกฎหมายในเรื่องพรรคการเมือง เมื่อพรรคการเมืองกฎหมายในเรื่องนี้อนุญาตให้ผู้ที่มีอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์เป็นสมาชิกของพรรคได้ และในสมาชิกของพรรคนี้ อาจจะเลือกผู้ใดเป็นกรรมการอำนวยการของพรรค ซึ่งบางท่านอาจจะได้รับเลือกโดยที่มีอายุไม่ถึง ๒๐ ปี แต่ว่ามีอายุเกินกว่า ๑๘ ปี เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วผู้ที่เป็นกรรมการอำนวยการพรรคนี้ ก็ทำหน้าที่แทนได้ครับ เป็นการทำหน้าที่แทนพรรค พรรคเป็นผู้รับผิดชอบครับ ไม่ใช่ผู้ อำนวยการที่ทำการแทนนั้นเป็นผู้รับผิดชอบในฐานะส่วนตัว กระผมคิดว่าน่าจะต้องเป็นอย่าง นั้นมากกว่า

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณมารุตครับ

นายมารุต บุณนาค : ท่านประธานที่เคารพ กระผมเห็นด้วยในร่างของกรรมการ ที่ได้ตกลงกับท่านสมาชิกให้แก่ตามนี้ โดยเหตุผล ๒ ข้อ ข้อแรกกระผมขอยืนยันว่าได้มีกฎหมายหลายฉบับที่ได้ยกย่องสิทธิของผู้ที่มีอายุ ๑๘ ปี เช่นกฎหมายที่เกี่ยวกับพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน กฎหมายที่เกี่ยวกับการเกณฑ์ทหาร เกี่ยวกับพระราชบัญญัติจราจร เป็นต้น นอกจากนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เด็กที่มีอายุเกินกว่า ๑๕ ปี ย่อมมีสิทธิที่จะทำนิติกรรมเป็นของตนเองได้ นอกจากนี้ยังได้กล่าวไว้ว่าชายและหญิงที่สมรสกัน หากว่าชายอายุครบ ๑๗ ปี หญิงอายุครบ ๑๕ ปี ได้สมรสกันย่อมเป็นผู้บรรลุนิติภาวะ สามารถ จะทำการต่าง ๆ ได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่มีอำนาจมากในทางกฎหมายหลายอย่างหลายประการ เว้น แต่ในทางการเมืองเท่านั้น สำหรับเหตุผลประการที่สอง ในทางปฏิบัติทุกวันนี้ในมหาวิทยาลัย

ในวิทยาลัยต่าง ๆ ก็ได้มีชมรมในทางการเมือง เรียกตัวเองว่า เป็นพรรค มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระในทางการเมืองอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นถ้าหากจะให้ผู้ที่มีอายุ ๑๘ ปีเป็นสมาชิกพรรคการเมืองก็ย่อมเป็นการสมควรแล้ว เหตุผลที่ได้มีท่านสมาชิกผู้มีเกียรติท่านหนึ่งได้กล่าวว่า ถ้าหากว่าเด็กกระทำผิดก็ต้องได้รับโทษนั้น กระผมเห็นว่าในเรื่องนี้นอกจากท่านกรรมการที่ได้ชี้ให้เห็นว่า ตามกฎหมายที่เกี่ยวกับศาลเด็กนั้น เด็กย่อมได้รับโทษเหมือนผู้ใหญ่แล้ว กระผมยังขอเสนอแนะว่า การที่กระทำผิดในทางกฎหมายหรือไม่นั้น จะพึงดูแต่การกระทำอย่างเดียวไม่ได้ ต้องดูเจตนาด้วย ถ้าหากว่าเด็กได้ถูกหลอกลวงด้วยประการใดให้หลงเข้าไปในพรรคการเมืองโดยมิได้มีเจตนาแล้ว ก็น่าจะไม่ใช่เป็นการกระทำที่ผิดได้ เพราะฉะนั้นปัญหานี้ก็ไม่มีอะไรที่น่าวิตก ส่วนในปัญหาข้อสุดท้าย กระผมขอเสนอความเห็นด้วยกับคณะกรรมการท่านสุดท้ายที่ได้กล่าวว่า ผู้ที่กระทำความผิดกรรมใด ๆ แทนพรรคการเมืองนั้น ย่อมไม่ต้องรับผิดชอบเป็นส่วนตัว เพราะเหตุว่าได้กระทำในนามของพรรคซึ่งเป็นนิติบุคคลอยู่แล้ว นอกจากนี้ย่อมเป็นหน้าที่ของพรรคการเมืองควรจะต้องออกข้อบังคับในเรื่องนี้ให้รัดกุม ที่ว่ากรรมการก็คนแค่นั้นเพียงไรที่จะมีอำนาจกระทำการแทนพรรคการเมืองได้ สิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ย่อมอาจจะจำกัดได้โดยข้อบังคับของพรรคการเมือง เพราะฉะนั้นปัญหาต่างๆ ไม่น่ามีอะไรวิตก กระผมเห็นด้วยกับร่างนี้ทุกประการ

นายทองต่อ กล้วยไม้ ณ อรุณยา: กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผมไม่ติดใจในเรื่องอายุ ๑๘ ปีหรืออายุ ๒๐ ปี แต่กระผมอยากจะใคร่ทราบถึงเรื่องหลักการคือการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองก็ดี การเป็นผู้มีสิทธิออกคะแนนเสียงเลือกตั้งก็ดี กระผมคิดว่าเป็นเรื่องของการเมือง คือเป็นเรื่องเดียวกันซึ่งควรจะต้องสอดคล้องกลมกลืนกัน เพราะฉะนั้นถ้าหากว่ากฎหมายแม่บท คือกฎหมายรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายเลือกตั้งกำหนดผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเอาไว้เท่าใดสมาชิกพรรคการเมืองก็ควรจะมีอายุให้สอดคล้องตรงกัน เพราะว่าในทางปฏิบัตินั้นสมาชิกพรรคการเมืองแต่ไม่มีสิทธิที่จะแสดงกิจกรรมทางการเมืองก็คิดว่าจะไม่เกิดประโยชน์อะไรโดยเต็มที่ ถ้าคิดไปในแง่ต้องการปลูกฝังทัศนคติ หรือความตื่นตัวในทางการเมืองนั้น ก็เป็นเรื่องของการศึกษา ซึ่งการศึกษากับการปฏิบัติ นั้น เราสามารถที่จะแยกกันได้ เพราะการศึกษาในเรื่องการเมืองนั้นก็ดังที่มีท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้กล่าวไว้

แต่เมื่อวานนี้แล้วว่า ได้มีภาคปฏิบัติ จำลองแบบแผนวิธีปฏิบัติทางการเมืองในการศึกษา แม้กระทั่งชั้นโรงเรียนมัธยม ในหลักสูตรต่างๆ แม้กระทั่งเพียงประถมปีที่ ๔ เราก็พยายามศึกษาถึงสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองว่าควรจะต้องปฏิบัติอย่างไร ส่วนภาคปฏิบัตินั้น ควรจะกระทำต่อเมื่อมีวุฒิภาวะ มีความพร้อมที่จะลงมือปฏิบัติ เพราะฉะนั้นสมาชิกพรรคการเมืองกับผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งควรจะมียุสสัมพันธกัน ขอบพระคุณครับ

นายไพจิตร เอื้อทวีกุล : ท่านประธานที่เคารพ กระผมคิดว่ายังอาจจะมีความสับสนอยู่บ้างในเรื่องนี้ คือการที่มีสมาชิกบางท่านบอกว่ารัฐธรรมนูญเขียนไว้ว่าผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งจะต้องอายุ ๒๐ ปี เพราะฉะนั้นผู้ใดที่จะมีบทบาททางการเมืองจะต้องมีอายุ ๒๐ ปีทั้งสิ้น กระผมคิดว่าเป็นคนละประเด็น การออกเสียงเลือกตั้งนั้นเพื่อจะเลือก ผู้แทนของปวงชนเข้ามาทำหน้าที่ในสภานี้ ส่วนการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น ไม่ได้หมายความว่าทุกคนที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองจะต้องมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ไม่มีอะไรเกี่ยวข้องกันเลย ส่วนการที่อ้างว่าการศึกษาในโรงเรียน เราก็มีอยู่แล้ว อันนี้กระผมอยากจะขอความกรุณาให้ดูข้อเท็จจริง การศึกษานั้นไม่ได้อยู่ที่ไปท่องบ่นตำรา เราท่องบ่นตำราเรื่องหน้าที่ พลเมือง และศีลธรรมกันมาหลายสิบปีแล้ว แต่ว่าไม่ได้เรียนรู้อะไรหรอกครับ สำหรับกระผมเองกระผมคิดว่า ทุกวันที่มานั่งอยู่ในสภานี้ได้เรียนรู้วิธีปฏิบัติและสปีริตของการดำเนินการทางประชาธิปไตยเพิ่มพูนขึ้นทุกวันซึ่งจะไม่มีโอกาสเลยถ้าไม่ได้บังเอิญมานั่งในสภานี้ เพราะฉะนั้นความเป็นจริงแล้วการที่จะเรียนรู้ความรับผิดชอบทางการเมืองซึ่งสำคัญอย่างยิ่ง ความจริงข้อสำคัญนั้นมันไม่ได้อยู่ที่เรียนรู้สิทธิครับ สิทธิมันง่าย แต่ความรับผิดชอบเป็นเรื่องยากที่สุด แล้วกระผมเชื่อว่านอกจากกระผมเอง ก็คงจะมีท่านสมาชิกบางท่านซึ่งไม่เคยมีประสบการณ์ในทางการเมืองก็เห็นเช่นเดียวกันว่าการที่เราอยู่ในสภานี้เราได้เรียนรู้มากเหลือเกิน เพราะฉะนั้นการที่จะเปิดโอกาสให้เด็กอายุ ๑๘ ปีได้เข้ามาเรียนรู้ความรับผิดชอบในทางการเมือง ความรับผิดชอบที่จะมีต่อประเทศชาติต่อไปในอนาคตนั้น กระผมคิดว่าเป็นสิ่งดีงามซึ่งไม่มีอะไรเสียหาย เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่าเราอย่าห่วงเกินไป เราอย่ากลัวเกินไปเลย ถึงแม้ว่าในอดีตเราจะถือว่าคนอายุ ๒๐ เท่านั้นที่จะมีบทบาททางการเมืองได้ แต่ว่าของใหม่นั้นไม่ได้เป็นของที่เลวทรามเสมอไป เหตุการณ์บ้านเมืองเปลี่ยนแปลงไป เหตุการณ์ในโลกเปลี่ยนแปลงไปแล้ว เพราะฉะนั้นเรา

นำที่จะมองสภาพความเป็นจริง และอย่าไปกลัวของใหม่จนเกินไป เพราะฉะนั้นในฐานะที่
 กระผมก็มีส่วนในการที่ร่วมพิจารณากับท่านกรรมาธิการเมื่อวานนี้ กระผมขอสนับสนุนครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านสมาชิกครับ เรื่องการเมืองนะก็เลอะเลอะ
 ผมยังข้องใจเรื่องในทางแพ่งที่ว่า เด็กอายุ ๑๘ ปี สามารถจะกระทำนิติกรรมได้หรือไม่ ไม่ว่าจะ
 เป็นในนามของนิติบุคคล ส่วนตัวนะทำไม่ได้ละ แต่ว่าในนามของนิติบุคคลนั้นจะทำได้
 หรือไม่แล้วก็อยากจะฟังความเห็นเรื่องนี้ให้กระจ่างเสียก่อน หรือว่าถ้าหากว่าพรรคใดจะตั้ง
 คนอายุ ๑๘ ปีเป็นหัวหน้าพรรค หัวหน้าพรรคจะต้องไปให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองเช่น
 ยินยอมให้กระทำนิติกรรมได้หรืออย่างไร ผมอยากทราบครับ ผมไม่ค่อยจะเข้าใจ เทีญครับ
 เทีญคุณปรีดีครับ

นายปรีดี เกษมทรัพย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ผมก็ขอพูดในนาม
 ของตนเองนะครับ ไม่ใช่คณะกรรมาธิการ เป็นความเห็นในทางกฎหมาย ผมคิดว่าเราจะต้อง
 แยกว่า ในमतานี้เป็นการให้สิทธิทางการเมืองนะครับ ส่วนสิทธิหรือเขาเรียกว่าความสามารถ
 ในการทำนิติกรรมนั้น เป็นสิทธิในทางแพ่ง ในทางกฎหมายเอกชน ไม่ควรเอามาปนกัน ที่นี้
 สิทธิทางการเมืองที่เป็นกฎหมายมหาชนนี้ นโยบายในขณะนี้เราต้องการให้คนหนุ่มมีสิทธิ
 มีเสียงที่จะดำเนินหรือมีส่วนร่วมในกิจการของบ้านเมือง เราก็บอก เอ้า ให้มีสิทธิจะเป็นสมาชิก
 ของพรรคเมื่ออายุ ๑๘ ปี อย่างนี้ก็เป็นเรื่องสิทธิทางการเมือง แต่ที่เราจะตีความต่อไปบอกว่า
 มันมีสิทธิอย่างนั้น เพราะฉะนั้นจะเป็นคณะกรรมการผู้อำนวยการ เพราะฉะนั้นจะไปมี
 สิทธิในทางแพ่ง ผมคิดว่าจะต้องมาดูทางแพ่งนะครับ อันนี้เป็นประเด็นแรกที่ผมอยากจะ
 เริ่ม ประการที่สอง คือว่าเราจะต้องแยกออกว่า อำนาจที่จะกระทำแทนนิติบุคคลกับความ
 สามารถ ผมเข้าใจว่านิติบุคคลนี้ก็เป็นคนเหมือนกับคนธรรมดาที่นั่นนะครับที่จะตั้งคนให้ไปทำ
 งานแทน อย่างสมมุติว่าผมนี้ต้องการเลากูซึ่งอายุ ๑๕ ปีไปแทนผม แล้วผมก็ตั้ง แล้วก็อนุญาต
 ให้ไปทำ ผมเข้าใจว่าลูกผมก็มีอำนาจที่จะแทนผม หรือว่าถ้าเป็นบริษัทต้องการเอาเด็กซึ่งเก่งกาจ
 สามารถเหลือเกิน ก็ตั้งให้ทำ ก็มีอำนาจที่จะทำแทน แต่จะมีความสามารถทำได้หรือไม่ พ่อเขา
 อยากจะให้มากทำหรือไม่ เพราะทำไปแล้วอาจจะรับผิดชอบในทางแพ่งด้านอื่น ๆ ตั้งมากมาย
 อย่างที่ว่าคณะกรรมการแทนบริษัทแล้วบอกว่ามันของบริษัท แล้วตัวเองไม่ต้องรับผิดชอบ

แต่ถ้าหากเป็นกรรมการไปทำผิดทำอะไรนอกเหนืออำนาจ หรือไปทำให้บริษัทเสียหายเป็นไป
 ในทางนั้น เด็กต้องรับผิดชอบไหม ถ้ารับผิดชอบก็ต้องให้พ่อแม่เขารักษาผลประโยชน์ เพราะ
 ฉะนั้นต้องแยกออกนะครับ ผมคิดว่าเราก็คงต้องการ ในส่วนตัวของผม ผมคิดว่าควรจะให้เด็ก
 อายุ ๑๘ ปีได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองควรที่จะให้เป็นสมาชิกได้ แต่ในด้านว่าเขาเป็นแล้ว
 เขาจะต้องมีสิทธิมีความสามารถในทางทำนิติกรรม ผมว่ามันไม่ใช่อย่างนั้น เราต้องพิจารณา
 กฎหมายอื่น ผมว่าโดยเฉพาะเรื่องความสามารถว่า เด็กที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะนั้นยังจะต้อง
 อยู่ในอำนาจของบิดามารดาที่เขาจะคอยปกป้องรักษาผลประโยชน์ว่าเขาจะทำได้หรือไม่ได้ ผม
 ว่ามันคนละเรื่อง แยกอย่างนี้นะครับ ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็นั่นแหละครับ ผมไม่ตั้งใจหรอกครับเรื่องทางด้าน
 การเมือง เรื่องสิทธิเสรีภาพ แต่ว่าก็ได้ฟังคำอธิบาย ก็ว่าก็พรรคการเมืองเป็นนิติบุคคล สมมติ
 ว่าพรรคการเมืองมีหัวหน้าพรรคอายุ ๑๘ ปี แล้วพรรคการเมืองนั้นไปเช่าบ้านเช่าห้อง แล้ว
 ค้างค่าเช่าเขา ตลอดจนกระทั่งเมื่อเขาฟ้อง อย่างนี้ก็ถ้าเมื่อพ่อแม่เขายอมให้ นั่นก็ใช้ได้ ก็ไม่มี
 ปัญหา ผมก็เข้าใจ ที่นี้ใครอยากตั้งเด็กเป็นหัวหน้าพรรคก็ไปให้พ่อแม่เขาให้อนุญาตก็แล้วกัน
 เชิญครับคุณ หมดยุทธา ผมก็หมดข้องใจแล้วครับ

นายเฉลิมชัย วสีนนท์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมต้องขออนุญาตพูดถึงเรื่อง
 สมาชิกผู้มีเกียรติหวังว่า จะให้เด็กอายุ ๑๘ ปีไปเป็นผู้แทนของพรรค ซึ่งกล่าวง่าย ๆ ก็คือ
 ผู้แทนของนิติบุคคล กระผมก็ต้องขอเวลาพูดนิดหน่อย เพราะอันนี้จะทำให้เกิดการสับสน
 และจะมีผลทำให้การลงมติไขว้เขวนะครับ กระผมขอพูดรวบรัดคือพรรคการเมืองก็เป็น
 นิติบุคคล ฉะนั้นในการติดต่อกับบุคคลภายนอก เขาก็ต้องหวังให้มีผลทางกฎหมายเป็นทาง
 นิติกรรมขึ้น ฉะนั้นกระผมว่าทางพรรคการเมืองเขาก็ต้องดูว่า การที่จะตั้งใครเป็นผู้แทนพรรค
 ก็เป็นผู้แทนนิติบุคคลนั้นก็ต้องมีผลทางกฎหมาย ท่านสมาชิกท่านอาจจะมีความปรารถนาดี
 ท่านหวังไป แต่ท่านหวังเกินดีไปแล้วครับ คือหวังไปถึงกับจัดการบริหารของพรรคการเมือง
 พรรคการเมืองเขาคงไม่ปัญญาน้อยถึงกับไปตั้งเด็กให้เป็นผู้แทนของพรรค แล้วให้ทำ
 นิติกรรมไม่ได้ครับ กระผมยกตัวอย่าง อย่างบริษัทจำกัดก็มีเยอะแยะไปครับ ที่เด็กอายุ
 ๒ ขวบ ๓ ขวบถือหุ้น ก็ไม่มีบริษัทนั้นตั้งเด็ก ๒ ขวบ ๓ ขวบไปเป็นตัวแทนของบริษัท

เพื่อให้การกระทำของบริษัทไม่เกิดผลตามกฎหมาย ทั้งนี้ส่วนปัญหาที่ว่ากรรมการไปแก้
วรรคสองของมาตรา ๗ ให้คุณสมบัติของผู้ที่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง กับ
ผู้เริ่มก่อตั้งพรรคการเมืองมีอายุแตกต่างกันนั้น กระผมเห็นว่าน่าจะเป็นการเหมาะสมเพราะ
อะไร เพราะว่าในกฎหมายรัฐธรรมนูญที่จะให้มีสิทธิในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ได้ กำหนดไว้ ๒๐ ปี ฉะนั้นถ้าเราเปิดโอกาสให้เด็กอายุ ๑๘ ปีได้เข้าไปศึกษาเรื่องการเมือง
ก็น่าจะเป็นการสมควร นอกจากนี้จะครบเกี่ยวกับผู้ที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
มันมีสภาพแตกต่างกับการให้สิทธิในการเลือกตั้ง การให้สิทธิในการเลือกตั้ง เป็นการที่
กฎหมายให้สิทธิหรือให้ภาระหน้าที่ ให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดไปทำหน้าที่ในทางการเมือง
ฉะนั้นกฎหมายให้ไปนั้น บางคนก็ไม่ได้สนใจนอกสนใจในเรื่องนั้นก็ไม่ได้ แต่คนที่มีความ
สนใจในการที่สมัครเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น บุคคลนั้นต้องสนใจ ฉะนั้นถ้าเด็กที่
อายุ ๑๘ ปี มีความสนใจนอกสนใจในทางการเมืองบ้านการเมืองแล้ว เราเปิดโอกาสให้เด็กนั้นได้เข้าไป
อยู่ในพรรคการเมือง ซึ่งเป็นการต่อสู้หรือเป็นการให้ความเห็นในขอบข่ายของวัตถุประสงค์
การเมือง ฉะนั้นมันน่าจะเป็นผลดี และไม่เกิดการสับสน หรือเป็นการเรียกว่า เล่นการเมือง
กันนอกระบบแล้วทำให้เกิดความไม่สงบ ฉะนั้นกระผมจึงสนับสนุนความเห็นของกรรมการ
ที่ไปแก้วรรคสอง ขอบพระคุณครับ

นายใหญ่ ศวิตชาติ : กระผมคิดว่าเหตุผลที่พูดกันมานานนี้นั้น ถูกหรือผิดก็คง
รู้กันแล้ว แต่ว่ากระผมไม่แน่ใจว่าสภานี้จะมาพูดกันเรื่องนี้ได้ ขอความกรุณาที่ท่านสมาชิก
สงสัย เปิดข้อบังคับข้อ ๑๐๕ ข้อ ๑๐๖ ตู่ว่า สภานี้ยังมีสิทธิที่จะประนีประนอมกับกรรมการ
ได้หรือเปล่า ข้อ ๑๐๕ นั้นไม่เปิดโอกาสให้เราได้มาพูดกันถึงเรื่องเหล่านี้เลย กระผมไม่คิดว่า
สภานี้จะทำอะไรนอกข้อบังคับได้ เว้นแต่ว่าจะมีผู้เสนอว่าให้ยกเลิกข้อบังคับบางข้อเสียก่อน
ความดีความไม่ดีในเรื่องที่พูดกันนี้นั้น กระผมได้ดูแล้ว มาตรา ๗ กรรมการแก้เพียง ๒ คำ
คือแก้จากอายุ ๑๘ ปี มาเป็น ๒๐ ปี สภาลงมติไปแล้วว่า ๒๐ ปี และเพิ่มคำว่า "ตาม" มาคำเดียว
ในมาตรา ๗ ปัญหาที่สภานี้พิจารณาตามข้อบังคับนั้น กระผมคิดว่าเรามีประตูออกกันเพียง
๒ ประตู คือว่าจะเอาอย่างผู้แปรญัตติหรือจะเอาอย่างกรรมการ หรือจะเอาตามร่างเดิม
มันมีอยู่เท่านั้น ดีไม่ดีไม่ต้องพูด เหตุผลมันพูดไม่ได้ ถ้าพูดได้ก็รื้อกันตั้งแต่มาตรา ๑ มา

ใหม่นี้ ผมเรียนที่ประชุมนะครับว่า เราคำนึงถึงข้อบังคับแล้ว เราทำได้หรือเปล่าในสิ่งที่เรากำลังกระทำกันอยู่เดี๋ยวนี้ แต่ถ้าเราทำไม่ได้ ถึงเราจะทำมันก็เสียเปล่า ไม่ใช่ว่าบทกฎหมายนี้ สภาจะไปตามใจชอบแล้วก็เป็นกฎหมาย แต่กฎหมายนี้จะต้องเป็นไปตามข้อบังคับและตาม ธรรมนูญการปกครอง ไม่ใช่การประนีประนอม แต่ว่าถ้าจะให้มันมีผลก็ต้องย้อนไปถึงว่า เราจะใช้ข้อบังคับที่ให้เลิกใช้ข้อบังคับแล้วต้องเป็นยุติ เราควรจะพูดกันอย่างนั้น ผมจึง คิดว่าเรื่องนี้ก็รู้กันอยู่แล้ว ฟังเสียงเมื่อวานนี้ก็พูดกันว่าอายุ ๑๘ ปีควรเป็นสมาชิกพรรค การเมือง ผมก็เห็นด้วย แต่ผมไม่ได้แปรญัตติ แล้วก็กรรมการแก้ไขก็พูดได้ เมื่อพูดตามกรรมการ แก้แล้วสภาเห็นตามกรรมการ มันมีประนีประนอมกันอีก มันก็คืออย่างเก่าที่พูดกันไปแล้ว นั้นเอง ผมคิดว่าสภานี้ไม่น่าจะพิจารณาปัญหาอื่น นอกจากพิจารณาตามข้อบังคับ ข้อ ๑๐๕ และข้อ ๑๐๖ ถ้าพิจารณาอย่างนี้ก็ลงมติกันเลยว่า จะเอาตามอย่างกรรมการ หรือเอาตาม ร่างเดิม หรือเอาอย่างผู้แปรญัตติมันมี ๓ อย่าง ถ้าหากว่าท่านประธานจะถามว่า สมาชิกถือว่า จะเอาตามร่างเดิมหรือเปล่า ถ้าโหวตกันว่าเอาตามร่างเดิม มันโหวตไปแล้ว ประเด็นนั้นมันก็ เหลือ ๒ ประเด็นว่าจะเอาอย่างรวมขอม รวมขอมก็มีข้อบังคับครบ ประนีประนอมกันก็ ไม่มีข้อบังคับ มันมีว่าเอาอย่างผู้แปรญัตติหรือเอาอย่างกรรมการ คือถ้าหากว่าเราจะแจจจนกระทั่งว่าประนีประนอมกันได้ ถ้าสภายอมได้ แต่ไม่ใช่ว่าได้โดยการโหวต แต่จะต้องได้ โดยยกเว้นข้อบังคับบางข้อ ซึ่งเป็นยุติอีกยุติหนึ่ง นี่ผมเห็นอย่างนี้ครับ จึงกราบเรียนว่า ที่ประชุมนี้ได้โปรดพิจารณา ไม่ใช่ที่เราเอากันอย่างไร มันเป็นกฎหมาย ปัญหามันเกิดขึ้น เมื่อมีตุลาการรัฐธรรมนูญว่า สภาออกกฎหมายผิดข้อบังคับ กฎหมายนั้นจะใช้ได้หรือไม่ได้ จะไม่รู้จักจบรู้จักสิ้นครับ

ประธานสภาธิบดีบัญญัติแห่งชาติ: ขอบคุณครับ คุณใหญ่ครับ รู้สึกว่าถ้าหากว่า ได้กรุณาตักเตือนเสียตั้งแต่วันนี้ก็จะเป็นประโยชน์มากกว่านี้ อยากรู้ก็ตามเพื่อให้อนุวัตตามความประสงค์ของท่านสมาชิกซึ่งท่านก็มีอาวุโสในทางสภามาก ข้อบังคับ ข้อ ๑๐๕ นั้นบอกไว้อย่างท่านพูดทุกประการแต่พรรคสุดท้ายบอกว่า “ทั้งนี้เว้นแต่ที่ประชุมจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น” เพราะฉะนั้นเมื่อวาน...

(ได้มีสมาชิกยกมือขึ้น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดี่ยว ๆ ครับ ขอผมพูดให้จบเสียก่อนครับ เมื่อวานนี้ผมได้ขอร้องให้กรรมการและท่านผู้แปรญัตติไปตกลงกันว่าเอาอย่างไรแล้วให้เสนอร่างมาใหม่ ผมจะได้ขอมติต่อที่ประชุมเดี๋ยวนี้ว่า เห็นด้วยกับที่ผมได้ทำไปหรือไม่ ถ้าไม่เห็นด้วยเราก็ไปว่ากันตามข้อบังคับ ถ้าเห็นด้วยก็จะได้พิจารณาต่อไป มันจะได้ถูกข้อบังคับจริง ๆ

นายเรณู สุวรรณสิทธิ์ : ท่านประธานสภานิติบัญญัติ ข้าพเจ้าเห็นว่าเมื่อวานนี้ ได้มีการเสนอปัญหา และโดยที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่นั่งอยู่ข้างข้าพเจ้านี้เอง ได้ถามท่านประธานว่า ควรจะแยกประเด็นเป็น ๒ ประเด็น ประเด็นแรกเกี่ยวกับผู้ที่จัดตั้งพรรค ประเด็นที่สองเกี่ยวกับผู้ที่เข้าเป็นสมาชิกพรรค ท่านประธานเองเป็นผู้ได้ชี้ขาดมาว่า ไม่สามารถจะแยกประเด็นได้แล้ว จะต้องออกเสียงหรือชี้ขาดทั้งสองประเด็นพร้อมกัน และในที่ประชุมนี้ก็มิได้มีผู้ใดคัดค้านท่านประธาน จึงได้แสดงว่า โดยมติแล้วข้อความในวรรคท้ายนั้น ใช้บังคับไม่ได้แล้ว คือหมายความว่าได้ตัดสินใจกันไปแล้ว ว่าตามที่ประธานชี้ขาดในครั้งแรก ถูกต้องแล้ว และก็ได้มีการออกเสียงกันโดยถูกต้องแล้ว และท่านเองก็ได้ยกว่า ต้องออกเสียง ทั้ง ๒ ประเด็น และที่ประชุมนี้ก็พร้อมใจกันออกเสียงตามที่ท่านประธานชี้ขาด กระผมก็เป็นห่วงว่าข้อบังคับก็ชักจะโอนเอนไปโอนเอนมากน้อยอย่างนี้ กระผมเองอยากจะขอเรียนด้วยความในใจจริง ๆ ว่า ก็ไม่ได้ขัดข้องเลยในการให้ผู้เยาว์อายุ ๑๘ ปี เข้ามานี้ แต่เป็นห่วงเป็นอันมากที่เราได้กระทำไปอย่างนี้ และกระผมเองเมื่อวานนี้ก็ได้พูดกับเพื่อนสมาชิกหลายคนว่า เรื่องเหล่านี้ดูเหมือนชักจะขาดหลักเกณฑ์ที่แน่นอน ประเดี๋ยวก็จะกลายเป็นว่าสภานี้ทำอย่างโน้น ทำอย่างนี้ แล้วก็จะเป็นอย่างนั้นอีกสักครั้งหนึ่งที่ว่าเวลานี้เราค่อย ๆ ผ่อนมาแล้ว เวลานี้รู้สึกว่าย่อนตัวลงมามากแล้ว ค่อย ๆ ลดลงมาเพราะถูกแรงดัน ซึ่งไม่มีวันหยุดยังอย่างนี้ ๔ ครั้ง ๕ ครั้ง เราก็พูดกันเรื่องนี้ โหวตกันแล้วโหวตกันอีก และคราวนี้บัดนี้เรายังจะมีการชี้ขาดกัน แม้กระทั่งกฎข้อบังคับ เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่าเราควรจะต้องยืนยันในเรื่องนี้แล้ว และให้ถือว่าเป็นเรื่องที่สภาได้ตัดสินใจไปแล้ว ไม่สามารถที่จะมาใช้วรรคสุดท้ายของข้อนั้นได้อีก เพราะได้มีมติไปอย่างนั้นแล้วว่า จะลงมติให้อายุ ๑๘ ปี มีสิทธิในการตั้งพรรคและมีสิทธิในการเป็นสมาชิกของพรรคหรือไม่ เราก็ได้ดำเนินการไปแล้ว ไม่ได้ทักท้วงท่าน เพราะฉะนั้นผมคิดว่า...

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มันก็อาจจะถูก แต่ว่าที่นี้เป็นความผิดของผม ผมยอมรับผิดที่พูดตั้งแต่เมื่อวานนี้ ว่าความจริงผมควรจะชี้ให้ท่านผู้ที่สงวนไว้ได้อภิปรายก่อนในเรื่องแปรญัตติ แต่บังเอิญในมาตรานี้มันมีการแก้ไข แล้วผมก็ไปชี้ให้ ขอประทานโทษ ออกนาม คุณพิชัย รัตตกุลได้พูดขึ้นก่อน เกี่ยวกับการแก้ไข เรื่องมันก็มาอย่างนี้ละครับ ที่นี้เมื่อมีการพูดกันเรื่องแปรญัตติมันก็มาบานปลายออกไป ซึ่งผมก็ไม่คิดว่ามันจะถึงกับทำให้เสียข้อบังคับหรืออะไร คุณอุทิศ เชิญครับ

นายอุทิศ นาคสวัสดิ์ : ท่านผู้เป็นประธาน ผมคิดว่าเราไม่มีทางที่จะทำอย่างอื่นได้หรอกครับ เพราะว่าเมื่อวานเราได้กระทำไปอย่างที่คุณเรณูว่าจริง ๆ ผมขอเสนอให้ผ่านไป แล้วยกมาตรา ๘ ขึ้นพิจารณาครับ

นายถาวร ชะนะภัย : ท่านประธานที่เคารพ จริงอยู่ ตามที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติท่านหนึ่ง คือคุณเรณูได้กล่าวอภิปรายเช่นนั้น แต่กระผมอยากจะขอให้สภานี้ได้ทวนระลึกไปถึงเมื่อวานนี้ ที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติอีกท่านหนึ่ง คือคุณชำนัญ พงนา กระผมขออนุญาตเอ่ยนาม ได้หยิบยกข้อบังคับที่ ๑๐๕ แล้วได้อ่านวรรคท้ายที่ว่า “ทั้งนี้เว้นแต่ที่ประชุมจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น” เมื่อคุณชำนัญ พงนาได้ชี้ช่องทางไว้อย่างนี้ ในมาตรา ๗ มีผู้สงวนในคำแปรญัตติไว้ คือคุณสมคิด ศรีสังคม ยังไม่เป็นอันยุติ ท่านประธานจึงได้กล่าวให้ทั้งผู้แปรญัตติและคณะกรรมการไปประนีประนอมกัน เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่าในเรื่องนี้เรายังมีทางที่จะอภิปรายกันได้ครับ กระผมไม่เห็นด้วยที่จะให้ยกมาตราอื่นขึ้นมาพิจารณา ขอขอบคุณครับ

นายเฉลิมชัย วสินนท์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม เฉลิมชัย วสินนท์ กระผมจำเป็นต้องลุกขึ้นมาอภิปราย เพราะท่านสมาชิกให้เหตุผลว่ากระผมได้อภิปรายในวรรคสองของมาตรา ๗ ซึ่งท่านสมาชิกผู้มีเกียรติว่าทำไม่ถูกต้องตามข้อบังคับ กระผมเห็นว่ากระผมมีสิทธิที่จะอภิปรายในวรรคสองได้ตามข้อบังคับ ข้อ ๑๐๕ เพราะอะไร เพราะข้อบังคับในข้อ ๑๐๕ กำหนดว่า ถ้ามีการแก้ไขข้อความในร่างแล้ว สมาชิกมีสิทธิอภิปรายได้ปัญหาจึงอยู่ที่ว่า ในวรรคสองของมาตรา ๗ นั้น กรรมการไปแก้ไขร่างของรัฐบาลของเขาหรือเปล่า กระผมเห็นว่ากรรมการไปแก้ข้อความของวรรคสองของเขาเข้า ทำไม่จึงแก้ข้อความในวรรคสอง เพราะว่าข้อความในวรรคสองของร่างของรัฐบาลเราจะต้องอ่านว่า “ผู้ที่สมัครเข้าเป็นสมาชิก

พรรคการเมืองได้ต้องมีสัญชาติไทยและอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์” แต่โดยเหตุที่กรรมการ
ไปแก้พรรคหนึ่งเป็น ๒๐ ปีก็ทำให้ความในพรรคสองจาก ๑๘ ปีบริบูรณ์เป็น ๒๐ ปีบริบูรณ์
กระผมจึงเห็นว่ากรรมการไปแก้พรรคสอง ฉะนั้นที่กรรมการไปแก้กลับเป็น ๑๘ นั่นคือ
แก้กลับคืนเป็นร่างของรัฐบาล ฉะนั้นกระผมจึงเห็นว่าในการพิจารณาในพรรคสองนั้น สมาชิก
ชอบที่จะเลือกได้ ๓ ร่าง คือ ๑. ร่างของกรรมการ ซึ่งกำหนดให้อายุของผู้สมัครเข้าเป็น
สมาชิกพรรคการเมือง ๒๐ ปีบริบูรณ์ เพื่อสอดคล้องตามพรรคหนึ่ง หรือ ๒. ให้ผู้ที่สมัคร
เข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมีอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ตามร่างของรัฐบาล ๓. เลือกเอาตามร่าง
ของสมาชิกผู้แปรญัตติคือ ของคุณสมคิด ศรีสังคม ฉะนั้นการที่กรรมการไปแก้ว่า ผู้ที่
สมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต้องมีสัญชาติไทย และมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์
และต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองนั้น แท้จริงแล้ว ร่าง
อันนี้คือร่างของรัฐบาล เพราะฉะนั้นกระผมจึงถือว่ากระผมมีสิทธิที่จะอภิปรายเลือกเอาพรรคนี้ได้
ไม่จำเป็นต้องไปใช้ช้อยกเว้นของข้อบังคับ ข้อ ๑๐๕ ด้วยซ้ำไป ขอบพระคุณครับ ท่านประธาน

นายวิรัช กุฑมาศ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายวิรัช กุฑมาศ กระผม
รู้สึกว่าจะเห็นควรที่จะพิจารณามาตรานี้ได้ เพราะมาตรา ๗ นี้ เรายังไม่ได้ผ่านไปโดยตลอด
เพราะว่ายังมีผู้สงวนคำแปรญัตติไว้คือ พันเอก สมคิด ศรีสังคม และการสงวนคำแปรญัตตินี้
ไม่ได้พูดถึงพรรคสองนะครับ เมื่อมีการตกลงกับกรรมการ ถ้าหากจะมีพรรคสองได้ เขาก็
ตกลงประนีประนอมปรองดองกันได้ว่าจะเอาในรูปแบบนี้ ถ้าไม่มีก็ตัดออกทั้งพรรคนะครับ ซึ่งมีสิทธิ
จะตัดออกได้อีก เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่ามันเป็นเรื่องสำคัญ และกระผมรู้สึกขอบพระคุณ
คณะกรรมการและสภาที่ได้มีความยืดหยุ่นพอสมควร กระผมเข้าใจว่า ความยืดหยุ่น
เป็นหัวใจของทุกอย่าง เป็นหัวใจของการปฏิบัติงาน และหัวใจของการวางนโยบายแห่งชาติ
เพราะกระผมซาบซึ้งในน้ำใจของคณะกรรมการเป็นอย่างยิ่งในคราวนี้ที่ใช้ความวินิจฉัย
และใช้ด้วยความยืดหยุ่น รวมทั้งท่านประธานสภาที่เคารพของกระผมด้วย ขอบพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดียวครับผมยังดูข้อ ๑๐๕ ไป ผมซักจะ
ถอนคำพูด ผมไม่ได้ผิดหรอก มาตรา ๑๐๕ บอกว่า ให้สภาพิจารณาเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ
และเรียงลำดับมาตรา และให้อภิปรายได้เฉพาะถ้อยคำของข้อความที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม

หรือที่ผู้แปรญัตติสงวนคำแปรญัตติ หรือที่กรรมาธิการสงวนความเห็นไว้นี้เป็นลำดับ ผมซึ่งคุณพิชัยให้พูดก่อน ผมทำถูกแล้ว เพราะเป็นเรื่องแก้ไขเพิ่มเติมและสภาก็อภิปรายเรื่องแก้ไขเพิ่มเติมไปแล้ว ก็ตกลงให้ยื่นตามร่างกรรมาธิการ ต่อมาก็เป็นเรื่องของผู้แปรญัตติร่างของกรรมาธิการนั่นเอง คุณสมคิดแปรญัตติไว้ เมื่อคุณสมคิดสงวนไว้แล้วอภิปรายขึ้นมา กรรมาธิการก็ยินดีที่จะรวมชอมด้วย แต่ว่าเมื่อวานนี้ยังไม่รู้ว่าจะเขียนกันว่าอย่างไร จะรวมชอมอย่างไร ผมก็ให้โอกาสไปท่ามาเสนอสภา ก็ไม่มีผู้ใดคัดค้าน ขอประทานโทษเถอะ ท่านสมาชิกที่คัดค้านเองคือคุณใหญ่ ศวิตชาติ ต้องเอากันบ้างละ ออกจากที่ประชุมไปแล้วก็มากอดรัดบอกว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง ยิ่งพูดกันไปยิ่งมันไม่รู้เรื่อง ก็ให้ไปคิดกันเสียคืนหนึ่ง พรุ่งนี้เราก็มาร่วมกันใหม่ อย่างนี้แหละ ผมว่าผมไม่ผิดอะไรเลย ที่นี้ท่านก็อย่าลืม ท่านดอกเตอร์อุทิศ ท่านเสนอญัตติไว้ว่าให้ผ่านมาตรา ๗ นี้ นะครับ ถือว่าสภารับหลักนี้แล้ว หรือว่าจะได้อภิปรายใหม่ต่อไปได้ ผมว่าเป็นมติดีที่สุด ถ้าว่าท่านลงตามที่คุณสมคิดเสนอ เราก็ผ่านไปได้เลย ถ้ายิ่งว่าเรารับมาตรา ๗ เรียบร้อยแล้ว ถ้าเชื่อว่าเราลงมติให้อภิปรายกันได้ใหม่ในวาระที่สองนี้ มันก็เข้าข้อบังคับ ข้อ ๑๐๕ วาระสุดท้ายว่า ทั้งนี้เว้นแต่ที่ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น นะครับ ผมว่าขออย่างนี้ ขอประทานเมื่อกี้คุณอุทิศเสนอ ยังไม่มีใครรับรอง ขอประทานผู้รับรองสัก ๕ คน จะได้หมดเรื่องไป

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรองครบจำนวน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ขอบคุณมากครับ ท่านผู้ใดเห็นควรผ่านการพิจารณามาตรา ๗ นี้ไปโดยถือว่า สภาได้ลงมติให้คงไว้ตามร่างของคณะกรรมาธิการ

นายชิต นิลพานิช: ท่านประธานที่เคารพ กระผมยังไม่เข้าใจมติ ญัตติเมื่อคืนครับ ว่าต้องการให้ยื่นตามร่างของคณะกรรมาธิการเดิม หรือว่าที่ตกลงรวมชอมกัน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ไม่เกี่ยวกับรวมชอมครับ ให้งดพิจารณามาตรา ๗ โดยถือว่าสภาได้ลงมติเมื่อวาน เมื่อตอนคุณพิชัย เรส (raise) ปัญหาขึ้นนั้นได้ลงมติให้ใช้มาตรา ๗ นี้ทั้งมาตราตามที่กรรมาธิการเขียนมาแล้ว ถ้าไม่ลงตามนั้น เราก็อภิปรายกันได้ต่อไปในวาระที่สอง

นายชิต นิลพานิช : ครับ ขอขอบคุณครับ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ท่านประธานที่เคารพ กระผมคิดว่าจะให้ผ่านไปอย่างนั้น ยังไม่ถูกต้องหรือครับ คือหมายความว่า ถ้าหากว่าเป็นไปอย่างที่ท่านประธานว่านะครับ ก็หมายความว่าร่างเดิมของกรมการที่เสนอมานี้มาใช้หมด ที่รวมชอนนี้ไม่เกี่ยวใช้ใหม่ครับ ก็ท่านประธานอนุญาตให้ไปตกลงกันแล้วครับ แล้วก็มาเสนอต่อสภาอีก จะผ่านไปได้อย่างไรครับ ท่านจะต้องให้พิจารณาในที่ท่านอนุญาต หรือว่าท่านสั่งให้กรมการกับผู้แปรญัตติ คือกระผม นี่ละครับ ไปพิจารณากันมาแล้วจะเอาอย่างไร ให้มาเสนอต่อสภา อันนี้เราจะต้องพิจารณา ครับว่าจะเอาหรือไม่เอาครับ จะให้ผ่านไปแล้วจะเอาเรื่องเก่ามาได้ครับ ยังไม่ถูกครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาละครับ คุณสมคิด เข้าใจ แต่ว่ามีผู้ท้วงขึ้นมา ผมต้องฟังท่านที่ท้วง ท่านท้วงว่าผิดข้อบังคับ แล้วก็ท่านเสนอมีผู้รับรอง แล้วก็ให้สภาลงมติให้เด็ดขาดว่าจะเอาอย่างไร

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : แล้วก็ย้ายเรื่องผิดข้อบังคับนี้เหมือนกันครับ กระผม ก็อยากจะขอชี้แจง กระผมก็ยกมือ ก็ไม่มีโอกาสชี้แจงในฐานะที่กระผมเป็นผู้แปรญัตติครับ ถ้าหากว่าท่านได้กรุณาอนุญาตให้กระผมชี้แจงก็จะขอขอบคุณมาก กระผมเองอยากจะให้ถูกต้องตามข้อบังคับ แต่เรื่องนี้ก็ได้พิจารณากันมาแล้วครับในคณะกรรมาธิการและ กระผมก็ได้พิจารณาแล้วครับ ว่าเรามีสิทธิที่จะทำได้ เพราะกระผมเป็นผู้แปรญัตติทั้งมาตรา ๗ ตั้งแต่วรรคหนึ่งและวรรคสองเข้าไปด้วย กระผมเป็นผู้แปรญัตติให้ตัดออกทั้งวรรคแล้วก็ ในการพิจารณากันเมื่อวานนี้ ก็พิจารณาเฉพาะวรรคหนึ่งเท่านั้น ที่กระผมพิจารณานี้แต่ใน วรรคสองนี้ ท่านประธานสั่งให้คณะกรรมาธิการกับกระผมนี้ไปรวมชอนกัน เพราะฉะนั้น ในฐานะที่กระผมเป็นผู้แปรญัตติ กระผมก็มีสิทธิที่จะพิจารณาวรรคสองของมาตรา ๗ นี้กับ กรรมาธิการ เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่า ถ้าหากว่าให้ทำไปอย่างนั้นแล้วมันจะไม่ตรงกับที่ท่าน ประธานได้สั่งไปเมื่อวานนี้ ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : สั่งไปนั้นมันก็มีอำนาจสั่งได้ แต่ยังไม่ได้รับ มติของสภาว่าจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น เพราะฉะนั้นเมื่อมีผู้ทักขึ้นมา ผมต้องขอให้ลงมติดังนี้

แล้วก็คุณบุญชอบ ไม่ต้องพูด อย่าเพิ่ง เขาจะลงมติกัน คุณเฉลิมชัยครับ พุทฺโธ ให้มันเสร็จ เสียที่ได้ไหม ไหนว่าจะรวมขอม ไหนว่าจะยึดหยุดกัน

นายเฉลิมชัย วสันนท์ : คือท่านประธานครับ กระผมต้องเห็นความจำเป็นกระผม ต้องลุกขึ้นมาติดหนึ่งครับ เพราะว่าที่จะผ่านไป จะลงมตินี้เพราะอ้างว่าได้มีการทำผิดข้อบังคับ ๑๐๕ คือมีการอภิปรายในเรื่องที่ไม่มีการแก้ไข หรือเรื่องที่ผ่านมาไปแล้ว ฉะนั้นกระผมว่าน่าจะ ต้องพิจารณาในหลักการเสียก่อน ว่าที่มีการอภิปรายในเช้าวันนี้ผิดข้อบังคับหรือเปล่า

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ดอกระบุชื่อไม่ได้เสนออะไรเลยว่ามีผิดข้อ บังคับ เสนอแต่เพียงว่าให้ไปพิจารณามาตรา ๘ ต่อไป โดยถือว่ามติที่สภาลงไปเมื่อตัดสิน ๑๐๕ ว่าคุณพิชัยกับกรรมธิการนะ ถือว่าคลุมทั้งมาตราแล้ว ไม่มีการผิดข้อบังคับอะไรทั้งสิ้น เมื่อคุณเห็นว่าคลุมหรือไม่คลุม คุณจะย่อมือเอาตามใจ

นายเฉลิมชัย วสันนท์ : ขอบพระคุณครับ

นายชำนัญ พงนา : ท่านประธานที่เคารพ กระผมอยากจะให้ทบทวนเมื่อวานนี้ กระผมเข้าใจว่าที่กระผมยกปัญหาข้อบังคับข้อ ๑๐๕ ขึ้นมาเมื่อวานนี้ เข้าใจว่า อันนั้นเป็นมติของสภาตามความในตอนที่ท้ายของวรรคหนึ่งของข้อ ๑๐๕ ไปแล้ว หลังจากนั้น ท่านประธานถึงได้สั่งให้กรรมธิการร่วมกับผู้ขอแปรญัตติไปทำเรื่องมา ไม่จำเป็นต้องไปขอ มติอีก กระผมเข้าใจอย่างนั้น ถ้าไม่เชื่อก็กรุณาเปิดเทปฟังใหม่

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ใช่หรอกครับ คุณชำนัญพูดถึงข้อบังคับ ไม่ได้แปลว่าสภาลงมติตามนั้นหรอก คุณอ้างถึงถูกแล้ว เว้นแต่ที่ประชุมจะได้ ลงมติเป็นอย่างอื่น พูดถูกผมไม่เถียง แต่การที่คุณพูดไม่ได้แปลไปว่าที่ประชุมจะลงมติเป็น อย่างอื่น คงจะไม่มีใครค้านแล้วที่ผมสั่งไปก็ไม่มีใครค้าน แต่ว่ามาถึงตอนนี้ คนที่เห็นด้วย เพื่อนร่วมตาย กลับมาค้านเสียแล้ว ผมก็ถูกแทงข้างหลัง ผมก็ต้องขอมติที่ประชุม คุณอุทิศ กาลังจะให้ที่อยู่แล้วครับ ขอระงับการยกมือผมไม่ชี้ใคร ผมสั่งให้ลงมติ ท่านผู้ใดเห็นว่า การ พิจารณาควรจะผ่านการพิจารณามาตรา ๘ นี้ไป โดยถือว่าสภาได้มีมติให้รับร่างของคณะ กรรมธิการทั้งร่างทั้ง ๒ วรรคแล้ว ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๓๗ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรจะอภิปรายกันได้ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๔๗ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าเป็นมติของที่ประชุมนี้ให้ผ่านมาตรา ๗ ไป โดยถือว่าที่ประชุมนี้รับตามร่างของกรรมาธิการแล้ว และก็ต่อไปขอได้โปรดพิจารณามาตรา ๘ ขณะเดียวกันผมอยากจะเตือนคณะกรรมาธิการ ไม่ใช่เฉพาะคณะนี้หรอกครับ ทุกคณะ ตั้งแต่กรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญแล้ว ถ้าจะรวมชอมกันกับสมาชิกโปรดรวมชอมกันในที่ประชุมกรรมาธิการ ขออย่าได้มารวมชอมกันในที่ประชุมสภานี้ต่อไปเลย ทำให้เกิดปัญหาสารพัดสารพัน ซึ่งเสร็จแล้วประธานสภาก็เสียหายคนเดียวทุกที่ เชิญคุณชนะครับ

นายชนะ รุ่งแสง : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ชนะ รุ่งแสงครับ ตามมติที่ลงกันไปแล้วนี้ โดยดอกเตอร์อุทิศ นาคสวัสดิ์ เป็นผู้เสนอนั้น แล้วสภาได้ผ่านไปแล้ว ให้ยกมาตรา ๘ ขึ้นมาพิจารณา นั้นหมายถึงว่าผู้ที่มีสิทธิที่จะเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้นก็หมายความว่าต้องเป็น ๒๐ ปีตามหลักเกณฑ์เดิม ไม่ใช่ ๑๘ ปีตามที่กรรมาธิการได้รวมชอมกับสภาใหม่ครับ ขอบพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ได้รวมชอมกับสภา รวมชอมกับคุณสมคิดครับ เชิญต่อไปครับ มาตรา ๘ นั้นเป็นมติของสภา ขออย่ามาเถียงกันอีก

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๘ ไม่มีการแก้ไขมีผู้ขอสงวนคำแปรญัตติไว้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มาตรา ๘ คุณสมคิดอีกละครับ สงวนคำแปรญัตติไว้ กรุณาอ่านคำแปรญัตติของคุณเองด้วย

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ท่านประธานที่เคารพ ในมาตรา ๘ นั้นครับที่กระผมแปรญัตติไว้ มันมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับมาตรา ๗ ซึ่งสภานี้ได้ยืนยันตามร่างเดิมอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นกระผมก็ขอถอนครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ถอนนะครับ ขอขอบคุณครับ ต่อไปครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๔ มีการแก้ไขมีผู้ขอสงวน
คำแปรญัตติไว้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณเสนอให้ ถอนแล้วนี้ครับ เดี่ยวขอประทานโทษ
ขอผมดูอีกที มาตรา ๔ คุณสมมติเสนอขอให้ตัดออกทั้งมาตรา ว่าอย่างไรครับคุณสมมติ
ครับ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : อันนี้ก็เกี่ยวโยงกับมาตรา ๗ มาตรา ๘ นั้นเองครับ
เพราะฉะนั้นก็เป็นอันถอนไปครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอขอบคุณครับ ต่อไปครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๐ มีการแก้ไขคุณสมมติ
ขอสงวนคำแปรญัตติไว้

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : อันนี้ก็เช่นเดียวกันแหละครับ ขอถอนครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ต่อไปครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๑ ไม่มีการแก้ไข คุณสมมติ
ขอสงวนคำแปรญัตติไว้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอตัดออกอีกเหมือนกัน ว่าอย่างไรครับ
คุณสมมติครับ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : เช่นเดียวกับที่กระผมได้กราบเรียนมาแล้วครับ ขอถอน
ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ต่อไปครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๒ ไม่มีการแก้ไขมาตรา ๑๓
มีการแก้ไข มาตรา ๑๔ มีการแก้ไข คุณสมมติขอสงวนคำแปรญัตติไว้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอตัดออกครับ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ท่านประธานที่เคารพ มาตรานี้มันเกี่ยวโยงกับมาตรา
ต้น ๆ นะครับ ที่กระผมขอแปรญัตติไว้ ก็ขอถอนเช่นเดียวกันครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ต่อกไปครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๕

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดี่ยวครับ เชิญคุณไพจิตรครับ

นายไพจิตร เอื้อทวิกุล : ท่านประธานที่เคารพ กระผมต้องขอประทานโทษที่
รบกวนเวลา แต่กระผมยังข้องใจอยู่ ไม่ทราบว่าสภานี้ได้ปฏิบัติผิดข้อบังคับหรือไม่ เพราะว่า
ในข้อบังคับ ข้อ ๓๔ ห้ามเอาไว้ว่า ห้ามเสนอญัตติซ้ำ กระผมขออ่าน “เมื่อที่ประชุมกำลัง
ปรึกษาญัตติใดอยู่ห้ามมิให้เสนอญัตติอื่นนอกจากญัตติต่อไปนี้...” ในข้อ (๗) “ขอให้ยก
เรื่องอื่นขึ้นปรึกษา” ญัตติที่คุณ ขอประทานโทษ ต้องออกชื่อ ดอกเตอร์อุทิศได้เสนอนั้น
ไม่ใช่ญัตติขอให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา เพราะฉะนั้นเป็นการเสนอญัตติซ้อน ถ้าหากว่าท่าน
จะอ้างว่าเป็นการยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา ก็แปลว่าเราให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ตกไปเลย แล้วก็
ยกร่างพระราชบัญญัติต่อไปคือ ร่างพระราชบัญญัติรองรับจำนำขึ้นมาพิจารณา กระผมขอให้
ท่านประธานกรุณาชี้ขาดด้วยครับ เพราะว่ากระผมเข้าใจว่าสภานี้ซึ่งอ้างข้อบังคับเหลือเกิน
ได้ปฏิบัติผิดข้อบังคับไปเดี๋ยวนี้เอง

ประธานสภานิติบัญญัติ : ผมเห็นว่าต้องถือตามมติครับ คือว่าถึงข้อบังคับไม่ได้
ระบุก็เถอะ แต่ว่าเพื่อระงับความวุ่นวายต่าง ๆ ในสภา ประธานสภาได้ชี้ขาดไปแล้วว่าให้ลง
มติได้ ให้ถือญัตตินั้นได้ ขอให้เรื่องระงับไปเถอะครับ ไม่ปิดอภิปรายอะไรทั้งนั้นละครับ
เฉพาะมาตรา ๗ เท่านั้นครับ เอ้า คุณใหญ่ที่นี้ผิดข้อบังคับอีกละซี

นายใหญ่ ศรีวิฑิต : ท่านประธานครับ ตามข้อบังคับนั้น การยกเรื่องอื่นขึ้น
ปรึกษานั้น หมายความว่าเรื่องอื่น ไม่ใช่กฎหมายพรรคการเมือง อันนี้ก็กฎหมายพรรคการ
การเมือง แต่ว่าผ่านไปพิจารณามาตรา ๘ ไม่ใช่เรื่องอื่น เรื่องเดียวกันครับ ไม่ผิดหรอกครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มันอยู่ในเรื่องของญัตตินะครับ คือมาตรา ๗ ญัตติคือว่าจะรับมาตรา ๗ หรือไม่อย่างไร นี่แล้วก็มีปัญหาว่าใครแปรญัตติ ใครพูดก่อน ไม่พูดก่อน ปัญหาว่าจะเอาอย่างไร' คนหนึ่งเห็นว่าได้ลงมติไปแล้ว อีกคนหนึ่งเห็นว่าไม่ได้ลง มั่นก็ยังอยู่ในเรื่องเดิมนั่นเองละครับ

นายไพจิตร เอื้อทวีกุล : ขอบคุณท่านประธาน เมื่อท่านประธานชี้ขาดกระผม เคารพครับ แต่ว่าเพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดนะครับ กระผมคิดว่าโดยทางส่วนตัวแล้วกระผมว่า ผิดข้อบังคับแน่นอน เพราะว่าเป็นการเสนอญัตติซ้ำซ้อน การเสนอญัตติซ้ำซ้อนได้นั้นมีข้อยกเว้นไว้ในมาตรา ๓๔ ซึ่งเห็นได้ชัด มีอยู่ ๗ ข้อด้วยกัน ญัตติของคุณอภิสิทธิ์นั้นไม่ได้เข้า ข้อใดข้อหนึ่งเลย แต่เมื่อท่านประธานชี้ขาดแล้ว กระผมก็ไม่ได้แย้งอีกต่อไปครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ของคุณครับ คือผมเห็นว่ามันอยู่ในญัตติ เดียวกัน มันเรื่องของมาตรา ๗ ของร่างพระราชบัญญัตินี้ ผมไม่ได้ถือว่าเป็นญัตติซ้อนญัตติ ต่อไปครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๕ มีการแก้ไขมาตรา ๑๖ มีการแก้ไข มาตรา ๑๗ ไม่มีการแก้ไข....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดียวครับ มาตรา ๑๕ เมื่อกี้ คุณสมคิดขอ สงวนไว้ใช้ไหมครับ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ใช่ครับ ท่านประธานครับ สำหรับมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ นั้น มันก็มีความเกี่ยวข้องกับมาตราต้น ๆ ที่ผมขอถอนไปแล้ว

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : แปลว่าถอนหมด แล้วก็มาตรา ๑๘ ละ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : มาตรา ๑๘ ก็ทำนองเดียวกันครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอให้เลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ และ มาตรา ๒๐ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๒๑ มีการแก้ไข

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณกระมล ทองธรรมชาติ ขอสงวนไว้ครับ
ขอสงวนไว้ครับ

นายกระมล ทองธรรมชาติ : ท่านประธานที่เคารพ ตามที่กระผมได้ขอสงวนคำ
แปรญัตติไว้ว่า ให้พรรคการเมืองที่ได้รับการจดทะเบียนแล้วและมีฐานะเป็นนิติบุคคลมี
สิทธิรับเงินช่วยเหลือจากงบประมาณแผ่นดิน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมาย
บัญญัตินั้น กระผมใคร่ขอเรียนต่อท่านประธานสภาและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติว่า เรื่องนี้เป็น
ปัญหาหลักการที่สำคัญ เพราะฉะนั้นกระผมใคร่ขอเวลาที่จะอภิปรายสนับสนุนความคิดเห็น
ของกระผมในเรื่องนี้ยาวสักนิดหนึ่ง แต่คงไม่เกิน ๕ นาที ที่กระผมเสนอขึ้นมาอย่างนี้ก็
ด้วยเหตุผลว่า พรรคการเมืองนั้น กระผมถือว่าเป็นสถาบันที่สำคัญในระบบประชาธิปไตย
เป็นสถาบันที่จะทำหน้าที่เป็นพาหนะแห่งความคิด รวบรวมความคิดของประชาชนให้ออก
เป็นแนวที่แน่ชัดว่า แนวทางในการบริหารบ้านเมืองของไทยนั้นจะบริหารกันอย่างไรจึงจะ
เป็นประโยชน์สุขต่อคนส่วนใหญ่ในประเทศ เพื่อให้ประชาชนได้วินิจฉัยว่าจะเลือกแนวทาง
อย่างไร เพราะฉะนั้นกระผมจึงถือว่าพรรคการเมืองนั้นเป็นผู้หรือเป็นกลุ่มบุคคลที่จะ
กระทำหน้าที่เป็นสถาบันเหมือนกับโรงเรียนสอนหนังสือ เหมือนกับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ
เหมือนกัน ในการที่จะให้ความรู้ทางการเมืองและแนวคิดทางการเมืองแก่ประชาชน จึงน่าจะ
ได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดินเหมือนกัน เพราะว่าเขาได้ทำหน้าที่ให้การศึกษา
แก่ประชาชนเหมือนกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ท่านประธานที่เคารพและท่านสมาชิกผู้มี
เกียรติการศึกษาทางการเมืองในประเทศไทยนั้นค่อนข้างจะแคบ เพราะว่าในอดีตพรรคการเมืองของ
เราไม่สามารถจะทำหน้าที่ให้การศึกษาทางการเมืองได้ ประวัติของพรรคการเมืองนั้นก็ค่อนข้าง
จะสั้น ในยุคของการมีพรรคการเมือง เริ่มตั้งแต่ปลายปี ๒๔๘๘ แล้วก็มาสิ้นสุดเอาครั้งแรก
เมื่อปลายปี ๒๔๙๔ แล้วจากนั้นก็มาเกิดอีกครั้งหนึ่ง ๒๔๙๘ แล้วก็มาสิ้นสุดลงเมื่อ ๒๕๐๑
ยุคของพรรคการเมืองยุคนั้นก็เป็นยุคที่มีความสับสนวุ่นวาย ทำให้หลายท่านมองพรรคการเมืองว่า
เป็นสถานแหล่งเพาะความชั่วร้าย เป็นสถานที่ผู้ที่ไม่หวังดีต่อชาติบ้านเมืองไปหากัน
กัน ไปหาอำนาจราชศักดิ์กันที่นั่น และบังเอิญก็มีพรรคการเมืองบางพรรคในสมัยนั้น ๆ ได้
กระทำตนเป็นแหล่งเงินแหล่งทองแหล่งอำนาจบารมี ให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่สมาชิก
จึงทำให้มีการมองพรรคการเมืองไปในแง่ที่ว่าบุคคลที่ตั้งพรรคการเมืองก็ดี หรือพรรคการเมืองก็

ดินนั้น ก็เหมือนกับกลุ่มคนที่ทะเลาะทะเลาะต้องการสร้างอำนาจต้องการสร้างความมั่งคั่ง กระทบ
 เห็นว่ายุคนั้นน่าจะสิ้นสุดแล้ว ยุคใหม่ น่าจะเริ่มกันอย่างสดใสว่า สถาบันพรรคการเมืองนี้จะ
 เป็นสถาบันที่สำคัญ คงอยู่กับระบอบประชาธิปไตยและช่วยเสริมสร้างให้ระบอบประชาธิปไตย
 ก้าวหน้าไปตามแนวทางที่แน่ชัดว่าจะไปกันแนวทางไหนบ้าง กระทบจึงเสนอความคิดนี้ขึ้น
 มาว่า ถ้าเราต้องการให้พรรคการเมืองของเราดำเนินไปในแนวนั้น เราจะต้องทำให้พรรค
 การเมืองนั้นเป็นพรรคการเมืองของประเทศ เป็นพรรคการเมืองของคนไทยทั้งชาติ โดยให้
 เขาได้มีโอกาส โดยให้พรรคการเมืองนั้นได้รับเงินจากงบประมาณแผ่นดิน ก็เท่ากับทำให้เขา
 ได้เป็นพรรคของประชาชนโดยปริยายแล้ว เหมือนกับข้าราชการทั้งหลายซึ่งก็เป็นข้าราชการ
 ของประเทศชาติ เพราะว่ากินเงินงบประมาณแผ่นดินก็เป็นเงินภาษีอากรของราษฎรทำน
 ประทานที่เคารพ ถ้าหากว่าเรายอมรับเอาความคิดนี้มาใช้แล้ว จะช่วยเหลือพรรคการเมือง
 อื่นๆ นอกจากจะทำให้พรรคการเมืองเป็นพรรคที่มีความสัมพันธ์กับประชาชนทำงานเพื่อ
 ประชาชน ไม่ใช่เพื่อหมู่คณะหรือเพื่อกลุ่มบุคคลมาก่อตั้งพรรคเท่านั้น ยังจะช่วยทำให้
 พรรคการเมืองนั้นเป็นพรรคที่มีโอกาสที่จะทำงานกันได้โดยไม่ต้องวิตกกังวลว่าจะหาเงิน
 สนับสนุนมาจากไหน และจะป้องกันมิให้เกิดสิ่งหนึ่งที่เราเรียกกันว่าซุนคลังของพรรค หรือ
 จะเรียกในภาษาอังกฤษ ก็เรียกว่า ปาร์ตี้บอส (party boss) คือเป็นผู้ที่อุดหนุนพรรค อาจจะทำ
 โดยเปิดเผยหรือโดยไม่เปิดเผยก็ได้ จะทำให้พรรคไม่เป็นที่เลื่อมใสของประชาชน ถ้าหากว่ามี
 ซุนคลังหรือมีปาร์ตี้บอส คอยหนุนหลังอยู่ พรรคการเมืองทุกพรรคทั่วทุกประเทศในโลก
 ขาดเงินทั้งนั้นครับ ไม่สามารถจะดำเนินงานได้ การจะแก้ไขปัญหาระบบนี้ หลายประเทศก็
 ได้ทำไปแล้ว อย่างเยอรมนีเป็นต้น ว่าถ้าจะทำให้พรรคการเมืองนี้ทำหน้าที่เพื่อประชาชน ไม่
 ใช่ว่าเพื่อพวกนาซี หรือไม่ใช่เพื่อพวกนายทุนหรือต่างๆ นั้นก็ต้องให้พรรคการเมืองนั้นเป็น
 พรรคของประชาชนไปโดยปริยายเสีย คือให้รับเงินอุดหนุนจากพรรคการเมือง สำหรับอย่างไร
 ในอเมริกานั้นก็เพราะไม่ให้พรรคการเมือง ได้รับเงินอุดหนุนจากประชาชน พรรคบาง
 พรรคก็ต้องไปหาเงินมาจากบรรดาผู้บริจาคหนักๆ แล้วก็เกิดความไม่เรียบร้อยเกิดขึ้นใน
 กรณีต่างๆ ที่ได้ยื่นกันมาแล้วว่าประธานาธิบดีของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มัวหมองในเรื่อง
 การใช้เงินเกี่ยวกับที่ได้มาจาก คอนทริบิวชัน (contribution) ของบรรดาพวก บิ๊กคอนทริบิวเตอร์
 (big contributor) ต่างๆ เพราะฉะนั้นผมจึงเห็นว่าถ้าจะช่วยให้พรรคการเมืองหลุดพ้นจากการ

อยู่ได้อิทธิพลของบรรดา ปาร์ตีบอสหรือขุนคลังของปาร์ตี แล้วต้องให้พรรคการเมืองนั้น ได้มีโอกาสได้รับเงินสนับสนุนจากพรรคการเมืองอย่างไรก็ตามครับ ที่ผมเขียนไว้ว่า ได้รับเงินสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดินนั้นหมายความว่าต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติ ไม่ได้หมายความว่าพอใครตั้งพรรคขึ้นมาแล้วก็ได้เงินจากงบประมาณแผ่นดินเลย ผมเสนอหลักเกณฑ์ไว้ ๒ ประการว่า หลักเกณฑ์นั้นเราจะตัดจากคะแนนเสียงเลือกตั้งที่พรรคนั้นได้รับ คือหมายความว่าเขาจะได้รับเงินคืนบ้างหลังจากที่ได้จ่ายเงินไปมากแล้ว ในการหาเสียงเลือกตั้ง เราใช้คะแนนเสียงของ โททัล โวต (total vote) สมมติว่าเรามี ๑๘ ล้าน หากว่าพรรคใดได้คะแนนเสียง ๑๐ เปอร์เซ็นต์ของ ๑๘ ล้านคนนะครับ คือประมาณ ล้านกว่าเสียงนี้ ก็จะมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุน อาจจะเป็นเสียงละ ๕๐ สตางค์ อย่างนี้เป็นต้น เพราะเราถือว่าพรรคที่ได้คะแนนเสียงสนับสนุนตั้งล้านกว่าเสียงนั้นย่อมได้ทำหน้าที่ในการเป็นพาหะ ที่นำความคิดทางการเมืองไปสู่ประชาชนเป็นผลสำเร็จแล้ว เหมือนกับโรงเรียนราษฎร์หรือมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่ได้สอนบรรดานักเรียน นักศึกษา อย่างนี้เป็นต้น นอกจากนั้น ผมก็เสนอหลักเกณฑ์ที่สองว่าให้เราคิดจากที่นั่งในสภาด้วยว่าถ้าหากว่าพรรคใดได้ที่นั่งใน สภามากก็จะให้เป็นโบนัส เป็นเงินพิเศษให้สำหรับกับพรรคนั้น เพราะถือว่านอกจากทำหน้าที่ให้การศึกษามหาวิทยาลัยแก่ประชาชนอย่างถูกต้องแล้ว อย่างดีแล้วก็ยังสามารถทำให้ คนของเขาได้รับเลือกตั้งด้วย อย่างนี้เป็นต้น ผมเห็นว่าหลักเกณฑ์ ๒ ประการนี้ละครับ ที่จะเป็นข้อพิจารณาได้ว่าสมควรที่เราจะให้เงินอุดหนุนแก่พรรคการเมือง พุดง่าย ๆ คือว่า พรรคที่ใหญ่ ๆ ประสบความสำเร็จ นี่แหละครับจะได้เงินอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน ส่วนพรรคเล็ก ๆ ที่เป็นพรรคตั้งขึ้นมาเพื่อเหตุผลพิเศษ เพื่ออะไรต่าง ๆ ก็จะไม่ได้รับเงินอุดหนุน ผมเห็นว่าพรรคเหล่านั้นไม่ควรจะได้รับเงินอุดหนุน เพราะไม่เจตนาแท้จริงที่จะทำหน้าที่เป็นสถาบันให้การศึกษามหาวิทยาลัยแก่ประชาชน

ท่านประธานที่เคารพครับ ผมมีความเห็นข้อสุดท้ายที่อยากจะกราบเรียนว่าพรรคการเมืองของไทยอดีตนั้น พรรคฝ่ายค้านต้องประสบกับปัญหาในการหาเงินทอง มาใช้จ่ายในการที่จะทำหน้าที่เป็นพรรคฝ่ายค้านต่อไป ส่วนพรรครัฐบาลก็มักจะได้ประโยชน์จากการใช้ทรัพย์สินของรัฐอย่างสบาย บางครั้งก็สามารถที่จะใช้เงินราชการลับได้อีกด้วยทำให้

เกิดความไม่ยุติธรรมกันในทางการเมือง พรรคฝ่ายค้านหลายพรรคก็ต้องตกอยู่ในสภาวะย่ำแย่ วิธีการของผมนั้นผมเชื่อว่าจะช่วยทำให้พรรคฝ่ายค้านได้มีโอกาสเป็นตัวของตัวเอง ไม่ต้องกลายเป็นพรรคผีของฝ่ายรัฐบาล ร่างรัฐธรรมนูญของเราก็ได้ยกย่องหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านไว้แล้ว เพราะฉะนั้นขอให้เรายกย่องสถาบันที่จะสนับสนุนหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านไว้ด้วยผมเชื่อว่าถ้าหากว่าสภานี้ได้ยอมรับพิจารณาแนวความคิดนี้ไว้ในร่างกฎหมายนี้ ก็ยังมีโอกาสได้ไปพิจารณาในร่างกฎหมายใหม่ว่าท่านจะใช้หลักเกณฑ์อะไรในการให้เงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองเพราะฉะนั้นกระผมถึงอยากจะขอกราบเรียนต่อท่านประธานสภาว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องหลักการขอให้ท่านได้ให้เวลาในการพิจารณาเรื่องนี้ด้วย และกระผมใคร่ขอกราบเรียนอีกข้อหนึ่งว่ากระผมไม่ได้ไปชี้แจงต่อท่านกรรมาธิการโดยละเอียด เนื่องจากว่าเวลาที่ให้กันนั้นมันไม่ค่อยตรงกับเวลาที่กระผมจะมีพูดเรื่องนี้กับทางฝ่ายกรรมาธิการ จึงไม่ได้มีการต่อรองหรืออะไรกันทั้งสิ้นในชั้นกรรมาธิการ ขอบพระคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ เนื่องจากประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีกิจจำเป็น จึงได้มอบให้ พลเอก สำราญ แพทยกุล รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่ ๑ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญท่านกรรมาธิการครับ

นายทวี แรงขำ (ประธานคณะกรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ตามข้อแปรญัตติของท่านผู้มีเกียรติที่ได้อธิบายเมื่อกี้นั้น คณะกรรมาธิการได้มีการพิจารณากันถึงปัญหาที่จริงอยู่ได้รู้สึกว่าเป็นความปรารถนาดีและเป็นอุดมคติที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคตสำหรับในปัจจุบันนั้น คณะกรรมาธิการรู้สึกเหตุผลแห่งความขัดข้องบางประการ ในประการแรก สมมติว่ามีรัฐธรรมนูญตามมาตรฐานแล้วว่า มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดินคำว่า "งบประมาณแผ่นดิน" ก็หมายความว่างบประมาณในทางรายได้ซึ่งมาจากภาษีอากรของราษฎร แต่จะต้องมาตั้งงบประมาณเพื่อการนี้ที่จะแบ่งปันจัดสรรปันส่วนให้แก่พรรคการเมืองทั้งหลายแหล่งที่พึ่งตั้งขึ้นเวลานี้ท่านประธานก็ย่อมจะรู้ภาวะการเศรษฐกิจของประเทศไทยว่ามีอยู่อย่างฟุ่มเฟือย หรือมีอยู่อย่างแร้นแค้น เราขาดแคลนทุกสิ่งทุกอย่างทั้งงบประมาณแผ่นดินจะต้องไปใช้ เพราะฉะนั้นในปัญหานี้เป็นประการแรกที่ยังรู้สึกไม่คล่อง

ใจนักที่จะมีความเห็นคล้อยตามท่านผู้แปรญัตติให้การที่จะมีบัญญัติบังคับไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ในประการที่สอง พรรคการเมืองนั้นจะมีน้อยพรรคหรือมากพรรคก็ตาม ในอุดมคติของการมีพรรคการเมืองนั้นย่อมเป็นพรรคของประชาชน เป็นพรรคการเมืองของประชาชน ซึ่งมีทัศนคติในการเมืองแตกต่างกัน ซึ่งมีผลประโยชน์ในการดำเนินชีวิตหรือดำรงชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งมีความแตกต่างกัน จึงเกิดขึ้นเป็นพรรคการเมืองซึ่งเพื่อดำเนินการทางการเมือง ก็จะได้เห็นได้แล้วว่าถ้าหากว่าเราเองประมาณแผ่นดินไปใช้ให้แก่พรรคการเมือง หรือแม้จะโดยจำกัดอย่างที่ท่านสมาชิกผู้แปรญัตติได้มีความคิดว่า ควรจะให้พรรคใหญ่พรรคที่มีที่นั่งก็ย่อมหมายความว่าเอาเงินของแผ่นดินนี้ไปจ่ายแก่พรรคนั้น ๆ ซึ่งอาจจะไม่ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของบรรดาพรรคเล็ก ๆ หรือพรรคอะไรอีกหลายพรรค คือไม่เป็นการที่เรียกว่าให้ความสม่าเสมอ ในเบื้องต้นที่คณะกรรมการได้พิจารณาคำแปรญัตติ ถึงแม้ว่าท่านผู้แปรญัตติจะไม่ได้มีชี้แจง แต่ได้ให้หนังสือไว้เป็นลายลักษณ์อักษรว่า ขอสงวนถ้าหากว่าไม่เป็นไปตามนั้น คณะกรรมการก็มีเหตุผลพิจารณาเพียงตั้งว่านี้ ว่าเราจะเองประมาณแผ่นดินมาใช้เพื่อการนี้ในภาวะเช่นนี้นั้น อาจจะยังไม่เหมาะสม ควรที่พรรคการเมืองทั้งหลายเมื่อรวมกันดำเนินการเป็นพรรคการเมืองแล้ว ก็ควรจะต้องจัดหางบประมาณในการดำเนินธุรการของพรรคนั้นโดยลำพังของตนเอง จะโดยวิธีหาเงินทางใด ๆ ก็ตามก็ย่อมจะมีวิธีการดำเนินการตามความสามารถและความจัดเจนของพรรคนั้น ๆ ในประการที่การยกย่องพรรคการเมืองนั้น หรือการสนับสนุน ถือว่าพรรคการเมืองนั้นมีความสำคัญมาก คณะกรรมการมีความเห็นด้วยอย่างยิ่ง และในรัฐธรรมนูญที่เราได้มีมติผ่านการพิจารณาไปเมื่อเร็ว ๆ นี้ ก็ยังยกย่องให้มีหัวหน้าพรรคฝ่ายค้าน ในระบบที่มีการปฏิบัติกันมานานาประเทศบางประเทศก็มีอย่างที่ท่านสมาชิกได้แปรญัตตินั้น แต่น้อยมาก แต่ในบางประเทศเขาก็ให้การสนับสนุนพรรคฝ่ายค้านในหลายประเทศที่ทางรัฐบาลมีหน้าที่ คือว่าเป็นธรรมเนียมหรือเป็นภาระที่อุดหนุนจนเจือพรรค ในการให้สถานที่หรือให้เจ้าหน้าที่ไปช่วยปฏิบัติการดังนั้นก็มิ เพราะฉะนั้นในการที่จะช่วยให้พรรคนั้นดำเนินการไปตามวิธีของพรรคนั้น ทางรัฐบาลอาจที่จะดำเนินการในลักษณะที่ยังไม่ต้องถึงกับมีบทบัญญัติรัฐธรรมนูญบังคับไว้เช่นนี้ก็อาจจะเป็นไปได้เมื่อภายหลังซึ่งรัฐบาลก็คงจะมาจากผู้แทนราษฎรซึ่งสังกัดพรรคต่าง ๆ ถ้ามีความเห็นและมีความรู้

ลึกว่าควรที่จะสนับสนุนพรรคฝ่ายค้านอย่างน้อยก็อาจที่จะกระทำไปได้โดยไม่ต้องมีรัฐธรรมนูญนี้ หรือแม้ที่สุดเมื่อภาวะการณ์ถึงขนาดที่จะดำเนินการดั่งที่ท่านผู้แปรญัตติเสนอ ก็อาจจะตั้งงบประมาณหรือจะมีกฎหมายอย่างนั้นก็ย่อมจะทำได้ จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญดั่งนี้ นี่เป็นความเห็นและเป็นความรู้สึกของคณะกรรมการการ จึงยังไม่เห็นชอบที่จะตราไว้ในพระราชบัญญัติพรรคการเมืองนี้

นายกมล สมวิเชียร: ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายกมล สมวิเชียร กระผม ใครจะขออภิปรายสนับสนุนท่านผู้แปรญัตติแล้วก็ใครจะอภิปรายในด้านหลักวิชาว่าเรามีความจำเป็นที่จะต้องสร้างระบบใหม่ในชีวิตการเมืองใหม่ของเราเสียที คือผมไม่อยากจะพูดย้อนหลังไปว่า เราล้มเหลวหรือว่าล้มลุกคลุกคลานกันมาอย่างไรบ้างในทางการปกครองแบบประชาธิปไตย เป็นความเศร้าสลดของคนไทยที่รู้สึกว่ามีค่าต่ำกว่าชาวบ้านเขา ที่ว่าคนอื่นเขาซึ่งไม่เคยเป็นชาติเอกราชมาเลยเหมือนอย่างเรา เป็นเวลาเกือบหนึ่งพันปี แล้วก็มีเจ้านายเหนือหัวมาปกครองอยู่ตลอดเวลา แต่ว่าพอเขาเป็นประชาธิปไตยหรือว่าเขาเริ่มเดินเครื่องนี้เขาสามารถที่จะเป็นไปได้ ตัวอย่างเช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ เป็นต้น คือไม่ต้องดูฝรั่งแล้วเราซึ่งเป็นชาติเอกราชแล้วก็ป็นชาติมหาอำนาจในแหลมทองด้วย แต่ว่าพอเริ่มเดินเครื่องขึ้นมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ ก็ดูบิดตุงเปลงข้างทาง พลิกคว่ำกันไปอยู่เป็นประจำ ปัญหาที่มีมากมายซึ่งถ้าพูดก็คงจะไม่หมด แต่ว่ามีปัญหาทางเทคนิคซึ่งกระผมคิดว่านักวิชาการไทยนี้น่าจะต้องพยายามแสดงความคิดเห็นบ้างตามสมควร ปัญหาทางเทคนิคมีอยู่ในเรื่องของเงินตราซึ่งท่านประธานเอง ในขณะนี้ก็คงจะมีปัญหาแน่ เพราะว่าท่านกำลังตั้งพรรคการเมืองขึ้นมา

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: น้อยๆเอามาพูดเลยครับ ผมอาจจะยกเลิกเมื่อไรก็ได้

นายกมล สมวิเชียร: ถ้าอย่างนั้นกระผมขอถอน คือใครก็ตามซึ่งกำลังคิดจะตั้งพรรคการเมืองขึ้นมา ก็กระผมเชื่อเลยว่าขณะนี้กำลังพูดถึงเรื่องสตังส์ตางค์เป็นเรื่องใหญ่แล้วก็เรื่องนี้จะเป็นเรื่องซึ่งเรื้อรังติดไปเรื่อยๆจนกระทั่งชีวิตการเมืองไทยจะสลายหรือไม่สลายคือเรื่องสตางค์ๆ ว่าจะทำอย่างไรถึงจะได้เงินมาบำรุงพรรค ทำอย่างไรถึงใช้จ่ายในเรื่องนั้นเรื่องนี้บ้าง เพราะฉะนั้นอย่าพูดว่าจะปล่อยให้แต่ละพรรคนี้คิดกันเอาเอง คือถ้าปล่อยให้แต่ละพรรคคิดกันเอาเอง ก็จะคิดกันในลักษณะพิลึกพิลั่นแล้วก็ไม่เป็นระเบียบ บางพรรคก็อาจจะมึนกับการเมือง

หรือว่านักธุรกิจ หรือว่าผู้มีส่วนตั้งสตาจค์หนุนหลังอยู่ หรือว่ามีทางที่จะไปทำมาหากินในลักษณะที่
 พิลิกพิลันได้เงินก้อนใหญ่ ๆ เป็น ๑๐ ล้าน ๒๐ ล้านขึ้นมา แล้วก็เอามาใช้จ่ายอันนี้เรารู้กันอยู่
 ก็คงจะไม่น่า พุดกันมากนัก คือหมายความว่าถ้าปล่อยให้อย่างที่ท่านประธานกรรมาธิการพูดแล้วนี้
 กระผมมีความรู้สึกว่าจะไรหลายอย่างนี้มันจะเข้ารูปเต็มแน่ ๆ อย่างไม่มีข้อสงสัยเลย ทำไมเมื่อเรามี
 โอกาสทั้งนี้ เราถึงจะไม่เริ่มกันอย่างเป็นทางการเสียที แล้วเราก็ต้องยอมรับว่า ถ้าเมื่อมันเป็
 หรือว่ามันพังไปนี้ ไม่ว่าจะเป็พรรคเล็กพรรคน้อย หรือพรรคใหญ่หรือพรรครัฐบาล ถ้ามี
 ปัญหาเรื่องเงินเกิดขึ้นภายในอย่างมหาดศาลแล้วก็ตกลงไม่ได้ หรือว่าต้องหาทางออกใน
 ลักษณะที่ไม่ดีงามแล้ว ความเสียหายมันจะเกิดขึ้นแก่ชาวบ้านคือประชาชน ในที่สุดแล้วสิ่ง
 ซึ่งเราพยายามสรรค์สร้างรัฐธรรมนูญซึ่งเราพยายามสถาปนาขึ้นมาเนี่ยมันก็จะไปไม่รอดอีก
 เพราะฉะนั้นกระผมอยากจะขอกราบเรียนว่าขอให้พยายามเปิดหัวใจของท่านให้กับความคิด
 ใหม่ ๆ บ้าง เพราะว่าถ้าเมื่อเล่นเกมเก่าอย่างวิธีเก่าแล้วมันไปไม่ไหวจริง ๆ การให้เงินสนับสนุน
 พรรคการเมืองนั้นไม่ได้หมายความว่าเราจะสนับสนุนแต่พรรคฝ่ายค้านเท่านั้น ท่านยัง
 พุดผิดแล้วเข้าใจผิดอยู่มาก แล้วนี่ก็ไม่ใช้รัฐธรรมนูญ เป็นเพียงกฎหมายพรรคการเมืองซึ่ง
 จะแก้ไขเมื่อไรก็ได้ถ้าท่านไม่พอใจ แต่ว่าถ้าเมื่อมีของดี ๆ แล้วเราน่าที่จะเอามาใช้เสียแต่วันนี้
 เลย พรรครัฐบาลเองเมื่อได้ลงทุนไปอย่างมหาดศาล อันนี้เราต้องยอมรับเหมือนกัน กว่าจะได้
 เป็นพรรครัฐบาลขึ้นมาอย่างมากมายนั้น เมื่อมาเป็นรัฐบาลแล้วคงจะต้องมีการถอนทุนกัน
 แน่เป็นแม่แน่นอนแล้วจะไปถอนที่ไหน กระผมเชื่อว่าคงจะไม่ถอนในลักษณะที่ไม่กระทบ
 กระเทือนเศรษฐกิจหรือว่าการปกครองแน่ จะต้องมีการถอนกันในลักษณะ ที่จะทำให้ระบบ
 ยุ่งยาก เราจะเรียกว่าคอร์รัปชัน หรือจะเรียกว่าอะไรก็แล้วแต่เป็นแม่แน่นอนเลย เราจะต้อง
 ถือว่า พรรคการเมืองในระบบใหม่นั้นเป็นพรรคการเมืองซึ่งเป็นเหมือนกับกรมกองหรือเป็น
 หน่วยงาน หรือว่าเป็นสถาบันของชาติ แล้วก็อันนี้ที่ท่านบอกว่าจะทำให้พรรคเล็ก ๆ น้อย ๆ
 เขาไม่เห็นด้วยนั้น กระผมก็ไม่เห็นด้วย เพราะว่าถ้าเมื่อเรามีการเจียดในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเพื่อ
 สนับสนุนพรรคแล้ว เราจะต้องเจียดทุกพรรคเลย เองง่าย ๆ สมมติว่าเราบอกว่าเราจะให้เป็น
 รายหัว ส.ส. ซึ่งได้มีที่นั่งในสภา ก็บอกว่าพรรคใดได้ ส.ส. มากก็คนที่เอาไปคนละเท่า นั้นเท่านี้
 อาจจะเป็นคนละ ๒ หมื่น หรือว่าคนละ ๕ หมื่น อะไรก็แล้วแต่ นี่ถ้าเมื่อเป็นพรรคเล็กเขา

มีคนเพียง ๑๐ คนเขาก็ได้ไปส่วนของเขาซึ่งอันนี้เขาก็จะได้ใช้ไปบริหาร ไปปรับปรุงพรรคของเขาให้มีลักษณะที่มันเป็นระเบียบวินัยเป็นหลักเป็นฐานมากขึ้นมากกว่าที่ว่าพลเลือกตั้งเสร็จไปแล้วเงินไม่มีเหลือเลย เกลี้ยง ไม่รู้จะหาคนมาร่างพระราชบัญญัติอย่างไร มาทำวิจัยอย่างไร มาทำให้งานระบบพรรคการเมืองของเราเป็นรูปเป็นร่างเสียที กระผมคิดว่ามันไม่เสียหายอะไร แล้วเงินก็คงจะไม่มากมายมหาศาลมากนัก การปกครองแบบประชาธิปไตยนั้น กระผมอยากจะใคร่กราบเรียนว่าจะต้องมีการลงทุน ไม่ใช่จับเสือมือเปล่า ไม่ใช่ทำงานแบบเป็นเลื่อนอนกิน ประเทศไหนถ้าเมื่อตัดสินใจว่าจะดำเนินการปกครองแบบประชาธิปไตยแล้วไשרขอให้ตระหนักว่าจะต้องใช้จ่ายจะต้องสามารถใช้จ่ายได้ ไม่อย่างนั้นก็ไปปกครองระบบอื่น มันถูกดี ประชาธิปไตยมันแพงแต่มันคุ้ม มันคุ้มตรงที่ว่าคนที่มาบริหารประเทศนั้นอาจจะได้เงินเดือนสูงหน่อย แล้วก็มีการใช้จ่ายในงบประมาณของประเทศมากหน่อย แต่ว่าคนเหล่านั้นจะไม่ไปหากินในลักษณะฉ้อฉลเอาไปเป็นร้อยๆ ล้าน พันๆ ล้าน ซึ่งเราก็เห็นกันอยู่ แล้วประเทศชาติล่มจม มันคุ้มในระยะยาว แต่ว่าการลงทุนนั้นจะต้องลงทุนในระยะต้นมาก ตามสมควร ตัวอย่าง อย่างเช่นสภาของเราซึ่งมีคนพูดอย่างเสียดสีว่าใช้เงินมากมาย ซึ่งกระผมคิดว่ามันคุ้มทุกๆ บาท ทุกๆ สตางค์ ถ้าเมื่อเราทำงานกันอย่างเต็มที่ กระผมเชื่อว่ายิ่งกว่าคุ้มเสียอีก เพราะฉะนั้นอันนี้เป็นสิ่งซึ่งเราน่าจะตระหนักด้วยเหมือนกันว่า เรายินดีว่าเรายอมที่จะลงทุนหรือไม่ ถ้าเมื่อเราไม่ยอมลงทุนแล้วอย่าเป็นประชาธิปไตย ไปเป็นอย่างอื่น นั้นประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งนั้นเป็นประการสุดท้ายซึ่งกระผมอยากจะฝากไว้ก็คือว่า ถ้าเมื่อสังเกตแล้วจะเห็นได้ว่าการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้นมักจะมียู่ในประเทศที่มีการเจริญทางอุตสาหกรรมค่อนข้างสูงมักจะประสบความสำเร็จในลักษณะของประเทศแบบนั้น มันมีความเกี่ยวข้องระหว่างระบบเศรษฐกิจกับระบบการเมืองอยู่เหมือนกันไม่น้อยก็มาก ญี่ปุ่นสามารถเป็นได้อย่างเร็วที่สุด เยอรมนีเป็นได้เร็วมากเลย ทั้งๆ ที่พื้นฐานไม่มีมาก่อน แต่อังกฤษอเมริกานั้นเราไม่ต้องพูดถึง หมายความว่าอย่างไร หมายความว่าจะต้องมีกรรมวิธีบางอย่างซึ่งสามารถทำให้ระบบพรรคการเมืองเดินได้ ประเทศที่เป็นประเทศสภานั่นเดินยาก เพราะว่ามันมีระบบเศรษฐกิจบางอย่างซึ่งไม่เอื้อ ระบบเศรษฐกิจดังกล่าวนั้นก็คือเรื่องของการอุตสาหกรรมการมีบริษัทใหญ่ๆ การมีอุตสาหกรรมใหญ่ๆ การมีนายทุนใหญ่ๆ ซึ่งพวกนี้จะให้การสนับสนุนพรรคการเมืองซึ่งเขาคิดว่าจะทำให้ธุรกิจของเขาดำเนินไปได้

ด้วยดีหรือไม่เป็นอุปสรรคต่อการเศรษฐกิจของเขาจะมีการสนับสนุนในลักษณะนี้เท่านั้น แล้วก็เข้าไปในลักษณะซึ่งกฎหมายจะต้องรับรองด้วยไม่ใช่ให้กันได้ไต่เต้ แต่ของไทยเรานั้น ในระบบเศรษฐกิจของเราไม่ถึงระดับนั้น เพราะฉะนั้นถ้าเมื่อเราจะใช้วิธีซื้อถูกขายแพง หรือว่าหาเข้ากินค่า อย่างที่เคยเป็นมา อยากให้ใครทำอะไรก็ทำไป กระผมเกรงว่ามันจะพัง มันไปไม่รอดแน่ ๆ จะต้องเอาเงินก้อนโตก้อนหนึ่งซึ่งไม่ได้จากระบบเศรษฐกิจของเอกชน แต่ว่าออกมาจากของรัฐ ซึ่งเขาก็ทำกันในต่างประเทศ แล้วก็ประสบความสำเร็จอย่างดีมากทีเดียว กระผมขอความกรุณาว่าท่านโปรดกรุณาคิดว่า อันนี้เป็นเรื่องสำคัญมากเลยที่จะทำให้ประชาธิปไตย พวรรคการเมืองของเราอยู่รอดหรือไม่ สำคัญกว่า ๑๘ ปี ๒๐ ปีที่เราพูดเมื่อครั้งนี้อีก ขอขอบคุณครับ

(ขณะนี้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้กลับมาขึ้นบัลลังก์ดำเนินการประชุมต่อไป)

นายศักดิ์ สายบัว : ท่านประธาน ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผม ศักดิ์ สายบัว กระผมเห็นด้วยกับคำแปรญัตติของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ที่จะให้ใช้งบประมาณแผ่นดิน สนับสนุนพรรคการเมือง ที่เป็นมาในอดีต เราคิดว่าเรื่องของการเมือง เรื่องการสร้างระบบ การเมือง การปกครองซึ่งเป็นประโยชน์แก่ประชาชนทั้งปวงนั้นนะ มันเป็นเรื่องของเอกชน และดำเนินงานทางด้านการเมืองของประเทศเหมือนกับการประกอบธุรกิจของเอกชน ความจริงแล้วผลประโยชน์ที่ได้ขึ้นจากการที่บ้านเมืองมีระบบการเมือง การปกครองที่ดีขึ้นนั้นนะ มันเป็นผลประโยชน์ต่อส่วนรวม เมื่อผลประโยชน์มันตกแก่ส่วนรวม ที่จะให้เอกชนแต่ละคน ดำเนินการลงทุนไปเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมนั้น มันเป็นไปได้ไม่ได้ตามวิสัยธรรมตา ของมนุษย์ เมื่อผลประโยชน์มันตกแก่ส่วนรวม มันก็ควรจะเป็นการลงทุนของส่วนรวม เหมือนกิจการในด้านอื่น ๆ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมหรืออื่นใด เราคิดว่าการเมือง การ ปกครองนั้นนะ เราอยากให้มันดีขึ้น แต่จนมาถึงบัดนี้เราไม่เคยลงทุน ในฐานะเป็นการ ลงทุนของรัฐเลย เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่าถ้าหากเป็นไปได้ เราก็ควรจะเริ่มเสียตั้งแต่บัดนี้ มันจะช่วยแก้ปัญหอะไรครับ มันจะช่วยทำให้ระบบการเมือง การปกครองประเทศดีขึ้น ได้อย่างไร เราได้สร้างความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศมาจนถึงบัดนี้นั้น จะด้วยเหตุผล ประการใดก็ตาม ปรากฏว่าความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจหรือรายได้ที่เกิดขึ้นในประเทศ มันกอง

อยู่กับชนกลุ่มน้อย ชนกลุ่มมากมีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจน้อย แล้วยังรายได้น้อย ถ้าหากเรา จะต้องการให้เงินเป็นที่มาของอำนาจทางการเมืองมากเกินไป อำนาจทางการเมืองก็จะตกอยู่กับชนกลุ่ม น้อยโดยอัตโนมัติ กระผมคิดว่าระบบการเมือง การปกครองของประเทศจะดีขึ้นได้นั้นนะ ไม่ใช่ว่า ชนกลุ่มน้อยมีอิทธิพลมีอำนาจทางการเมืองมาก ประชาชนส่วนใหญ่ควรจะมีส่วนร่วมในการบริหาร ในการปกครองประเทศมากที่สุดที่จะทำได้ เมื่อเป็นเช่นนี้กระผมคิดว่ามันเป็นเรื่องการลงทุน ของส่วนรวม การลงทุนของส่วนรวมนี้จะทำได้ก็โดยผ่านกลไกของรัฐ ก็คือรัฐบาลนั่นเองงบ ประมาณแผ่นดิน เราลงทุนอย่างอื่นมาก ทางเศรษฐกิจเราเห็นผลตอบแทน มันจับต้องได้เรา คิดว่าคุ้มค่า แต่ความจริงนะครับ ผลประโยชน์ที่จะได้ขึ้น ที่จะเกิดขึ้นจากการที่บ้านเมืองมี การปกครอง มีระบบบริหารดีขึ้นนั้นนะ ผลประโยชน์มันมหาศาลยิ่งกว่าผลประโยชน์ทาง เศรษฐกิจที่เราจับได้ แต่จะต้องได้เสียอีก เพราะฉะนั้นกระผมว่าการลงทุน เรามองในแง่ เศรษฐกิจ กระผมว่ามันคุ้มค่า มันช่วยสนองความต้องการ มันสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้ จริงๆ กระผมถึงเสียใจมาก เมื่อรัฐบาลเสนองบประมาณปี ๒๕๑๘ ขึ้นมา เราเห็นว่าชาติบ้านเมือง นี้ครับ จะต้องการปรับปรุงระบบการปกครองของบ้านเมืองให้ดีขึ้น แต่งบประมาณของ รัฐบาลไม่มีกิจกรรมใดเลยครับ ไม่มีงานใดเลย ไม่มีแผนการอะไรเลย ที่จะดำเนินการเพื่อ เสริม เพื่อปฏิบัติหน้าที่บางอย่างที่จะทำให้ระบบการเมือง การปกครองที่เราอยากจะเห็นนี้ดีขึ้นเพราะ รัฐบาลไปคิดว่า ไม่ใช่หน้าที่ มันเป็นเรื่องเศรษฐกิจ เรื่องสังคม เรื่องการเมืองไม่ใช่หน้าที่รัฐบาล ไปดูสิครับงบประมาณปี ๒๕๑๘ ที่รัฐบาลเสนอมานี้ ไม่มีกิจการ ไม่มีแผนงาน ไม่มีโครงการ อะไรเลยครับที่จะช่วยเสริมสร้างระบบการเมืองการปกครอง ซึ่งเราทุกคนต้องการนักหนา เพราะฉะนั้นกระผมจึงเห็นว่า เราควรจะสนับสนุนค่าแปรรูปอดีตของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ วิถีทางท่านอาจจะเห็นท้วงว่า จะมีวิถีทางใช้จ่ายเงินเพื่อให้ได้ประโยชน์จริงๆ และตรงตาม ความต้องการจริงๆ ได้อย่างไร กระผมคิดว่าไม่ยาก ประการแรก กระผมคิดว่าเราจะต้องให้ ประชาชนมีส่วนในการปกครองมากที่สุดที่จะทำได้ ระบบการเมืองการปกครองประเทศ จะดีขึ้น เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่าถ้าพรรคการเมืองไหนหาสมาชิกได้เป็นจำนวนมาก มีคน สนับสนุนมากมารวมเป็นสมาชิกมาก กระผมคิดว่าจะเป็นเกณฑ์ๆ หนึ่งอย่างน้อยในเบื้องต้นที่ จะใช้จ่ายอุดหนุน หรืออาจจะเป็นอุดหนุนกิจกรรมเฉพาะเรื่อง เฉพาะราวของพรรคการเมือง

เมืองก็ได้ กระทบว่ามีทางเป็นไปได้ อีกส่วนหนึ่งเราก็ดูพรรคการเมืองไหนได้มีส่วนช่วยสร้าง การเมืองการปกครองประเทศ ก็ตอนที่เวลาส่งสมาชิกออกเลือกตั้ง และสมาชิกของพรรคได้ รับเลือกตั้งขึ้นมาตามจำนวนนี้ เราก็อาจจะให้เงินสนับสนุนตามส่วนที่เขาได้ช่วยก่อสร้าง เสริมสร้างระบบการเมืองการปกครองของประเทศ กระทบที่เหล่านี้ไม่เหลือไปกว่าแรงที่เรา จะออกกฎหมายวางกฎวางเกณฑ์ให้เป็นทีพอใจของทุก ๆ ฝ่าย ทั้งฝ่ายค้าน ฝ่ายรัฐบาลหรือ ฝ่ายพรรคเล็กพรรคน้อยพรรคใหญ่ กระทบขอประทาน อภิปรายสนับสนุนท่านสมาชิกผู้มี เกียรติเพียงแค่นี้ ขอบพระคุณครับท่านประธาน

นายสุชน ชื่นสมจิตต์ :ท่านประธานที่เคารพ กระทบ นายสุชน ชื่นสมจิตต์ กระทบ ผมมีความคิดเห็นว่า เงินงบประมาณแผ่นดินนั้นก็คือเงินภาษีอากรของราษฎร เพราะฉะนั้น การที่จะนำเงินจำนวนนี้เอามาใช้จ่ายอะไรนั้น ต้องคำนึงให้ดี จะต้องก่อให้เกิดประโยชน์แก่ ส่วนรวมให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ กระทบเห็นด้วยในแง่ความจำเป็นในเรื่องที่สนับสนุนเรื่อง การเมือง แต่ปัญหาที่ว่าเงินที่จะเอามาใช้จ่ายปัจจุบันนี้ ในขณะนี้สมควรหรือยังที่จะเอามา สนับสนุนทางด้านนี้ ความจำเป็นในการใช้จ่ายในปัจจุบันนี้ ทางด้านงบประมาณแผ่นดินที่ ความเดือดร้อนของประชาชนโดยตรง เช่น เกี่ยวกับเรื่องการขาดแคลนน้ำก็ดีหรือปัญหา เฉพาะหน้าที่เดือดร้อนอยู่อย่างแสนสาหัสของประชาชนก็ดี เป็นเรื่องที่ควรจะได้ทำก่อน ความจำเป็นก่อนหลังในการใช้จ่ายเงินภาษีอากรของราษฎรนั้น เป็นเรื่องที่ต้องคำนึงถึง ถ้าหาก ว่าประเทศเราเจริญรุ่งเรืองขึ้น มีงบประมาณดีขึ้นราษฎรของเรามีความเป็นอยู่ดีขึ้น เราค่อย ดำเนินการกันต่อไปเรื่องนั้นก็น่าจะได้พิจารณากันในวาระต่อไป ประเด็นที่สอง กระทบยังมึ ความวิตกว่า ถ้าหากว่าเราเอาเงินงบประมาณแผ่นดินมาใช้จ่ายสนับสนุนพรรคการเมืองต่าง ๆ กระทบก็ยังห่วงว่าปัจจุบันนี้ขนาดที่ยังไม่ได้เองงบประมาณแผ่นดินมาช่วยพรรคต่าง ๆ พรรคต่าง ๆ ก็เกิดขึ้นมากมาย ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ก็ไม่ต้องการให้มีพรรคมากต้องการให้ มีพรรคน้อย ให้รู้นโยบายแจ่มชัด ขณะนี้ปรากฏว่าเท่าที่ฟังดูก็จะรู้สึกว่พรรคต่าง ๆ เกิดขึ้นมาก เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าเองงบประมาณแผ่นดินมาช่วยอีก กระทบก็ว่าพรรคต่าง ๆ จะเกิดขึ้น มากมายเป็นดอกเห็ด เพราะฉะนั้นประเด็นนี้ก็น่าที่จะได้พิจารณา และอีกประเด็นหนึ่งกระทบมี ความคิดเห็นว่า ปัจจุบันนี้ผู้ที่เล่นการเมืองหรือจะตั้งพรรคการเมืองก็ดี หรือจะสมัครผู้แทน

ราษฎรที่ดี บุคคลดังกล่าวนี้กระผมว่ามีความตั้งใจที่จะอุทิศกำลังกายกำลังใจรวมทั้งกำลังทรัพย์ เพื่อที่จะไปช่วยราษฎร กล่าวสั้น ๆ ก็คือว่า ตนเองนั้นมีความสุขพร้อมที่จะเฉลี่ยความสุขให้คนอื่นได้ตามสมควร จึงกระโดดเข้ามาเล่นการเมืองโดยไม่หวังว่าถ้าได้รับเลือกตั้งแล้วจะได้ทุนคืนเท่านั้นเท่านี้ เพราะฉะนั้นประเด็นที่กระผมกราบเรียนแล้วนี้จึงยังเห็นว่า ขณะนี้ยังไม่ถึงเวลาที่เราจะเอาเงินภาษีอากรของราษฎรมาใช้จ่าย กระผมมีความคิดเห็นเช่นนั้น

นายอวย เกตุสิงห์ : ท่านประธานที่เคารพผมเห็นด้วยกับท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ที่สงวนการอภิปรายเอาไว้ในหลักการ คือในหลักการที่ว่าควรจะมีทางช่วยเหลือการเงินแก่พรรคการเมือง แต่ผมสงสัยในการปฏิบัติว่าจะอย่างไร ยึดอะไรเป็นหลัก จะยึดจำนวนสมาชิกที่ได้เข้ามานั่งในสภาเป็นหลัก แปลว่าพรรครัฐบาลจะได้เงินมาก เช่นนี้จะได้ประโยชน์แก่บ้านเมืองจริงจังเพียงไร และประชาชนจะคิดอย่างไร สำหรับการที่รัฐบาลจ่ายเงินให้แก่พรรคของตนเองจากงบประมาณ ผมสงสัยในแง่ที่ว่า จะเป็นอุปสรรคสำคัญข้อหนึ่งในการที่จะตราบทบัญญัติไว้กฎหมายพรรคการเมือง ขอขอบคุณ

นายปรีดี เกษมทรัพย์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอสนับสนุนการแปรญัตติ ข้อที่ว่า ควรที่พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนจากรัฐในงบประมาณ อันนี้เป็นปัญหาใหญ่ ในการที่เราจะก่อตั้งระบบพรรคการเมืองขึ้นมาว่า ปัญหาใหญ่เรื่องเงินจะทำอย่างไร ถ้าหากเราแก้ไขไม่ตกพรรคการเมืองก็จะอยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลที่มีกำลังในทางการเงิน และในที่สุดก็จะเกิดความเสียหายหรือความไม่พึงปรารถนา กระผมคิดว่าข้อเสียหายอย่างนี้หรือข้อบกพร่องในระบบพรรคการเมืองนี้มันปรากฏอยู่ในประเทศที่เจริญแล้ว จึงมีคนหลายคนเป็นจำนวนมากที่คิดถึงปัญหานี้ว่าจะแก้อย่างไร เพราะว่าต้องการที่จะไม่ให้พรรคการเมืองไปอยู่ใต้อำนาจของผู้มีอิทธิพลในทางการเงินเป็นจำนวนน้อย อันนี้แหละจึงมีผู้เสนอข้อแก้หลายประการ แก้อย่างเช่นว่าไม่ให้คนสนับสนุนให้เงินแก่พรรคเกินจำนวนเท่านั้นเท่านี้ หรือว่าจะต้องมีการแสดงบัญชีให้ปรากฏ ซึ่งเป็นข้อต่างๆ ที่เขาคิดเป็นมาตรการขึ้นมาเพื่อจำกัดอำนาจของบุคคลที่มีเงินเป็นจำนวนมาก เพื่อจะใช้เงินของตนเพื่อประโยชน์ในทางการเมืองบางประการ แล้วก็การที่เอาเงินงบประมาณแผ่นดินของรัฐมาสนับสนุนพรรคการเมือง

เมืองนี้ ก็เป็นมาตรการอันหนึ่งสำคัญที่เกิดขึ้น กระผมเข้าใจว่าเกิดขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่สองในประเทศเยอรมัน โดยคิดว่าถือว่าการกระทำหรือพฤติกรรมของพรรคการเมืองนั้น เป็นพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดมติมหาชน การที่จะก่อมติมหาชนให้เกิดขึ้นนั้น ย่อมจะต้องให้การศึกษาให้ชาวคราว แล้วก็ถือว่าพรรคการเมืองนี้แหละเป็นพาหะสำคัญที่จะดำเนินการในด้านนี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นพฤติกรรมของพรรคการเมืองตามความคิดนี้ถือว่าเป็นการให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชนเมื่อรัฐให้เงินการศึกษาแก่ประชาชนที่ภาคบังคับเป็นจำนวนเงินเป็นล้านๆ ได้ฉันใด รัฐบาลหรือรัฐก็ควรจะมีหน้าที่ที่จะให้เงินเพื่อการศึกษาในทางการเมืองฉันนั้น กระผมคิดว่าความคิดอันนี้เป็นความคิดที่ดี แต่ก็รู้สึกตัวอยู่ว่า ความคิดอย่างนี้อาจจะเอามาใช้ในประเทศไทย จะหาคนสนับสนุนก็คงจะยาก โดยเฉพาะในขณะนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นบอกว่า ถ้าเราให้แล้วมติดังพรรคการเมืองเป็นดอกเห็ด เดียวนี้ก็เป็นดอกเห็ดอยู่แล้ว แล้วก็มารับเงินของรัฐ จะทำอย่างไรเพราะฉะนั้นความคิดที่บอกว่ามันยังไม่จำเป็น เราจะต้องไปใช้ใช้อื่น เราให้การศึกษาแก่ประชาชนธรรมดาได้ เราก็ต้องให้การศึกษาให้ทางการเมืองได้ ทีนี้ปัญหาว่าจะให้อย่างไร เขาตั้งพรรคการเมืองขึ้นมาต้องมีเงินเขาหรือ แล้วก็ให้ไปแล้วเอาไปใช้จ่ายอะไร มันอาจจะเสียหายเข้ากระเป๋าตนเองไปเลี้ยงกันอะไรต่างๆ กระผมคิดว่าผู้แปรญัตตินี้ได้เสนอว่าให้เป็นไปตามกฎหมายกระผมคิดว่าตัวอย่างที่เคยมีในยุโรปก็คือประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เขาใช้วิธีบอกว่าในสภานั้น มีจำนวนสมาชิกก็เปอร์เซ็นต์ของสภาก็ให้ได้เงินสนับสนุนตามก็เปอร์เซ็นต์ ตามจำนวนของสมาชิกของพรรคในสภาก็เป็นวิธีการอันหนึ่ง ถ้าหากพรรคไหนยังไม่ได้เข้ามาในสภาก็จะไม่ได้รับก็ตามจำนวนว่าพรรคใหญ่ก็ให้มาก พรรคน้อยก็ให้น้อย เป็นวิธีการอย่างหนึ่งเพื่อแก้ครหาว่าไม่ยุติธรรม แต่ก็มีข้อบกพร่องอยู่ว่า เอ ถ้าอย่างนั้นพรรคใหญ่ก็จะได้มากแล้วก็ใหญ่อยู่เรื่อย พรรคเล็กก็ไม่มีทางขึ้นมา โดยเฉพาะพรรคเล็กที่ยังไม่เข้าสภา แต่ก็ยังเป็นข้อบกพร่องที่มีคนวิจารณ์อยู่ แต่กระผมคิดว่าความคิดของผู้แปรญัตตินี้ควรที่จะได้รับการพิจารณาของเราเป็นอย่างดี ส่วนรายละเอียดนั้นควรจะไปไว้ในชั้นว่า เราจะออกกฎหมายรายละเอียดพิเศษว่าจะทำอย่างไร แต่ไอเดีย (idea) ที่เป็นพื้นฐานควรสนับสนุนอย่างยิ่ง ขอขอบคุณครับ

นายเรณู สุวรรณสิทธิ์ : ท่านประธานสภานิติบัญญัติ สิ่งที่จะต้องพิจารณาในเรื่องนี้เกี่ยวกับเงินงบประมาณแผ่นดิน การใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินซึ่งท่านกรรมาธิการ

เป็นห่วงว่าเมื่อจ่ายแล้วจะคุ้มหรือไม่ และจะเป็นสิ่งที่จะเกิดปัญหาต่อไปหรือไม่ และถ้าจะจ่ายแล้วจะจ่ายอย่างไรจึงจะเป็นธรรม กระผมได้พิจารณาด้วยความเป็นห่วงและด้วยความเอาใจใส่ และได้มีความรู้สึกที่ขอสเนอของท่านผู้สงวนนี้ ควรที่จะได้รับการสนับสนุน และจะถือว่าการที่ได้มีมาตราหรือข้อความอย่างนี้ในกฎหมายฉบับนี้จะเป็นจุดเด่นของกฎหมายฉบับนี้ กระผมเองไม่เห็นด้วยกับข้อความหลายประการในกฎหมายฉบับนี้ เพราะเขียนมามากมายเหลือเกิน การตั้งพรรคการเมืองที่ทำได้ยุ่งยากเหลือเกิน แต่ว่าเมื่อมีข้อความอันนี้ทำให้กระผมเห็นว่าจะเป็นสิ่งที่จะสนับสนุนประชาธิปไตยเป็นอย่างมาก กระผมจะพูดอย่างสั้น ๆ เพราะหลายท่านได้พูดในข้อดีมาแล้ว ข้อที่กระผมใคร่จะพูดก็คือว่า จำนวนเงินจำนวนนี้มากเกินไปหรือไม่ ขอดทวนว่าไม่มาก วิธีการจ่ายจะจ่ายอย่างไร มีวิธีการที่ง่ายที่สุด ผู้ที่เลือกตั้งได้สมมติจ่ายให้สี่ร้อยละ เอาละ ๑ แสนบาท ๕๐๐ คน สมมติว่านั่งกันเต็มสภา ๕๐ ล้านบาทเท่านั้น ถ้าหากว่าเรายอมใช้เงินปีละ ๕๐ ล้านบาทอย่างมากที่สุด นี่สิ่งที่ได้ปรากฏในประวัติศาสตร์ที่เราต้องไปเรียกเงินมาถึง ๖๐๐ ล้านบาท ๗๐๐ ล้านบาท จากบุคคลคนหนึ่งจะไม่เกิดขึ้น ถ้าเรามีสภาซึ่งไม่ต้องไปยกหัวให้กับผู้ใด กระผมเห็นว่าอันนี้เป็นสิ่งที่น่าจะสนับสนุนอย่างยิ่ง และเวลานี้การที่มีการตั้งพรรคการเมืองกันอยู่นี้ กระผมจะไม่พูดถึงผู้ใดหรือพรรคใด ชื่อใดแต่ว่าบางคนที่เป็นเจ้ามือ ไม่กล้าออกมา ไม่กล้าออกมาให้คนเห็น เพราะกลัวว่าประชาชนจะรังเกียจจะตั้งพรรคกันอย่างนี้แหละ แต่ว่าสนับสนุนกันเข้าไปจนกระทั่งเข้ามายึดครองอำนาจบ้านเมือง กระผมคิดว่าการที่เรามีมาตราอันนี้ไว้ ข้อเสนออันนี้ไว้ จะแก้ปัญหานั้นจะทำให้บ้านเมืองเราสงบสุข จะทำให้ผู้ที่เข้าไปรับเลือกตั้งนั้นมีความกล้าที่จะเข้าไปรับเลือกตั้ง เสร็จแล้วเมื่อเข้ามาในที่นี้ ถ้าไม่สามารถได้รับความสนับสนุน ก็ถูกแล้ว ไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชน เงินทุกบาททุกสตางค์ที่รัฐสภาจะอนุมัติให้แก่งบประมาณอันนี้ จะเป็นเงินทุกบาททุกสตางค์ที่ประชาชนจะเลือกใส่เพราะเขาคิดว่าเป็นการดีเสียด้วยที่ประชาชนจะได้รู้ว่าการเมืองได้อะไร ดีกว่าจะมาลับ ๆ ล่อ ๆ ดีกว่าที่จะบอกว่าเข้ากระเป๋าชัยลอกขวา เข้าได้ถุน หลังบ้าน นอกบ้าน เข้าเมียน้อง เมียหลวง เมียใหญ่ เมียเล็ก แต่ว่าเมื่อได้เห็นกันชัดเจนเช่นนี้แล้วว่าได้มาจากสภานี้เป็นเงินของประชาชนละ ท่านต้องการสนับสนุนประชาธิปไตยไหมท่านต้องการให้มีประชาธิปไตยที่ชาวสะอาดที่ไม่ยอมสยบหัวให้แก่อคนมีเงินไหม ถ้าท่านยังเห็นว่าท่านไม่พร้อมที่จะจ่ายเงินให้แก่ผู้ที่เขาเข้ามาเลือกตั้งเช่นนี้

ท่านอย่าไปลงโทษเขาต่อไป ท่านต้องลงโทษตัวของท่านเอง เพราะท่านไม่ยอมลงทุนในเรื่องนี้

(นายสิงห์โต จ้างตระกูลได้ยกมือขึ้น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: นั้นใครครับ มองไม่เห็น อ้อ ท่านอาจารย์ สิงห์โต ขอประทานโทษ

นายสิงห์โต จ้างตระกูล: ท่านประธานที่เคารพ กระผมไม่เห็นด้วยในการที่จะใช้เงินของราษฎรที่จะไปบำรุงพรรค เพราะเหตุว่าเวลานี้แม้แต่สมาชิกรัฐสภาทำหน้าที่อย่างดีที่สุด ประชาชน สื่อมวลชน ก็ยังด่าว่าคุ่มหรือเปล่า ๕,๐๐๐ บาท ถ้าเราจะได้เงินเดือนไปแล้ว แล้วยังจะเอาเงินภาษีราษฎรไปอุดหนุนพรรคอีก มันก็จะกลายเป็นโดนด่า ๒ ชั้น ๒ เชิง กระผมไม่เห็นด้วย นอกจากนี้ในส่วนที่ว่าเวลานี้เรามีพรรคการเมืองหลายพรรคนั้น กระผมเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดี แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าหากว่าพรรคการเมืองใดที่ได้ทำความนิยมให้กับราษฎร ก็แน่นอนที่จะหาสมาชิกได้เพิ่มขึ้น ในที่สุดเราก็จะเหลือพรรคการเมืองซึ่งมีอุดมคติเพื่อประเทศชาติกันน้อยลงไป อย่างในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ซึ่งเราก็ทราบดีแล้วว่าเวลานี้มีพรรคการเมืองใหญ่อยู่ ๒ พรรค สมัยหนึ่งพรรคดีโมแครท เขามีการที่จะส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาสนับสนุนพรรค ก็มีการขายบัตรในการที่จะเชิญประธานาธิบดีมาพูด แล้วก็ เป็นดินเนอร์เพลท (dinner plate) อาจจะเป็นราคาตั้งแต่คิดเป็นเงินไทยก็ประมาณ ๒,๐๐๐ บาท ขึ้นไป นอกจากนี้รัฐบาลอเมริกาคั้งหนึ่งในสมัยที่ประธานาธิบดีเคนเนดีเป็นประธานาธิบดีนั้น ก็ได้ส่งเสริมให้คนที่สนับสนุนในเรื่องที่ว่าเอาเงินมาช่วยพรรค แล้วก็หาความดีความชอบโดยการส่งบุคคลผู้นั้นไปเป็นเอกอัครราชทูตในประเทศที่เรียกว่าไม่ค่อยจะมีความสำคัญนัก ก็เป็นการที่ว่าทดแทนไปอย่างหนึ่ง แต่กระผมเห็นว่าในเมืองไทยยังไม่ถึงเวลานั้น กระผมเห็นว่าถ้าพรรคการเมืองของเรามีอุดมคติดี มีความสามารถที่จะทำงานให้กับส่วนรวม ประชาชนก็เห็นด้วย แล้วส่วนที่จะได้เป็นสมาชิกก็หมายความว่าเงินที่จะมาอุดหนุนพรรคได้มากขึ้น เป็นการทำให้การทำงานของพรรคได้รับความนิยมและก็ไปสู่ชนบทมากขึ้น จริงอยู่ในเวลานี้เรามองเห็นพรรคการเมืองที่ว่าอาจจะมีบางพรรคซึ่งขาดเงิน บางพรรคก็อาจจะว่ามีเงินล้นเหลือ กระผมได้ข่าวว่าในการที่จะเลือกตั้งคราวใหม่นี้ บางท่านได้ได้รับการทาบถามว่าถ้าเข้ามาจะเสียเงิน ๕ หมื่นบาทเพื่อช่วยเหลือสำหรับสมาชิกซึ่งค่อนข้างจะอดคัด แต่บางพรรคบอกว่าไม่ต้องเสีย

อะไรเลย เข้ามาแตะแถมเงิน ๒ แสนบาท อันนี้ก็เป็นที่กำลังสำคัญในการที่จะหาเงิน เขาจะหาอย่างไรนั้นกระผมคิดว่าเป็นเรื่องซึ่งประชาชนเรียกว่ายอมทราบดี พรรคการเมืองก็เหมือนกับอุตสาหกรรม อย่าไปควบคุมมากนัก ปล่อยให้ไป แล้วมันก็จะมีความที่ว่าปรับตัวเองเมื่อปรับตัวเองแล้ว ในที่สุดเราจะเหลือพรรคการเมืองที่ดีที่สุด ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องใช้เงินถึง ๔๐ ล้านบาทหรือมากกว่านั้น ทางออกอีกประการหนึ่งที่กระผมมองเห็น กระผมทราบข่าวว่า สมาชิกรัฐสภาในสมัยหน้าที่จะได้รับเงินเดือน เข้าใจว่าสูงพอสมควร ในการแบ่งภาระซึ่งกันและกันในพรรค สมาชิกคนไหนที่มีเงินเดือนมาก ก็เอาเงินไปช่วยบำรุงพรรค มีความจำเป็นแค่ไหนที่จะต้องเอาเงินรัฐบาล เงินภาษีราษฎร ซึ่งก็ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์มามากแล้วว่าทำงานไม่คุ้มค่า กระผมจึงไม่สนับสนุนในการที่จะใช้เงินของรัฐบาล หรือภาษีของราษฎรไปอุดหนุนพรรคดังกล่าว ขอบพระคุณครับ

นายจำลอง เทวารุท : ท่านประธานที่เคารพ กระผมมีความเคารพต่อความคิดเห็นของท่านผู้เสนอที่ให้เอาเงินของรัฐบาลหรือที่แท้จริงก็คืออาจจะเรียกได้ว่าหยาดเหงื่อของประชาชนมาบำรุงพรรค เพื่อให้เป็นกำลังน้ำใจ หรือว่าเพื่อที่จะให้พรรคนั้นแข็งแรงขึ้นมา แต่กระผมคิดในมุมกลับว่า ถ้าหากว่าเอาเงินภาษีอากรของราษฎรไปอุดหนุนพรรค ซึ่งกระผมคิดว่าในอนาคตอันไม่ไกลนี้ คงจะมีพรรคเกิดขึ้นมากมายเป็นดอกเห็ด พรรคเล็กพรรคน้อยรวมทั้งพรรคใหญ่ที่มีอยู่แล้วด้วย กระผมจึงไม่แน่ใจว่า เมื่อรัฐบาลเอาเงินไปอุดหนุนพรรค เช่นเดียวกับอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์ หรือว่ารัฐวิสาหกิจบางอย่างนั้น จะทำให้ความผูกพันของรัฐบาลที่มีต่อ ส.ส. ในพรรคต่าง ๆ นั้นนะมีขึ้น เมื่อมีขึ้นแล้วการทำหน้าที่ของ ส.ส. ในพรรคต่าง ๆ ก็อาจจะอ่อนตัวลงไป สิ่งที่เราเรียกว่าจะได้ประโยชน์โดยแท้จริงแก่ประชาชนนั้น กระผมคิดว่าก็จะห่างเหินไป และอันนี้เป็นของใหม่ กระผมคิดว่าถ้ามีข่าวออกไปว่ารัฐบาลจะให้เงินอุดหนุนแก่พรรคต่าง ๆ กระผมคิดว่าคงไม่เป็นที่พอใจแก่พี่น้องประชาชนของเราเป็นอย่างยิ่ง กระผมว่าพรรคไม่ว่าจะเล็กหรือจะใหญ่ เราสามารถสร้างให้มันใหญ่ สร้างให้มีมาตรฐาน สร้างความเลื่อมใสศรัทธาให้เกิดขึ้นได้ พรรคที่มีผู้สมัครรับเลือกเข้ามาในรัฐสภานี้เพียง ๒-๓ คนอาจจะเป็นพรรคใหญ่ต่อไปในอนาคตอีก ๑๐ ปี ๒๐ ปีข้างหน้าก็ได้ ถ้าหากว่าพรรคนั้นมีอุดมการณ์ที่แน่นอน สามารถทำประโยชน์ให้แก่พี่น้องประชาชนได้เต็มความสามารถและก็

ด้วยความสุจริตใจ เพราะฉะนั้นการที่จะเอาเงินของรัฐบาลไปบำรุงพรรคนั้น กระทบเห็นว่ามี แต่ทางจะเสียประโยชน์ และก็เสียเกียรติแก่พรรคการเมืองนั้น ๆ ด้วย เพราะฉะนั้นในรัฐธรรมนูญเรา จึงมีบัญญัติไว้มาตราหนึ่งว่า เราไม่ให้เงินอุดหนุนแก่หนังสือพิมพ์ กระทบก็คิดว่าเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ก็เกรงไปว่า ถ้ารัฐบาลเอาเงินไปอุดหนุนแก่หนังสือพิมพ์แล้ว หนังสือพิมพ์ก็อาจจะมีความเกรงใจ การจะเสนอข่าวก็ดี การที่จะตีพิมพ์ลงไปให้เกิดประโยชน์ แก่พี่น้องประชาชนก็ดี ก็อาจจะมีความเกรงใจ และก็จะต้องบิดเบือน ควรที่จะแจ้งกร้าว มั่นก็อ่อนไป หรือควรที่จะตรงไปตรงมา มันก็อาจจะอ้อมไปอ้อมมา เพราะฉะนั้นกระทบคิดว่า พรรคการเมืองนี้อย่าได้หวังเลย . ถ้าพรรคได้สามารถทำประโยชน์ให้แก่พี่น้องประชาชนอย่าง แท้จริงแล้ว กระทบคิดว่าผู้ที่จะอุดหนุนพรรคนั้น เขายินดี แต่ว่าเราอย่าไปทำในชนิดที่เรียกว่า เบียดเบียนเขา ไปทำแบบแบมือขอทานเขา หรือว่าไปบีบบังคับให้เขาจำเป็นต้องให้ กระทบคิด ว่า ถ้าเขาทำหน้าที่ดีแล้ว ประชาชนนั้นแหละเขาจะเป็นผู้อุดหนุน อย่าเอาเงินของรัฐบาลไปทำ ในเรื่องนี้ กระทบไม่เห็นด้วยอย่างมาก เพราะว่ามันจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ส. กิติ ของรัฐบาลกิติ เกิดอ่อนตัวลงไป ผลประโยชน์ที่จะเกิดแก่พี่น้องประชาชน กระทบคิดว่าก็ จะอ่อนตัวลงไปเช่นเดียวกัน สำหรับสมาชิกบางท่านที่อ้างถึงพรรคการเมืองในต่างประเทศ นั้นกระทบก็รับฟัง และรับฟังด้วยความเคารพเช่นเดียวกัน เพราะว่าเมื่อสู้กันไปสู่กันมาจริงๆ แล้วมันจะมีพรรคใหญ่ๆ เขียงไม่กี่พรรค เพราะว่าพรรคเล็กพรรคน้อยมันจะไปรวมกับ พรรคใหญ่ หรือไม่อย่างนั้นก็ล้มลุกคลุกคลานไป ไม่สามารถนำตนเองเข้ามาอยู่ในรัฐสภาได้ เมื่อเป็นพรรคใหญ่ขึ้นมาแล้ว ผู้ที่มีประโยชน์ร่วมกับพรรคการเมืองมันเมื่ออยู่คือคนทั้งชาติมี ประโยชน์ร่วมกันอยู่ในอันที่เข่าจะพึงพาอาศัยพรรคการเมืองที่มาติดต่อกับรัฐบาลมาเสนอ กฎหมายให้เงินประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือว่าสามารถเป็นตัวแทนโดยแท้จริงของเขาได้กระทบว่า เงินจะหลังไหลมาอยู่ในพรรคนั้นจนได้ เพราะฉะนั้นกระทบขอกราบเรียนยืนยันต่อท่าน ประธานว่า วิธีนี้กระทบไม่เห็นด้วย และกระทบคิดว่าถ้ามีขึ้นก็จะเป็นข้อครหาขึ้นมา และ กังงานของพรรคกิติ งานของรัฐบาลกิติ ก็อาจจะเสื่อมเสียเกียรติยศชื่อเสียงไปไม่น้อยเลย กระทบใคร่ขอสรุปว่า การจะเอาเงินของรัฐบาลไปอุดหนุนพรรคการเมืองในระยะนี้นั้นยังไม่ ควรกระทำเป็นอันขาด ขอขอบคุณท่านประธาน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องครับ ผมขอพักการประชุมไว้แค่นี้ก่อน แล้วก็จะได้ดำเนินการประชุมต่อไปเวลา ๑๕.๐๐ น.

พักการประชุมเวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา

เริ่มประชุมใหม่เวลา ๑๔.๓๕ นาฬิกา

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : บัดนี้มีท่านสมาชิกผู้มีเกียรติมาครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอดำเนินการประชุมต่อไป การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติพรรคการเมืองยังคงอยู่ที่มาตรา ๒๑ ซึ่งได้มีการอภิปรายค้างอยู่ เชิญคุณกระมลครับ

นายกระมล ทองธรรมชาติ : ท่านประธานที่เคารพ ตามที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติบางท่านได้มีข้อสงสัยว่า ถ้าหากว่ารับหลักการอันนี้แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักการตามที่กระผมได้ขอเสนอแปรญัตติไว้นี้ ก็จะทำให้พรรคการเมืองต่างๆ ที่จดทะเบียนกันนี้ได้เงินช่วยเหลือทันทีที่ได้รับ ท่านประธานที่เคารพ กระผมอยากจะชี้แจงถึงหลักเกณฑ์ในการที่เราจะพิจารณาให้เงินอุดหนุนย่อ ๆ ดังนี้ครับ ซึ่งกระผมก็ได้อธิบายมาบ้างแล้วในตอนเช้า แต่อาจจะไม่เป็นที่เข้าใจของท่านสมาชิก หลักเกณฑ์ของการให้เงินนี้ครับ จะให้หลังจากการเลือกตั้งแล้ว โดยจะมีหลักเกณฑ์กว้าง ๆ ตามที่กระผมคิดไว้ก็คือว่า พรรคที่จะได้รับเงินสนับสนุนนั้นจะต้องได้เสียงของประชาชนทั่วประเทศที่พรรคนี้ได้รับ ๗๑ จังหวัด รวมกันแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐ เปอร์เซนต์ของคะแนนเสียงที่มีการลงคะแนนกันในการเลือกตั้งครั้งนั้น สมมติว่าในการเลือกตั้งคราวหน้าครับ จะมีพรรคส่งกันมากมาย แต่ว่าจะมีพรรคบางพรรคเท่านั้นแหละครับได้คะแนนเสียงมาก ถ้าประชาชนมีการออกเสียงทั้งหมด ๑๐ ล้านเสียง พรรคที่ได้ ๑๐ เปอร์เซนต์ของ ๑๐ ล้าน ก็คือ ๑ ล้านเสียงนะครับ ก็น่าจะได้รับพิจารณาเข้าอยู่ในหลักเกณฑ์ที่มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือแล้ว เพราะว่าคะแนนเสียงได้รับ ๑ ล้านเสียงแสดงให้เห็นชัดว่า พรรคนั้นได้ทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ ในข้อที่ว่าเขาสามารถเสนอแนวคิดต่าง ๆ ในด้านการเมือง เศรษฐกิจสังคม เป็นแนวคิดที่จะช่วยแก้ปัญหาของชาติ ซึ่งเป็นปัญหาส่วนรวม จนเป็นที่เลื่อมใสของประชาชน ประชาชนก็ลงคะแนนเสียงกับผู้สมัครของพรรคนั้นนะครับ นี่ก็เป็นหลักเกณฑ์ที่กระผมถือว่าเป็นหลักเกณฑ์พื้นฐานที่จะต้องพิจารณาขั้นแรกว่าจะให้เงินช่วยเหลือแก่พรรคใดหรือไม่ เพราะฉะนั้นไม่ใช่ทุกพรรคได้เงินช่วยเหลือจากงบประมาณแผ่นดิน นอกจากนั้นจะต้องมีหลักเกณฑ์เพิ่มเติมว่าพรรคที่ได้มีที่นั่งในสภาด้วย ก็จะได้เงินเพิ่มอีกเป็นจำนวนหัวละต่อสมาชิก ๑ คน คนละ ๑ หมื่นบาท ถ้าหากว่ามี ๕๐ คน ก็อาจจะได้ ๕ แสนบาท อะไรอย่างนี้เป็นต้น การให้เงินช่วยเหลือไม่ได้หมายความว่าเงินชดเชย

ค่าใช้จ่ายที่เขาเสียไป แต่เป็นเงินคล้าย ๆ ว่าช่วยเหลือให้พรรคต่าง ๆ ได้ทำหน้าที่ของพรรคต่อไป หลังการเลือกตั้งแล้ว เพราะเท่าที่กระผมสังเกตมาในการเลือกในพรรคการเมืองของไทยในอดีต ทุกพรรคมักจะทิ้งประชาชนเลย ไม่ได้สนใจประชาชนอีกหลังการเลือกตั้งแล้วเหตุที่ไม่ได้สนใจนี้ก็เนื่องจากว่าแต่ละพรรคนี้ได้เสียเงินเสียทองไปมากมายในการเลือกตั้งจึงไม่มีเงินที่จะไปทำหน้าที่ในการให้การศึกษามหาวิทยาลัยแก่ประชาชนต่อไปหลังจากที่ได้รับเลือกตั้งแล้ว อย่างนี้เป็นต้น เงินจำนวนที่ช่วยเหลือนั้นะครับ อาจจะเป็นเพียง ๑ ใน ๑๐๐ ของพรรคที่เขาได้จ่ายไปจริง ๆ แต่ก็ก็เป็นเงินที่เขาได้รับจากงบประมาณแผ่นดิน เป็นเงินซึ่งเขาจะต้องเอาไปใช้จ่ายเพื่อกิจการเฉพาะในการให้การศึกษามหาวิทยาลัยแก่ประชาชน ตรงจุดนี้แหละครับ ที่กระผมคิดว่าเงินช่วยเหลืออันนี้ จะเป็นเครื่องเตือนให้พรรคการเมืองต่าง ๆ ได้ระลึกเสมอว่า เขานั้นมีความผูกพันต่อประเทศชาติและประชาชนซึ่งได้ให้เงินอุดหนุนเขามา แล้วก็จะเป็นการช่วยทำให้เกิดความสบายใจแก่การบริหารพรรคว่า ไม่ต้องไปพึ่งพาเงินช่วยเหลือจากบุคคลคนใดคนหนึ่ง ซึ่งเป็นนายทุนใหญ่ของพรรคนั้น เมื่อมีเงินมาจากงบประมาณแผ่นดินแล้ว ๔ ปีในระหว่างที่ผู้แทนมีอยู่ในสภานั้นเขาก็จะได้มีเงินส่วนหนึ่งของพรรคแหละครับ จะได้ออกไปทำหน้าที่ในการให้การศึกษามหาวิทยาลัยแก่ประชาชน เช่นอาจจะเป็นการไปจัดสัมมนาหรือจะเป็นการพิมพ์เอกสารเผยแพร่แนวความคิดของเขาต่อไป ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนทั่วประเทศได้เห็น ว่า แนวทางแก้ปัญหาของชาตินั้นยังมีอะไรบ้างที่น่าจะต้องทำ อย่างนี้เป็นต้น กระผมเชื่อเหลือเกินว่า การกระทำอย่างนั้นจะเป็นผลดีต่อการให้การศึกษามหาวิทยาลัยเป็นการปลูกให้ประชาชนต้องมีความระลึกหรือสำนึกในทางการเมืองอยู่ตลอดเวลา ไม่อย่างนั้นแล้วประชาชนก็จะไม่รู้เรื่องอะไรเลย หลังจากที่มีการเลือกตั้งได้ผ่านพ้นไปแล้วเพราะพรรคการเมืองต่าง ๆ ไม่มีงบประมาณใด ๆ ที่จะไปทำหน้าที่นี้อีก แล้วเท่าที่กระผมเห็นมาครับ บรรดาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งมาแล้วก็ไม่สนใจที่จะออกไปทำหน้าที่ในการให้การศึกษามหาวิทยาลัยหรือพูดเรื่องนโยบายกันอีก เพราะไม่มีภาระจำเป็นอะไรจะต้องไปทำเช่นนั้น แต่ถ้าหากว่าเรามีเงินอุดหนุนอย่างนี้ กระผมเชื่อว่าเจ้าหน้าที่ของพรรคจะต้องทำหน้าที่ในการให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน ในการจัดพรรคการเมืองครับ ท่านประธานที่เคารพ กระผมเชื่อว่าพรรคการเมืองต่าง ๆ จะต้องแบ่งสมาชิกของเขาออกเป็น ๒ ชุด เรียกว่าชุดปฏิบัติกร หรือ แอคทีฟเมมเบอร์ (active member) กับชุดธรรมดาซึ่งเป็น ออร์ดิเนนารีเมมเบอร์ (ordinary

member) ชุดปฏิบัติการนี้ครับที่จะต้องใช้จ่ายเงินตลอดเวลาในการบริหารกิจการของพรรค พรรคจะเอาเงินมาจากไหนครับ ถ้าหากว่างงบประมาณแผ่นดินไม่ช่วยเหลือ เราจะปล่อยให้ พรรคนั้นไปเอาเงินมาจากแหล่งต่าง ๆ ประเภทขุณคลังหรือหน่วยงานแบบของเอกชนต่าง ๆ นั้น ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติท่านหนึ่งก็เตือนไว้แล้วว่า จะมีเอกชนคนไหนจะมาลงทุนเพื่อชาติ นั้นก็หวังยาก เอกชนคนใดที่เขาให้ความสนับสนุนพรรคการเมืองได้ เขาก็จะต้องคำนึงถึง ผลที่พรรคการเมืองนั้นจะต้องทำให้แก่เขาโดยทางอ้อม กระผมขอเล่าประวัติอันหนึ่งครับ ที่ เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกา สมาชิกแทนหรือสภาของเกรสของสหรัฐได้ลงมติให้รัฐบาลสมัย ประธานาธิบดีนิกสันใช้เงินจำนวนหนึ่งเพื่อเป็นการให้เวลแฟร์ (welfare) แก่ประชาชนในการ ให้เวลแฟร์เป็นนิพิต (welfare benefit) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องเฮซิงโพรเจคท์ (housing project) ต่าง ๆ แต่ปรากฏว่าผู้ที่ให้เงินช่วยเหลือแก่ประธานาธิบดีนิกสันนั้นเป็นผู้ที่มีธุรกิจ อยู่ในทางด้านเรียลเอสเตท (real estate) หรือทางด้านการสร้างบ้านอะไรต่าง ๆ เพื่อขายให้แก่ ประชาชนหรือเพื่อให้ประชาชนเช่า ก็พยายามที่จะใช้อิทธิพล (influence) ต่าง ๆ นานาที่จะไม่ให้ประธานาธิบดีนิกสันใช้เงินจำนวนนี้ไปในทางเฮซิงโพรเจคท์ เพราะจะไปแย่ง ธุรกิจหรือไปขัดขวางธุรกิจของเขาที่จะเจริญรุ่งเรืองต่อไป ประธานาธิบดีนิกสันถึงกับต้อง ไม่ยอมใช้เงินจำนวนนี้ อิมพาวด์ (impound) เงินจำนวนนี้ไว้ ซึ่งก็เป็นจุดอันหนึ่งที่ทำให้สภา คองเกรสของอเมริกาซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของพรรคเดโมแครท ไม่พอใจประธานาธิบดี ซึ่งสังกัดพรรครีพับลิกัน เพราะว่าประธานาธิบดีสังกัดพรรครีพับลิกันก็ต้องเอาใจสมาชิกซึ่งเป็นบิกคอนทริบิวเตอร์ (big contributor) ผู้จ่ายเงินมาก ๆ ให้แก่พรรคของเขา อย่างนี้เป็นต้น กระผมไม่ยากที่จะเห็นพรรคการเมือง ไม่ว่าจะเป็พรรครัฐบาลหรือพรรคฝ่ายค้านข้างหน้า ต้องตกไปอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้ที่จ่ายเงินอย่างมากมายให้แก่พรรคนั้น ๆ ทั้งก่อนและ หลังการเลือกตั้ง ต้องถึงมาแต่งตั้งให้เขาไปเป็นทูตที่โน่นหรือให้คอนแทรคท์ (contract) ในการก่อสร้างอย่างนั้นอย่างนี้แก่เขา เขาจะได้ตัดการให้เงินช่วยเหลือนี้จะเป็นการตัดอิทธิพล ของไปรเวทเซคเตอร์ (private sector) ซึ่งอาจจะใช้อิทธิพลทางอ้อมเพื่อบีบให้พรรคการเมือง ทำงานต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ส่วนของกลุ่มของเขา นี่แหละครับที่กระผมเห็นว่า การให้เงินอุดหนุนนั้นจะเป็น การช่วยเหลือประชาธิปไตยข้างหน้าอย่างมาก จะทำให้ประชาธิปไตยของไทยเป็นประชาธิปไตย เพื่อประชาชนส่วนใหญ่จริง ๆ ไม่ใช่เป็นประชาธิปไตยเพื่อชนกลุ่มเดียว ซึ่งเรามักจะมีการกล่าวหา

ประชาธิปไตยแบบตะวันตกว่าเป็นประชาธิปไตยของคนชั้นกลาง ซึ่งตามความจริงก็เป็นเช่นนั้น เพราะที่คนชั้นกลางหรือคนชั้นกลางระดับสูงนั้นเท่านั้นจะมีโอกาสเข้าไปนั่งในสภาได้ เพราะว่าเขามีเงินมีทองเพียงพอ นอกจากมีเงินเองแล้วยังได้รับเงินสนับสนุนจากพรรคพวกของเขาที่อยู่นอกสภา ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติครับ ถ้าท่านปรารถนาที่อยากให้เห็นพรรคการเมืองของไทยและประชาธิปไตยของไทยเจริญเติบโตก้าวหน้า ก็ขอให้พิจารณาหลักการนี้ด้วยมองอนาคตให้มากเงินจำนวนนี้ไม่ใช่เป็นเงินที่รัฐบาลจะให้แก่พรรคการเมือง แล้วก็ไม่ใช่เงินเป็นจำนวนมากครับ กระผมคำนวณแล้วว่าจะใช้จ่ายไม่เกิน ๔ ปี คือว่าให้ครั้งหนึ่ง ๔ ปี คัฟเวอร์ (cover) ไป ๔ ปีครับ จนกว่าจะถึงการเลือกตั้งใหม่จึงจะประเมินให้กันใหม่อีก เงินไม่เกิน ๒๐ ล้านบาทครับ ถ้าคิดจากรate (rate) ที่กระผมตั้งไว้ คือว่าหัวหนึ่งให้ ๕๐ สตางค์ ถ้าได้ ๑ ล้านเสียงก็จะได้ไป ๕ แสนบาท แล้วก็มาคิดจากจำนวนที่นั่งในสภาอีก ซึ่งอาจจะให้สมาชิกสภาคนหนึ่งต่อหมื่นบาทหรือ ๕ หมื่นบาทก็แล้วแต่ที่จะตกลงกัน ซึ่งจะมีกฎหมายอีกฉบับหนึ่งมาอธิบายรายละเอียดว่าจะให้กันอย่างไร แล้วเราอาจจะเขียนลงในกฎหมายที่เป็นกฎหมายสนับสนุนพรรคการเมืองนั้นว่า การใช้จ่ายเงินนั้นจะต้องใช้จ่ายไปเพื่อกิจการของพรรคโดยแท้ แล้วจะต้องให้บัญชีนี้ตรวจโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินก็ย่อมทำได้ครับ เงินทองนั้นจะใช้ไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนจริง ๆ ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของพรรคใด พรรคการเมืองข้างหน้านะครับ จะต้องเป็นพรรคของกลุ่มคนแน่ บางคนจะต้องมาจากกลุ่มธุรกิจบ้าง กลุ่มผู้ขายแรงงานบ้าง อะไรบ้าง ในขณะที่ท่านก็คงทราบแล้วว่ามีกรกล่าวหากันว่า นั้นเป็นพรรคศักดินานั่นเป็นพรรคนายทุน นั่นเป็นพรรคของผู้ไม่มีสตางค์ นั่นเป็นพรรคของคนจน นี่พรรคคนดี อะไรต่าง ๆ เหล่านี้ เพราะเขามองดูจากจำนวนของสมาชิกของแต่ละพรรค แล้วก็ให้ลักษณะของพรรคนั้นว่าเป็นพรรคของกลุ่มไหน พรรคของกลุ่มนี้ วิธีการที่กระผมเสนอนี้จะช่วยแก้ปัญหาความแตกต่างในทางด้านความคิดลงไปมาก เพราะเมื่อพรรคต่างๆ ได้มาเป็นพรรคที่ได้รับเงินช่วยเหลือจากงบประมาณแผ่นดินแล้ว พรรคนั้นก็จะมีลักษณะเป็นพรรคประชาชนโดยทั่วไป ประชาชนจะดูว่ากล่าวได้ เพราะว่าได้อำนาจเงินไปจากงบประมาณแผ่นดินเหมือนกับที่ประชาชนตำหนิข้าราชการที่ไม่ได้ทำหน้าที่รับใช้ประชาชนอย่างดีนั่นเอง ข้าราชการบางคนนั้นเขาก็มีหน้าที่เฉพาะอย่าง และบางครั้งก็อาจจะทำหน้าที่เพื่อตัวของเขาเอง ทั้ง ๆ ที่หน้าที่นั้นอาจจะเพื่อประเทศชาติก็ตาม แต่เนื่องจากเขาเป็นผู้กินเงินภาษีอากรราษฎร ราษฎรก็ตำหนิเขาได้ ทำไม

เราไม่ทำให้พรรคการเมืองได้มีความรู้สึกเช่นนั้นบ้างล่ะครับ ประชาชนจะได้คุมพรรคการเมือง เขาได้อย่างแท้จริง ไม่ใช่ปล่อยให้พรรคการเมืองตกไปอยู่ภายใต้การควบคุมของบรรดาผู้มั่งคั่งเพียงไม่กี่คน ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่หนุนหลังพรรคการเมืองนั้น ๆ อยู่ประการสุดท้ายครับ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ที่บางท่านบอกว่าเงินทองนั้น เราก็มียู่น้อย กระผมยอมรับว่าเงินเรามียู่น้อยจริง แต่เงินจำนวนนี้ ๒๐ ล้าน และ ๓๐ ล้านนั้น ไม่มาก เงินทองของชาติได้สูญเสียไปเพื่อการอื่นซึ่งไม่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาตินั้นก็มาก ไม่ใช่ช้อย่อย แต่ว่าการสูญเสียครั้งนี้จะเป็นการสูญเสียเพื่อประชาธิปไตย ซึ่งสมาชิกบางท่านก็บอกไปแล้วว่า มันจะต้องใช้จ่าย ก็ไม่น่าจะเสียดายครับ แล้วก็สภานี้เท่านั้นแหละครับ ที่จะตัดสินเรื่องนี้ได้ เพราะกระผมถือว่าสภานี้ไม่ใช่สภาของพรรคการเมือง ย่อมจะตัดสินเรื่องนี้ได้ด้วยใจเป็นธรรม และคำนึงหลักการ ถ้าให้สภานี้มาตัดสิน สภานี้ก็อาจจะไม่กล้าทำ เพราะว่าเป็นการออกกฎหมายเพื่อพรรคของเขาเอง และก็อาจจะพยายามสร้างกฎหมายต่าง ๆ เพื่อให้ได้ประโยชน์แก่พรรคของเขาเอง สภานี้เท่านั้นครับที่เป็นสภาแม้ว่าจะถูกกล่าวหาว่าไม่ได้ทำหน้าที่เพื่อประชาชน แต่กระผมยังเชื่อว่าการวินิจฉัยของท่านก็ยังมุ่งถึงประชาชนและหลักการเป็นส่วนใหญ่ ถ้าตัดสินสนับสนุนหลักการที่กระผมเสนอนี้ครับ กระผมเชื่อว่าไม่เป็นการผิดหลักการและจะไม่ทำให้ท่านถูกประณามแต่อย่างใดครับ ถ้าหากว่าท่านตัดสินโดยคิดว่ามันจะเป็นการช่วยเหลือประชาธิปไตย ที่เราอยากให้เห็นเกิดขึ้นในประเทศไทย ประชาธิปไตยจะเจริญก้าวหน้าไม่ได้ครับ ท่านประธาน ถ้าไม่มีพรรคการเมืองเป็นสถาบันหลักเป็นพาหะในการที่จะผลักดันให้เกิดการเคลื่อนไหวทางการเมือง และการแก้ไขปัญหาทางการเมืองตามแนวทางที่ยอมรับกันในสังคมและในประเทศไทย ขอขอบคุณครับ

นายบุญชนะ อັตถากร : ท่านประธานที่เคารพ กระผม บุญชนะ อັตถากร กระผมขออภิปรายสนับสนุนอาจารย์กระมล ทองธรรมชาติ ที่เสนอแปรญัตติให้มีการจ่ายเงินอุดหนุนแก่พรรคการเมือง กระผมได้พยายามศึกษากฎหมายพรรคการเมืองของรัฐบาลที่กรมการ ได้พิจารณาแล้วในแง่ของระบบหรือที่เรียกว่า ซิสเต็ม แอพโพรช (system approach) ความมุ่งหมายของกฎหมายพรรคการเมืองนั้น กระผมคิดว่ามีอยู่ ๒ ประการ ประการแรกก็มุ่งไปในทางที่จะรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ประการที่สอง ก็คือว่าควรจะ

มุ่งไปในทางที่จะส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยผ่านทางพรรคการเมือง กระผมคิดว่าประการหลังนี้เป็นเรื่องสำคัญมาก ซึ่งพวกเราไม่ค่อยคำนึงถึง แม้แต่คณะกรรมการก็ไม่ค่อยได้คำนึงถึงในเรื่องนี้ สำหรับในเรื่องความสงบและศีลธรรมอันดีของบ้านเมืองนั้น กระผมได้ตรวจดูร่างกฎหมายนี้โดยตลอดแล้วก็จะพูดถึงเรื่องการจัดระเบียบและควบคุมพรรคการเมืองด้วยวิธีการต่าง ๆ จัดระเบียบเรื่องสมาชิก เรื่องบุคคลที่จะอำนวยการพรรคการเมืองที่เรียกว่าหัวหน้าทางการเมือง เรื่องการเงิน รายได้รายจ่ายและเรื่องการบริหารภายในพรรค และป้องกันสิ่งที่พรรคการเมืองจะทำให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ ได้กำหนดโทษในการที่มีผู้ปฏิบัติตัวผิดกฎหมาย จึงเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความไม่สงบและรักษาความเรียบร้อยศีลธรรมอันดีของประชาชนได้เป็นอย่างดี แต่ในแง่ของการที่จะใช้พรรคการเมืองเพื่อเป็นเครื่องมือในการที่จะพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของบ้านเรานั้น คณะกรรมการไม่ได้คำนึงถึงเสียเลย เพราะฉะนั้นกระผมจึงตั้งใจมากในการที่อาจารย์กระมล ทองธรรมชาติได้เสนอให้แปรญัตติในเรื่องนี้เพื่อที่จะให้รัฐบาลได้มีส่วนในการให้เงินอุดหนุนแก่พรรคการเมือง จะได้นำเงินที่ได้รับจากรัฐบาลนั้นไปใช้จ่ายในการที่จะส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย ที่กระผมพูดเช่นนี้ก็เพราะเหตุว่าการจ่ายเงินให้แก่พรรคการเมืองโดยใช้ชื่อว่าเป็นเงินอุดหนุนนั้น ไม่ใช่จ่ายเฉย ๆ ไม่ใช่ว่าตั้งพรรคการเมืองขึ้นมา รัฐบาลก็จะจ่าย เราควรจะคิดแยกกันระหว่างรัฐบาลกับรัฐบาล รัฐควรมีหน้าที่ในการที่จะพัฒนาระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคง โดยวิธีนี้กระผมคิดว่าจะต้องตราไว้เป็นกฎหมาย กฎหมายเท่านั้นที่จะให้อำนาจแก่รัฐบาลที่จะจ่ายเงินภาษีอากรของประชาชนแก่พรรคการเมือง และกฎหมายที่ว่านี้ก็พันวิสัยที่จะมารวมอยู่ในกฎหมายพรรคการเมืองฉบับนี้แล้ว เพราะว่าเป็นกฎหมายซึ่งได้เสนอขึ้นมาแล้ว ก็มีอยู่ทางเดียว คือว่า จะต้องมีการแก้ไขกฎหมายฉบับหนึ่งซึ่งท่านผู้แปรญัตติก็ได้บอกไว้แล้วว่า การจ่ายเงินนี้จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย จะจ่ายอย่างไร เพื่อประโยชน์อย่างไรมากน้อยเพียงใดแค่ไหนนั้น เป็นเรื่องซึ่งสภาต่อไปจะต้องได้พิจารณาและเขียนข้อบังคับวางกฎเกณฑ์ไว้ให้แน่ชัด ซึ่งท่านผู้แปรญัตติก็ได้เสนอความคิดมาหลายอย่างแล้ว ซึ่งท่านก็เสนอมาโดยสังเขปเท่านั้น กระผมคิดว่าความคิดอยู่ในใจของท่านผู้เสนอ คือ อาจารย์กระมล นั้น มีอยู่เป็นอันมาก ซึ่งถ้ามีโอกาสท่านอาจจะใช้ความคิดเห็นของท่านเองในทางที่จะช่วยร่างกฎหมายนั้นให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นในเวลาข้างหน้า กระผมคิดว่าเงินที่ใช้จ่ายไปนี้ รัฐบาลได้

ใช้อยู่แล้วเป็นอันมาก ในรัฐบาลในอดีตเมื่อ ๑๕ ปีมานี้ก็จะมึงบรายจ่ายซึ่งใช้จ่ายไปในการพัฒนาระบบประชาธิปไตยโดยผ่านทางการศึกษาอบรม มีเจ้าหน้าที่ ได้เสียเงินไปปีหนึ่ง กระทบคิดว่าเป็นร้อย ๆ ล้านบาทครับ ไม่ใช่เพียง ๒๐-๓๐ บาทเท่านั้น เพราะฉะนั้นถ้าหลักเกณฑ์และเหตุผลหรือเงื่อนไขซึ่งจะได้กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับต่อไป ในการจ่ายเงินอุดหนุนให้แก่พรรคการเมืองนั้น ได้กำหนดไว้เสียให้แน่นอนว่า พรรคการเมืองจะเอาไปใช้ในกรณีใดบ้าง การที่จะพัฒนาระบบประชาธิปไตยนั้น เราก็ต้องรู้อยู่แล้วว่าก็ต้องผ่านการศึกษา นี่เป็นหลักไม่ใช่อย่างอื่น เราจะต้องพัฒนาบุคคลที่เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองเราจะต้องพัฒนาประชาชนหรือราษฎรให้รู้และเข้าใจในเรื่องระบบพรรคการเมือง เพราะฉะนั้นเมื่อได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้แน่นอนแล้ว กระทบก็เชื่อว่าถ้าพรรคการเมืองได้รับเงินไป ก็อาจจะไปใช้เป็นประโยชน์ และรัฐบาลก็ติดตามให้รู้ผลว่า ได้เอาเงินไปใช้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่รัฐบาลกำหนดหรือไม่ ที่นี้การที่พรรคการเมืองแต่ละพรรคจะเอาเงินไปใช้อย่างไรนั้น กระทบก็มีความคิดคร่าว ๆ อย่างอาจารย์กระมลว่า อาจจะจัดสัมมนา อาจจะจัดอบรม อาจจะแจกเอกสาร แจกใบปลิวหรืออะไรต่าง ๆ ให้เขาเข้าใจเรื่องระบบประชาธิปไตยได้ดียิ่งขึ้น เท่าที่แล้ว ๆ มา รัฐบาลได้ใช้จ่ายเงินปีหนึ่งประมาณตั้ง ๑๐๐ ล้านบาทเพื่อพัฒนาระบบประชาธิปไตยนั้น กระทบคิดว่าไม่ได้ผลเพราะว่าทางปฏิบัติกับวิธีการที่รัฐบาลจะใช้นั้นต้องเหมือนกัน ต้องสอดคล้องกัน เวลานี้เราได้เริ่มจะมีรัฐธรรมนูญใหม่แล้ว เราพยายามแยกข้าราชการประจำ ออกจากการเมือง เราได้พยายามที่จะให้พรรคการเมืองเป็นหลักในการที่จะมีการเลือกตั้ง เพราะฉะนั้น ๒ หลักการใหญ่ ๆ นี้ กระทบคิดว่าจะนำเราไปสู่ระบบพรรคการเมืองและระบบประชาธิปไตยที่แน่นอนและมั่นคงยิ่งขึ้นในภายหน้า จึงเป็นโอกาสอันเหมาะสมที่สภาฯ ซึ่งไม่ได้ประกอบด้วยบุคคลที่เลือกมาจากผู้แทนราษฎรจะได้พิจารณาวางหลักการไว้แต่เบื้องต้น อย่างท่านผู้มีเกียรติที่เป็นผู้แปรญัตติกี้ได้เสนอไว้แล้วว่า สมัยเรานี้แหละจะทำได้ดีที่สุดครับ เพราะถ้าเป็นสมัยผู้แทนราษฎรแล้ว ท่านจะต้องคิดหน้าคิดหลัง จะต้องคิดถึงใจของประชาชนด้วย ถ้าไปออกเสียงให้รัฐบาลจ่ายเงินอุดหนุนให้แก่พรรคการเมือง ก็คล้าย ๆ ว่าจ่ายให้แก่ตัวเอง กระทบจึงคิดว่าไม่เป็นเวลาที่เหมาะสมที่จะใช้ในการวินิจฉัยปัญหาเรื่องนี้ สภาของเราถึงแม้จะเป็นสภาแต่งตั้งก็ตาม แต่เราก็ประกอบด้วยบุคคลหลายนามุ่หลายคณะ หลายอาชีพ ถ้าเราวางหลักเกณฑ์ไว้ให้แน่นอนเสียในเวลานี้ ให้โอกาสที่รัฐบาลจะได้ใช้จ่ายเงินไปในแง่ที่จะ

พัฒนาระบบประชาธิปไตยผ่านพรรคการเมือง กระผมคิดว่าเป็นโอกาสที่เหมาะสมที่สุด ขอบพระคุณ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณทองต่อครับ

นายทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา : กระผมขอเสนอปิดอภิปรายครับ ท่านผู้ใด
เห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกรายขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านสมาชิกขอเสนอปิดอภิปราย มีท่าน
สมาชิกรับรองครบถ้วนแล้ว จะมีท่านผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เมื่อไม่มีผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น ผมก็ถือว่า
ที่ประชุมอนุมัติ คุณกระมล ทองธรรมชาติได้ขอแปรญัตติเพิ่มความที่ได้อภิปรายกันมา
แล้ว เป็นวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๑ เพราะฉะนั้นจะถามว่า ใครเห็นด้วยกับคุณกระมล
ทองธรรมชาติ หรือเห็นด้วยกับคณะกรรมการ ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับคุณกระมล ทองธรรมชาติ
ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกรายกมือ ๕๑ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับร่างของคณะกรรมการ
ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกรายกมือ ๗๗ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้มามีมติให้ยื่นตามร่างของ
คณะกรรมการไม่รับคำแปรญัตติ

ต่อไปนี้ผมได้รับญัตติด่วนจากคุณชนะ รุ่งแสง มีท่านสมาชิกรับรองถึง ๔๓ คน
คุณชนะมีสำเนาอยู่ในมือไหมครับ กรุณาเสนอญัตติต่อสภา

นายชนะ รุ่งแสง : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ชนะ รุ่งแสงครับ กระผมขอเสนอญัตติต่อสภา ขอให้รื้อฟื้นการพิจารณามาตรา ๗ ก็ด้วยเหตุผลว่า ตามที่สภาได้ลงมติไปแล้วในมาตรา ๗ โดยไม่ต้องตามข้อบังคับ ข้อ ๓๔ ซึ่ง ดอกเตอร์อุทิศ นาคสวัสดิ์ เป็นผู้เสนอนั้น แล้วก็ก้างการพิจารณาการขอแปรญัตติ และก็ข้อสงวนของ พันเอก สมคิด ศรีสังคม โดยที่มาตรา ๗ นี้มีผลเชื่อมโยงถึงผู้มีสิทธิที่จะเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง คือเยาวชนของชาติ ซึ่งมีอายุ ๑๘ ปี ไม่มีสิทธิที่จะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ กระผมจึงเห็นว่า คือตามที่ผ่านไปแล้วนั้นก็ถือว่าต้องอายุ ๒๐ ปี จึงจะเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองหนึ่งพรรคการเมืองใดได้ แต่เรื่องที่สำคัญก็คืออายุ ๑๘ ปี ควรจะให้สิทธิเขา ในการที่เขาจะเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ด้วยเหตุผลดังกล่าว กระผมจึงขอประทานกราบเรียนท่านประธานว่า การลงมติไปโดยไม่ต้องตามข้อบังคับ ข้อ ๓๔ ตามที่ดอกเตอร์อุทิศ เสนอนั้น ขอกราบเรียนให้ได้มีการทบทวนในเรื่องนี้ครับกระผม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : นี้พูดไม่ตรงกับญัตติ ผมต้องอ่านครับ ตามญัตติที่คุณชนะเสนอขึ้นมา นั้น เขียนถึงประธานสภา มีเนื้อความว่า "ตามที่สภาได้มีมติให้ผ่านการพิจารณามาตรา ๗ โดยญัตติของ นายอุทิศ นาคสวัสดิ์ และได้มีสมาชิกทั่วทั้งวงว่าญัตติของ นายอุทิศ นาคสวัสดิ์ เป็นญัตติต้องห้ามตามข้อ ๓๔ ของข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๑๖ นั้น ข้าพเจ้ายังมีความข้องใจในปัญหานี้เป็นอย่างมาก จึงขอเสนอญัตติด่วนเพื่อให้มีการรื้อฟื้นปัญหานี้ขึ้นมาพิจารณาใหม่ ทั้งนี้เพื่อความถูกต้องในการปฏิบัติงานของสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป" ที่นี้ปัญหาในญัตตินี้โปรดอธิบาย ปัญหาว่าอะไร

นายชนะ รุ่งแสง : ปัญหาของญัตติที่กระผมเสนอต่อท่านประธานในครั้ง นี้ ก็โดยเหตุผลที่ว่าตามข้อบังคับข้อ ๓๔ นั้นได้กำหนดไว้ว่า การที่จะหยิบยกเรื่องอื่นขึ้นมาพิจารณานั้น จะต้องไม่ใช่อย่างวิธีของดอกเตอร์อุทิศ นาคสวัสดิ์ ครับ คือจะต้องเป็นว่า ขอให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา แต่ว่าในมาตรา ๗ นี้เรากำลังพิจารณาร่างพระราชบัญญัติพรรคการเมืองซึ่งเป็นเรื่องเดียวกัน ดอกเตอร์อุทิศ ไม่มีสิทธิที่จะเสนอขึ้นมาให้พิจารณามาตราต่อไป ไม่ใช่เรื่องอื่นครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ให้พิจารณาว่าญัตติของดอกเตอร์อุทิศ นั้น ผิดหรือถูกใช้ใหม่

นายชนะ รุ่งแสง : ใช่ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ว่าใช้ได้หรือไม่ได้ ไม่ใช่ปัญหาเรื่องอายุ เรื่องอะไรนะครับ

นายชนะ รุ่งแสง : ใช่ครับ

นายประคอง เทวารุทษ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ประคอง เทวารุทษ ที่พูดนี้กระผมไม่ได้พูดในนามคณะกรรมการ และพูดเพื่อค้านญัตติของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ทั้ง ๆ ที่กระผมเองก็ไม่สู้จะสบอรรถยาศัยในการดำเนินการไปเมื่อเช้านี้มากมายนัก แต่อย่างไรก็ตามที่ว่าจะว่า หรือจะรื้อฟื้นญัตติใด ๆ ขึ้นมาพิจารณากันใหม่นั้นเรื่องก็จะไม่เป็นอันยุติ จะต้องอาศัยโดยระเบียบข้อบังคับอย่างแน่ชัดปราศจากข้อสงสัยด้วย ในกรณีที่ผู้มีเกียรติได้เสนอขึ้นมาใหม่นี้ กระผมเห็นว่าเรื่องยุติไปแล้วครับ ท่านประธานที่เคารพ ตามข้อบังคับข้อ ๔๔ วรรคท้าย เพราะเมื่อเช้านี้ได้มีการทักท้วงขึ้นมาว่า ได้มีสมาชิกได้ทำผิดระเบียบข้อบังคับ และท่านประธานก็ได้กรุณาชี้แจงไปหรือให้คำวินิจฉัยไว้แล้วว่า เป็นการถูกต้อง เรื่องก็ยุติ เมื่อยุติแล้วก็เสร็จเด็ดขาดไปแล้ว ถึงแม้จะมีญัตติขึ้นมา กระผมก็เคารพท่านผู้รับรองและผู้เสนอ แต่ว่าถ้าเล่นกันแบบนี้แล้ว ในที่สุดก็ไม่มีเรื่องใดที่จะยุติเลยจนเรื่องเดียว กระผมก็คิดว่าเราไม่ควรจะพิจารณาหรือว่าลงมติรับญัตติเข้ามาพิจารณากันอีกเป็นเด็ดขาด เพราะว่าเรื่องยุติเสร็จสิ้นไปโดยคำวินิจฉัยของท่านประธาน ในข้อ ๔๔ วรรคท้ายประโยคสุดท้ายของวรรคหนึ่ง ถ้ามีเช่นนั้นแล้วเรื่องของสภานี้ไม่มีอันจบกันละครับ ถ้าเป็นไปในทำนองนั้นได้ พวกผมก็ไม่รู้ว่าจะอย่างไร ท่านประธาน ขอบพระคุณ

นายอุทิศ นาคสวัสดิ์ : ท่านประธานที่เคารพที่ผมเสนอญัตติเมื่อเช้านี้ไม่ได้ให้ยกเรื่องอื่นขึ้นพิจารณา ให้ผ่านมาตรา ๗ ไปพิจารณามาตรา ๘ ทั้งนี้เพราะเหตุว่าเป็นเรื่องเดียวกันครับ ตามข้อบังคับข้อ ๑๐๕ บอกไว้ว่า “ทั้งนี้เว้นไว้แต่ที่ประชุมจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น” เมื่อท่านประธานขอให้ไปรวมขอมกันนั้น ท่านประธานไม่ได้ขอมมติที่ประชุม ท่านประธานไม่ได้

มีเอกสิทธิ์ในเรื่องนี้ และก็ใกล้จะ ๕ โมงเต็มที่แล้ว เมื่อไม่มีเอกสิทธิ์ในเรื่องนี้ก็ต้องมาขอ
มติของสภาเสียก่อน และมติสภาก็ได้ลงไปแล้วก็เป็นอย่างนั้น แล้วผมเห็นด้วยกับท่านกรรมาธิการ
เมื่อตะกี้นี้ คือ ข้อบังคับข้อ ๔๔ บอกไว้ชัดว่า ถ้ามีการประท้วง คือคุณใหญ่ประท้วงขึ้นมา
แล้ว ประธานจะต้องให้โอกาสผู้นั้นชี้แจงและให้ประธานวินิจฉัยว่าได้มีการฝ่าฝืนข้อบังคับหรือ
ไม่ คำวินิจฉัยดังกล่าวให้เป็นอันเด็ดขาด แล้วก็เด็ดขาดกันไปแล้ว ก็ได้ลงมติก่อนไปแล้ว ก็ไม่
สมควรที่จะรื้อฟื้นขึ้นมาอีกหรอกครับ ผมขอเรียนแค่นี้ละครับ

นายถาวร ชนะภัย : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ถาวร ชนะภัย ในฐานะที่
กระผมเป็นผู้หนึ่งในการลงนามรับรองญัตติของคุณชนะ รุ่งแสง จึงจะขออภิปรายเพื่อจะชี้
ประเด็นให้เห็นว่า ญัตติที่คุณชนะได้เสนอมานั้นน่าที่จะได้นำมาพิจารณาอย่างกว้างขวางและ
ถูกต้อง จริงอยู่เมื่อเข้าที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติท่านหนึ่ง คือ คุณใหญ่ ศวิตชาติ ได้มีการประท้วง
จริง แต่ปัญหาอยู่ที่ว่าประท้วงนั้นประท้วงผิดหรือประท้วงถูก ได้มีสมาชิกอีกท่านหนึ่ง
กระผมขอประทานอนุญาตเอ่ยชื่อ คือ คุณเฉลิมชัย วสินนท์ ก็ได้ลุกขึ้นชี้แจงให้เห็นแล้ว กระผม
เห็นว่าญัตติที่มีผู้ได้เสนอขึ้นมาเพื่อตัดบทตัดปัญหาของมาตรา ๗ นั้นไม่ถูกต้องด้วยข้อบังคับ
ข้อ ๓๔ กระผมจะขอประทานอนุญาตอ่านส่วนหนึ่งให้ที่ประชุมได้รับทราบ ทั้งนี้ก็เพราะ
เหตุว่าบางท่านอาจจะไม่มีข้อบังคับนี้อยู่ในมือ กระผมจะขอประทานอนุญาต ท่านประธานที่
เคารพ “เมื่อที่ประชุมกำลังปรึกษาญัตติใดอยู่ ห้ามมิให้เสนอญัตติอื่นนอกจากญัตติต่อไปนี้ ...”
แล้วมีวงเล็บอยู่ ๗ ข้อ ทั้ง ๗ ข้อนั้นนะครับ ท่านประธานที่เคารพ ญัตติที่ท่านสมาชิกผู้มี
เกียรติ คือตลกเตอร์ยุคได้เสนอมานั้นมิได้อยู่ในขอบข่ายข้อหนึ่งข้อใดโดยเฉพาะเลย เพราะ
ฉะนั้นกระผมจึงขอสนับสนุนญัตติของคุณชนะ รุ่งแสง ขอบพระคุณครับ

นายเจริญ คันธวงศ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายเจริญ คันธวงศ์ ไกร
จะขอเสนอให้ปิดอภิปรายครับ คือลงมติว่าจะรับหรือไม่รับญัตติของคุณชนะนะครับ ผู้ใดเห็น
ด้วยโปรดกรุณารับรองครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : รับนะ แปลว่าอะไร

นายเจริญ คันธวงศ์ : คือให้ปิดอภิปรายครับ แล้วลงมติว่าจะรับหรือไม่รับญัตติ
ของคุณชนะ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : รับไว้พิจารณาหรือไม่ อย่างนั้นหรือครับ

นายเจริญ คັນวงศ์ : ใช่ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านผู้ได้รับรองบ้าง

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครบแล้ว ผมจะได้ขอประธานมติที่ประชุม
เข้า ว่าอย่างไรคุณนะ

นายชนะ รุ่งแสง : ท่านประธานครับ กระผมขอกราบเรียนท่านประธานว่าการ
เสนอญัตติแล้วมีผู้รับรองอย่างนี้ เป็นเอกสิทธิ์ในการที่กระผมจะเสนอขอนั้นหรือเปล่าครับ
จะต้องมาโหวตกันตามที่อาจารย์เจริญ คันวงศ์ท่านว่าหรือเปล่าครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมว่าไม่ต้อง คือว่าญัตติก็เป็นญัตติ เห็นด้วย
ไม่เห็นด้วย เมื่อญัตติประธานรับเข้ามาแล้วนะครับ เสนอต่อสภาแล้ว ความจริงไม่น่าจะมี
ปัญหาว่าควรจะรับญัตติไว้พิจารณาหรือไม่ ญัตติมันเข้าแล้ว นี่ก็ว่ากันไปตามเรื่องของญัตติ
ญัตติก็คือให้พิจารณาว่า ญัตติของอาจารย์อุทิศ เมื่อเข้านี่ะผิดหรือถูกครับ แล้วตลอดจนว่าที่
ผมสั่งไปว่าถูกนะ ผมผิดหรือถูกนะครับ เพราะฉะนั้นก็ควรจะไปพิจารณากันอภิปรายกันไป
ในทำนองนั้น มันไม่มีทางที่จะมาเสนอให้รับญัตติหรือไม่รับญัตติ ผมเข้าใจอย่างนั้นครับ
เพราะฉะนั้นก็ว่ากันไป แล้วเมื่อผมสั่งไปแล้วว่าญัตติของคุณอุทิศนั้นถูกต้อง เพราะเป็นเรื่อง
เดียวกัน เป็นเรื่องอยู่ในเรื่องพระราชบัญญัติพรรคการเมืองนะครับ ในการที่ท่านสมาชิกจะ
อภิปรายกันต่อไป ผมก็ตกเป็นจำเลยด้วย เพราะฉะนั้นในระหว่างพิจารณา ผมก็จะขอให้ท่าน
รองประธานคนที่ ๑ ทำหน้าที่แทน แล้วก็รอฟังผลมติของที่ประชุม ถ้าหากว่าจำเลยผิดก็
จะได้พิจารณาตัวเองต่อไป

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงจากบัลลังก์
ไป และได้มอบให้พลเอก สำราญ แพทยกุล รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่ ๑
ปฏิบัติหน้าที่แทน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ที่เมื่อกี้นี้ว่าถึงผู้เสนอญัตติแล้วจะไปตรวจอย่างไรกันละครับ

นายเจริญ คันธวงศ์ : ท่านประธานที่เคารพ ถ้าหากว่าเป็นเช่นนั้น ก็อยากจะขอให้สภาลงมติว่า คำชี้ขาดของท่านประธานนั้นชอบหรือไม่ชอบครับ ขอเสนอเช่นนั้นครับ

ร้อยเอก ชะโลม รัตนเสถียร : ท่านประธานครับ กระผมเห็นว่าท่านประธานสภาทำถูกแล้วนี่ครับ ที่ท่านทำไปเมื่อเช้านี้ ทำถูกแล้ว แต่กระผมเห็นว่าท่านสมาชิกที่ยื่นญัตติไปนั้นนะ จะเอาแพ้อะไรกันครับ ทำให้เสียเวลาด้วย แล้วกวนน้ำให้ขุ่น เสร็จแล้วไม่รู้จักเสร็จย้วยให้เกิดแตกความสามัคคี ทาเสียงกับเด็กอายุ ๑๘ ปีครับ อันนี้ทำให้สภาเสียหายมากครับ

นายชนะ รุ่งแสง : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ชนะ รุ่งแสง กระผมต้องขอกราบเรียนต่อท่านประธานสภา ต่อท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติอันทรงเกียรตินี้ และประชาชนชาวไทยทั้งชาติว่าคนอย่างกระผมนั้น ไม่ได้เคยหวังวิตกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดเลย นอกเสียจากความถูกต้องและความยุติธรรม คนอายุ ๑๘ ปี คนอายุ ๒๐ ปี ท่านทั้งหลายก็เห็นแล้วว่ากระผมเป็นคนหนึ่งซึ่งอภิปรายยับยั้งไม่ให้คนอายุ ๑๘ ปีมีสิทธิเลือกตั้ง แล้วกระผมเป็นคนยกมือให้คนที่มียายุ ๒๐ ปีมีสิทธิเลือกตั้ง ท่านยังคิดว่าคนอย่างกระผมนี้หรือไม่มีราคาพอที่จะเสนอญัตติต่อสภาแห่งนี้หรือชาตินี้เป็นของกระผมเหมือนกันครับ ชาติไทยของกระผมเพราะฉะนั้นท่านจะกล่าวถ้อยคำอะไรกระผม ไม่ต้องขอโทษ กระผมไม่ต้องการที่จะให้ถอนคำพูด แต่ศักดิ์ศรีและความเป็นคน และศักดิ์ศรีแห่งความเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาตินี้เป็นสิ่งที่กระผมเคารพนับถือในของทุกคน เพราะฉะนั้นกระผมไม่ต้องการให้เพื่อนกระผม ร้อยเอก ชะโลม รัตนเสถียร ต้องถอนคำพูด แต่กระผมฝากถ้อยคำนี้ไว้ต่อท่านประธาน ต่อท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติ และประชาชนชาวไทยทั้งชาติว่า คนอย่างกระผมไม่ได้เป็นอย่าง ร้อยเอก ชะโลม รัตนเสถียรกล่าวหา

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ ผมเข้าใจครับ

ร้อยเอก ชะโลม รัตนเสถียร : ท่านประธานที่เคารพครับ ในเมื่อเอ่ยชื่อผม ผม

ขอกราบเรียนต่อท่านประธาน และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติด้วยครับว่า อ้ายญัตตินะมันเสนอกันทั้งนั้นแหละครับ แต่ว่าอะไรควรหรือไม่ควรครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาละครับ ๆ

ร้อยเอก ชะโลม รัตนเสถียร : ที่นี้มันตกไปแล้วนี่ครับ แล้วมาเสนอใหม่เนี่ยผมว่ามันไม่ควร

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมขอร้องครับ ขอร้องยุติกันเพียงแค่นั้นแหละครับ ขอเชิญคุณชำนานูครับ

นายชำนานู พจนา : ท่านประธานที่เคารพ กระผมในฐานะสมาชิกคนหนึ่งที่ได้รับรองญัตติของคุณชนะ รุ่งแสง ก่อนอื่นกระผมไม่ได้สนใจในเรื่องอายุ ๑๘ ปี หรือ ๒๐ ปี แต่กระผมสนใจในเรื่องความถูกต้อง ถึงแม้ว่าตามที่ดอกเตอร์อุทิศเสนอญัตติขึ้นมานั้น ท่านอ้างว่าอยู่ในเรื่องเดียวกัน แต่ว่าการเสนอญัตติของท่านนั้น กระผมถือว่าไม่เข้าอยู่ในข้อบังคับข้อที่ ๓๔ เมื่อไม่เข้าอยู่ในข้อบังคับ ข้อ ๓๔ แล้ว ท่านจะต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ ที่ท่านเสนอในที่ประชุมด้วยวาจา และมีสมาชิกรับรองนั้น กระผมถือว่าไม่ถูกต้อง เพราะฉะนั้นกระผมจึงขอกราบเรียนในที่ประชุมไว้ด้วยครับ

นายประคอง เทวารุท (กรรมธิการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ ผมขอยืนยันให้ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายให้ดูข้อบังคับ ข้อ ๑๔ อีกครั้งหนึ่งครับ อ้ายเรื่องถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง สบอรรถยากหรือไม่สบอรรถยากพวกเราก็ตาม แต่ว่าท่านประธานได้ใช้อำนาจตามข้อ ๔๔ ประโยคสุดท้ายของวรรคหนึ่งไปเสร็จเรียบร้อยแล้ว กระผมก็คิดว่านั่นนะเป็นการถูกต้องแล้ว เพราะฉะนั้นญัตตินี้กระผมคิดว่า ถ้าหากว่าสภาได้รับเข้ามาพิจารณา พวกเราก็ควรจะลงมติกันได้ ว่าแต่เพียงว่า เอาหรือไม่เอาเท่านั้นนะเป็นที่ยุติ ที่กระผมเสนอเข้ามานี้ก็คือเสนอให้เห็นว่าข้อบังคับเรามีอยู่อย่างนี้ แล้วท่านประธานก็ได้ทำไปอย่างนี้แล้ว เมื่อมีญัตติขึ้นมาก็ควรจะโหวตกันเลยว่า เอาหรือไม่เอาเท่านั้นแหละครับ เป็นที่ยุติครับ ท่านประธานที่เคารพ ขอบคุณครับ

นายสถาปน์ ศิริพันธ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมเห็นมันจะเป็นเรื่องที่บ้าน
 ปลายในเมื่อมีผู้เสนอญัตติเข้ามาอย่างนี้ก็ชอบแล้ว แล้วก็ได้มีการอภิปรายกันทั้งฝ่ายผู้เสนอ
 และฝ่ายค้านกันพอสมควรแล้ว กระผมขอเสนอปิดการอภิปรายครับ ท่านผู้ใดเห็นด้วยโปรด
 รับรอง

(มีสมาชิกยืนขึ้นรับรอง)

นายชนะ รุ่งแสง : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ชนะ รุ่งแสง ครับ เพื่อความ
 เป็นธรรมแก่ตัวกระผมเอง การที่กระผมเสนอญัตตินี้เป็นเรื่องการกระทำของดอกเตอร์ อุทิศ
 นาคสวัสดิ์ ที่ได้เสนออะไรต่อสภาเมื่อเช้านี้ แต่ในกรณีที่กระผมเสนอญัตติเข้ามาแล้ว สภา
 แห่งนี้หรือท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติทั้งหลายจะเอาการกระทำของกระผมเองนั้นเข้าไปเกี่ยวโยง
 กับท่านประธานซึ่งกระผมมีความเคารพนับถือคารวะ ทั้งโดยตำแหน่งหน้าที่โดยคุณวุฒิ และ
 กระผมก็เสมือนลูกศิษย์ของอาจารย์ หรือลูกหลานของอาจารย์เอง กระผมขอความกรุณาต่อ
 สภา อย่าได้เอาตัวกระผมเข้าไปผูกพันต่อท่านประธาน แล้วกระผมเกรงเหลือเกินว่า อันการ
 กระทำใด ๆ ที่ท่านกำลังใช้ดุลพินิจอยู่ขณะนั้นนั้น จะเอาการเสนอญัตติของกระผมเข้าไปผูกพัน
 กับการกระทำท่านประธาน ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติท่านก็พยายามที่จะชี้ให้เห็นว่าท่านประธาน
 ได้ทำไปแล้ว ท่านประธานได้ทำอย่างนี้ กระผมไม่ได้เกี่ยวกับท่านประธานครับ กระผมว่าใน
 หลักการและการที่คุณอุทิศได้กระทำไปเมื่อเช้านั้น คือประเด็นที่กระผมว่า เพราะฉะนั้นขอ
 ได้อภิปรายให้เข้าในประเด็น อย่าให้กระผมต้องเสียคนไป เพราะว่าเอากระผมเข้าไปโยงเข้าไป
 เทียบกับท่านประธานเลยครับ ขอความกรุณาท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติในสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
 นี้ครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาละครับ ผมว่าได้มีสมาชิก
 เสนอให้ปิดอภิปรายและมีผู้รับรองครบถ้วนตามข้อบังคับแล้ว เพราะฉะนั้นผมก็จะถามมติ
 ครับ คือมตินั้นก็เอาอย่างที่คุณชนะ นะครับ ...

(นายเฉลิมชัย วสินนท์ ได้ยกมือขึ้น)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ว่าอย่างไรครับ ถ้าจะเปิดอภิปรายหรือ เคารพ

นายเฉลิมชัย วสินนท์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมว่าญัตติของคุณชนะวันนี้ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความถูกต้องของระเบียบ กระผมเห็นว่าน่าจะได้มีการพิจารณา ขอให้สภา สละเวลาสักเล็กน้อย เพื่อความถูกต้องและเป็นแบบอย่างต่อไปครับ กระผมขอเปิดอภิปราย ครับผม ท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรองครับ

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เคารพครับ ตอนนี้มี ๒ ประเด็นละครับ เอาประเด็นว่าปิดหรือเปิด ยังไม่พูดถึงเรื่องในนี้ ผู้เสนอมาเป็นประเด็นหลัง ที่จะเปิดอภิปราย ผมจะถามความเห็นก่อน ผู้ใดเห็นชอบที่จะให้เปิดการอภิปรายต่อไปครับ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๖๕ คน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรจะ ปิดอภิปรายได้ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๕๔ คน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้มี มติให้เปิดการอภิปรายได้ต่อไป เชิญคุณเฉลิมชัย

นายเฉลิมชัย วสินนท์ : ท่านประธานที่เคารพ ความจริงกระผมก็เคารพมติของ ที่ประชุม โดยเฉพาะของท่านประธานสภา ที่ทำให้ผ่านเรื่องนี้ไปเมื่อเช้านี้ แต่ตอนนี้ก็มีคุณ ชนะเสนอญัตติขึ้นมาพิจารณาเรื่องนี้ใหม่ กระผมก็ใคร่จะถือโอกาสได้ให้ความเห็นในเรื่องนี้ ในประเด็นที่ว่า สมาชิกผู้มีเกียรติ คือดอกเตอร์อุทิศ นาคสวัสดิ์ เสนอญัตติขึ้นเมื่อเช้านั้น เป็นการเสนอที่สอดคล้องกับข้อบังคับหรือไม่ ตามญัตติของคุณชนะว่าเป็นการเสนอที่ไม่ สอดคล้องกับข้อ ๓๘ ใจของกระผมเองนั้นกระผมไม่ต้องพิจารณาในข้อ ๓๔ เลย กระผม

พิจารณาในข้อ ๑๐๕ นั้นเอง ข้อ ๑๐๕ เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ว่าเราควรจะทำกันอย่างไร ในข้อ ๑๐๕ กำหนดว่า "ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วนั้น ให้สภาพิจารณาเริ่มต้นด้วยข้อร่าง คำปรารภ แล้วเรียงตามลำดับมาตรา และให้อภิปรายได้เฉพาะถ้อยคำหรือข้อความที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือที่ผู้แปรญัตติสงวนคำแปรญัตติ หรือที่กรรมาธิการสงวนความเห็นไว้ ทั้งนี้เว้นแต่ที่ประชุมจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น" ฉะนั้นปัญหาที่กระผมจะอภิปรายจึงมี ๒ ประเด็นว่า สมาชิกจะมีสิทธิที่จะเสนอไม่พิจารณาข้อหนึ่งข้อใดในวาระที่ ๒ ได้หรือไม่ ซึ่งหมายความว่าคุณอุทิศ นาคสวัสดิ์จะเสนอให้ผ่าน ไม่ให้พิจารณาในข้อบัญญัติในวรรคสองของมาตรา ๗ ในร่างพระราชบัญญัติพรรคการเมืองได้หรือไม่ ในความเห็นของกระผมเห็นว่าไม่มีสิทธิที่จะทำเช่นนั้น ในประการที่สอง ถ้าจะอ้างว่าสภาอาจจะมีมติให้เป็นอย่างอื่นนั้น กระผมใคร่ขอให้สมาชิได้พิจารณาการตีความคำว่า "ทั้งนี้เว้นแต่ที่ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น" ทำนประธานที่เคารพ ตามข้อบังคับในข้อ ๑๐๕ นี้วางหลักเกณฑ์วิธีการอภิปรายในร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วเพื่อให้เป็นระเบียบ แต่อย่างไรก็ตามเราก็จะต้องไม่ลืมความถูกต้องหรือความดีที่สุดในร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้น ตามข้อบังคับ ในข้อ ๑๐๕ กำหนดในเบื้องต้นว่า การอภิปรายจะทำได้เฉพาะในกรณีที่มีการแก้ไขโดยกรรมาธิการ หรือที่ได้มีผู้แปรญัตติและสงวนคำแปรญัตติ ในประการสุดท้ายคือประการที่สามที่กรรมาธิการสงวนความเห็นไว้ นี้คือได้วางหลักเบื้องต้นไว้ ๓ กรณีจะอภิปรายได้ ทั้งนี้เว้นแต่ที่ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น การตีความที่ว่า "ทั้งนี้เว้นแต่ที่ประชุมจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น" นั้น กระผมเข้าใจว่าควรจะต้องตีความในกรณีที่เกิดประโยชน์อย่างยิ่งในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งหมายความว่า การพิจารณาที่จะให้ที่ประชุมลงมติเป็นอย่างอื่นนั้น ควรจะเป็นการเพิ่มเติมหลักเกณฑ์เพื่อที่จะให้การพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ได้ผลสมประโยชน์อย่างยิ่ง ยกตัวอย่างเช่นในบทบัญญัติบางมาตราของร่างของรัฐบาล กรรมาธิการก็ไม่ได้แก้ไข สมาชิกก็ไม่ได้ขอสงวนคำแปรญัตติ กรรมาธิการก็ไม่ได้ขอสงวนความเห็นไว้ แต่ถ้าต่อมาจากหลังข้อเท็จจริงต่าง ๆ เปลี่ยนไปก็ดี หรือมีเหตุอันควรที่จะมีการแก้ไขก็ดี เพื่อที่จะให้กฎหมายฉบับนั้นได้สนองความต้องการและความถูกต้องของส่วนรวมแล้ว ที่ประชุมก็อาจจะมามีมติให้อภิปรายได้ ซึ่งหมายความว่า การที่ที่ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่นนั้น ควรจะเป็นการลงมติให้เป็นการ

เพิ่ม แต่ไม่ใช่ลงมติเป็นอย่างอื่น ไปตัดสิทธิการอภิปรายของเขา อย่างที่ดอกเตอร์อุทิศ นาคสวัสดิ์ เสนอ ขอบพระคุณครับ

นายไพจิตร เอื้อทวีกุล : ท่านประธานที่เคารพ ก่อนที่จะมีการอภิปรายยืดยาว กันต่อไป กระผมคิดว่าเราจำเป็นต้องแยกประเด็นให้แน่ชัด ไม่อย่างนั้นแล้วจะเกิดเรื่องยุ่งยาก บานปลายกันไปอีก ญัตติที่คุณชนะ รุ่งแสง เสนอมา ตามที่ท่านประธานได้อ่านให้ฟังนั้น มี อยู่ประเด็นเดียวเท่านั้น คือ ประเด็นว่าญัตติของท่านสมาชิก ก็คือดอกเตอร์ อุทิศ ขอประทาน โทษที่ต้องออกนามนะครับ ถูกต้องตามข้อบังคับหรือไม่ ส่วนในการอภิปรายนั้น ได้มีท่าน สมาชิกพยายามที่จะเอาเรื่องนี้เข้าไปเกี่ยวข้องกับคำวินิจฉัยชี้ขาดของท่านประธาน ซึ่งเป็นคน ละประเด็นกันเลย ถ้าหากว่าสมานี้ ขอประทานโทษนะครับ ถ้าสมานี้จะยึดถือหลักของเหตุ และผลแล้ว ขอความกรุณาแยกประเด็นให้กระจ่าง มิฉะนั้นแล้วจะไปกระทบกระเทือนต่อ ความรู้สึกของท่านประธานสภาซึ่งกระผมเชื่อว่าพวกเราไม่มีใครต้องการ ประเด็นมีอยู่แต่ เพียงว่า ญัตติที่เสนอนั้นเป็นญัตติต้องห้าม เพราะฉะนั้นเราควรพิจารณาเฉพาะในประเด็นนี้ เพราะนั่นคือญัตติ ส่วนที่ท่านประธานจะวินิจฉัยชี้ขาดอย่างไร กระผมเชื่อว่าพวกเราไม่ได้หวังดี กระผมเองเมื่อเข้าก็ไม่ได้แย้ง แต่ว่าในเมื่อได้รู้พื้นเรื่องขึ้นมาแล้ว กระผมก็อยากจะขอชี้ให้ เห็นว่า ที่โต้แย้งเมื่อเข้านี้เพราะเหตุใด การที่เสนอให้ผ่านการพิจารณามาตรา ๗ ไปสู่มาตรา ๘ นั้น ไม่มีทางที่สมาชิกจะทำได้ เพราะไม่มีข้อบังคับใดที่ให้ทำอย่างนั้น ถ้าจะให้ผ่านการพิจารณา ก็จะต้องเสนอให้ยกเรื่องอื่นขึ้นมาปรึกษา ถ้ายกเรื่องขึ้นมาปรึกษา ร่างพระราชบัญญัติพรรคการเมืองก็ตกไปทั้งฉบับ อันนี้กระผมได้ชี้แจงแล้วเมื่อเช้า ที่นี้ปัญหาทำไมกระผมจึงจำเป็นต้อง ลุกขึ้นมา ความจริงกระผมเองเป็นคนที่ไม่สนใจในเรื่องระเบียบข้อบังคับมากนัก เพราะว่า การพิจารณาของสภานี้สำคัญอยู่ที่สาระ แต่ว่าที่กระผมจำเป็นต้องยกเรื่องนี้ขึ้นมาเมื่อตอนเช้า ก็เพราะว่ามีการตัดสิทธิของสมาชิกโดยไม่ชอบธรรม สิทธินั้นก็คือสิทธิของผู้แปรญัตติและ สงวนไว้ คือ พันเอก สมคิด ศรีสังคม อย่างน้อยที่สุด สภานี้จะต้องลงมติว่า จะเอาร่างของ กรรมการธิการ หรือจะเอาข้อแปรญัตติที่ได้สงวนไว้ของคุณสมคิด การที่สภาไปตีขลุมผ่านไปเลยนั้น เป็นการลิดรอนสิทธิโดยชอบธรรมของท่านสมาชิก นั่นเป็นประการหนึ่ง ประการที่สอง เมื่อวานนี้ ท่านประธานได้มีคำสั่งให้กรรมการธิการและผู้แปรญัตติไปประนีประนอมกัน คำสั่งของ

ประธานสภาย่อมมีน้ำหนักและมีความสำคัญ ไม่ใช่คำสั่งซึ่งสมาชิกคนใดคนหนึ่งจะลุกขึ้นมาบอกว่า ให้ผ่านไปเสียไม่ต้องสนใจ อันนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับเกียรติและศักดิ์ศรีของประธานสภา ซึ่งก็เท่ากับเกียรติและศักดิ์ศรีของสภานี้เอง เมื่อท่านได้มีคำสั่งไปเช่นนั้นแล้ว ก็ชอบที่สภานี้จะต้องพิจารณา เมื่อพิจารณาแล้วก็ชอบที่จะลงมติ กระผมจะชี้ให้เห็นว่าวิถีทางที่ถูกต้อมนั้น ควรจะต้องทำอย่างไร ถ้าสมาชิกเห็นว่าได้อภิปรายกันพอแล้วสิ่งที่สมาชิกจะทำได้คือขอปิดอภิปราย ถ้าสภาอนุมัติ สภานี้จะต้องถามมติเป็น ๓ ประการด้วยกัน คือ ๑. จะเอาตามผู้แปรญัตติได้แปรญัตติและสงวนไว้ หรือจะเอาตามร่างของกรรมาธิการร่างใดร่างหนึ่ง เพราะว่ามื่ออยู่ ๒ ร่าง ถ้าหากว่าเอาตามที่สมาชิกแปรญัตติก็ไม่ต้องพิจารณาต่อไป ก็เอาตามคุณสมบัติ ถ้าหากว่าสภาลงมติว่าจะเอาตามร่างของกรรมาธิการ ก็ต้องลงมติกันต่อไปว่าจะเอาร่างเดิมหรือร่างประนีประนอม อย่างนี้จึงจะถูกต้อมนั้นจะเป็นเจตนารมณ์ที่แท้จริงของสภา แต่เนื่องจากว่าเมื่อเข้านี้เป็นเรื่องกะทันหัน และเมื่อเสนอขึ้นมาแล้ว ก็มีการลงมติกัน กระผมเชื่อแน่ว่าหลายๆ ท่านที่ลงมติไม่ได้แน่ชัดเลยว่า ท่านลงมติอะไรแน่เจตนารมณ์ของสภานี้ไม่เด่นชัดจากการลงมตินั้น เพราะฉะนั้นจึงเป็นการสมควรที่เราจะรื้อฟื้นเรื่องนี้ขึ้นมา แต่ในการรื้อฟื้นนั้น กระผมขอความกรุณาว่าอย่านำเอาท่านประธานสภาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยอย่างเด็ดขาด ญัตติมีแต่เพียงว่าข้อเสนอของดอกเตอร์อุทิศนั้นถูกต้องตามข้อบังคับนั้นหรือไม่ ซึ่งกระผมเห็นว่าไม่ถูกต้องเป็นอย่างยิ่ง และผลจากญัตตินั้นทำให้มีการบิดเบือนเจตนารมณ์ของสภานี้ ขอขอบคุณครับ

นายอุทิศ นาคสวัสดิ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอย้อนไปถึงเมื่อวานนี้คือที่นะครับ ประกอบกับข้อบังคับ ข้อ ๑๐๕ นะครับ บอกไว้ชัดว่า ให้สภาพิจารณาเริ่มต้นด้วยชื่อร่างคำแปรญัตติ แล้วเรียงตามลำดับมาตรา และให้อภิปรายได้เฉพาะถ้อยคำหรือข้อความที่มีแก้ไขเพิ่มเติม หรือที่ผู้แปรญัตติสงวนคำแปรญัตติ หรือที่กรรมาธิการสงวนความเห็นไว้ ทั้งนี้ เว้นแต่ที่ประชุมจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น ท่านกรรมาธิการได้เปลี่ยนคำว่า "อายุสิบแปดปีเป็นยี่สิบปีบริบูรณ์" และก็ได้เติมคำว่า "ตาม" ลงไปนะครับ และเราก็ได้อภิปรายกันตามนั้น ผลที่สุดก็ได้มีท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ คือคุณพระมนูเวทย์ ขอร้องว่าในวาระที่สองนั้นจะขอเปลี่ยนเป็น "อายุสิบแปดปี" ได้ไหม ส่วนวาระหนึ่งเป็นยี่สิบปีก็ได้ ท่านประธานบอกว่าไม่ได้แล้ว เพราะ

ว่าไม่ได้มีใครขอแปรญัตติไว้ ไม่ได้มีใครขออะไร ขอให้ลงมติว่าจะเอาตามร่างของคณะกรรมการ หรือว่าจะเอาตามที่มีผู้ขอแปรญัตติ เราก็ได้ลงมติกันไปอย่างเรียบร้อยว่าจะเอาตามร่างของ คณะกรรมการซึ่งในตอนนั้นคุณสมคิดก็ไม่ได้ว่าอะไร เรื่องมันก็เสร็จสิ้นไปนะครับ แล้ว กระทบก็ออกไปอภิปรายข้างนอกที่เขาเชิญไว้ พอกลับมาตอนเช้านี้เห็นว่ามาอภิปรายกันอีก ก็ถามว่า นี่เรื่องอะไร จึงได้ถามเพื่อนว่าเรื่องอะไรได้ลงมติไปแล้วจึงมาอภิปราย ก็บอกว่าท่าน ประธานขอให้ไปรอมชอมกัน กระทบก็มาดูข้อ ๑๐๕ กระทบก็เห็นว่า เอ๊ะ ท่านประธานไม่มี เอกสิทธิ์อันนั้น เพราะว่าถ้าจะมีการรอมชอมหรือจะมีอะไรกัน ต้องขอความเห็นจากสภาครับ เพราะว่าบอกไว้ชัด “ทั้งนี้เว้นแต่ที่ประชุมจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น” ท่านประธานลืมขอความเห็นจากสภา เพราะฉะนั้นก็คำที่ไปขอให้รอมชอมกันนั้นก็ป็นอันตกไป กระทบจึงเห็นว่าเรา ได้ลงมติมาตรา ๗ กันไปเรียบร้อยและถูกต้องทุกอย่าง แล้วก็มีความใหญ่ยกมือขึ้นมากำหนด ครั้นว่า ได้กระทำผิดไปตามที่กระทบว่าจริง ๆ แล้วการก็ไปเข้าข้อบังคับข้อ ๔๔ ว่า สมาชิกผู้ใดเห็นว่ามีการฝ่าฝืนข้อบังคับ คือคุณใหญ่เห็นแล้วว่ามี การฝ่าฝืนข้อบังคับ เพราะเหตุว่าประธาน ไม่ได้ขอมติสภาในเรื่องที่ให้รอมชอมกันก็เป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับ ก็ยื่นขึ้นประท้วง ประธาน ก็ให้โอกาสคุณใหญ่ชี้แจง แล้วประธานก็วินิจฉัยว่าควรที่จะรับข้อเสนอบอกของคุณใหญ่ เพราะว่ามี การฝ่าฝืนข้อบังคับ เรื่องมันก็เท่านั้น กระทบก็เห็นว่ามาตรา ๗ นี้ลงมติกันไปเรียบร้อยแล้ว แล้วการที่มาขอ รอมชอมกันที่หลังนี้เป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับ กระทบก็เห็นว่าไม่มีประโยชน์ที่จะพิจารณาอะไรกันต่อไป เพราะมันได้ลงมติกันเรียบร้อยแล้ว ก็เลยขอให้ผ่านไปพิจารณา มาตรา ๘ มันก็เท่านั้นละครับ

นายมารุต บุณนาค : ท่านประธานที่เคารพ ด้วยความเคารพต่อความคิดเห็นของ ทั้ง ๒ ฝ่าย กระทบคิดว่าข้อเท็จจริงอาจจะสับสน เมื่อวานนี้กระทบก็นั่งประชุมอยู่ด้วย ใน ตอนบ่ายนั้นได้มีการอภิปรายกันแต่เฉพาะในประเด็นที่ว่า จะพิจารณารับร่างของรัฐบาลซึ่งให้ สิทธิผู้มีอายุ ๑๘ ปี หรือว่าจะพิจารณาร่างของกรรมการ คือผู้มีอายุ ๒๐ ปี โดยท่านประธาน ได้ให้ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติท่านหนึ่งคือ คุณพิชัย รัตตกุล เป็นผู้อภิปรายก่อน หลังจากนั้น แล้วจึงได้มีการลงมติกันแต่เฉพาะร่างของรัฐบาลกับร่างของกรรมการเท่านั้น ซึ่งที่ประชุม โดยเสียงข้างมากเห็นด้วยว่า ควรรับร่างของกรรมการ จากนั้นแล้วในลำดับที่ ๒ จึงได้มีการ

พิจารณาว่าที่คุณสมคิด ศรีสังคม เป็นผู้แปรญัตตินั้น สมควรจะรับไว้พิจารณาหรือไม่ หลังจากที่ได้มีการอภิปรายกันพอสมควรแล้วเป็นเวลานาน ท่านประธานจึงให้การพิจารณาและคุณสมคิดไปทำการปรองดองกัน และนำมาพิจารณาอีกครั้งหนึ่งในตอนเช้า ด้วยเหตุนี้จึงเห็นได้ว่าการปรองดองระหว่างกรรมการกับคุณสมคิดนั้นทำในวาระที่ยังไม่เสร็จสิ้น ย่อมจะกระทำได้ เพราะฉะนั้นในตอนเช้านี้ก็ควรจะได้พิจารณาให้เป็นการแน่นอนว่า ข้อเสนอของกรรมการ โดยการปรองดองกับคุณสมคิดนั้น เป็นการถูกต้องหรือไม่ การลงมติควรเป็นไปตามลำดับตามที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ คือ ดอกเตอร์ไพจิตร ได้กล่าวแล้ว กระผมขอสนับสนุนด้วยครับ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ท่านประธานที่เคารพ โดยที่กระผมได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังพิจารณาอภิปรายกันอยู่ในขณะนี้ และที่กระผมเป็นผู้แปรญัตติในมาตรา ๗ เพราะฉะนั้นกระผมก็ใคร่จะขอประทานกราบเรียนชี้แจงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อวานนี้ เพื่อที่ประชุมจะได้เข้าใจแจ่มแจ้งและก็จะได้อินิจฉัยเหตุการณ์ได้ถูกต้อง เมื่อวานนี้เมื่อถึงวาระมาตรา ๗ นั้น ก็เป็นอย่างที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติคือ คุณมารุต บุญนาค ได้ชี้แจงไปเมื่อกี้คือท่านประธานได้แยกเรื่องเกี่ยวกับมาตรา ๗ นี้ออกเป็น ๒ ตอนนี่จากการกระทำเมื่อวานนี้ ตอนแรกนั้นท่านประธานได้ให้สมาชิกอภิปรายเกี่ยวกับส่วนที่คณะกรรมการได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างเดิมของรัฐบาลมา คือแก้ไขในบรรทัดที่ ๑ ของมาตรา ๗ คือ แก้จาก ๑๘ ปีเป็น ๒๐ ปี และที่เพิ่มคำว่า "ตาม" ในบรรทัดที่ ๔ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่อภิปรายก็อภิปรายเกี่ยวกับเรื่องนี้ และในตอนนั้นท่านประธานก็ได้ให้จำกัดการอภิปรายอยู่ในเรื่องนี้เท่านั้น และกระผมก็เห็นว่าเรื่องเกี่ยวกับกระผมนั้นก็คงจะเป็นตอนต่อไป เพราะว่ากระผมขอแปรญัตติตัดมาตรา ๗ นี้ออกทั้งมาตรา เพราะฉะนั้นที่ท่านประธานท่านจับประเด็นอย่างนั้นให้สมาชิกอภิปรายอย่างนั้น กระผมเห็นว่าเป็นการเหมาะสมแล้ว กระผมจึงมิได้ลุกขึ้นทักท้วง และเมื่ออภิปรายเกี่ยวกับตอนนี้เสร็จแล้ว กระผมจึงจะขออภิปรายเกี่ยวกับข้อแปรญัตติของกระผม นั้นเป็นเรื่องหนึ่ง แล้วก็เมื่อท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้อภิปรายเกี่ยวกับข้อแก้ไขของคณะกรรมการนี้เรียบร้อยแล้ว ท่านประธานจึงถามสภานี้ว่าจะเห็นด้วยกับร่างเดิมของรัฐบาลหรือร่างของคณะกรรมการ แล้วในที่สุดสภาก็เห็นด้วยกับร่างของคณะกรรมการที่แก้ไขมาทั้งมาตรา คือทั้งวรรคหนึ่งและวรรคสอง นั้นมันผ่านไปตอนหนึ่งแล้ว ทีนี้มาตอนถึงข้อแปรญัตติ

ของกรรม คือขอตัดออกทั้งมาตรา เพราะฉะนั้นมันก็เป็นเรื่องใหม่อีก ที่นี้มาตอนนี้ เนื่องจากว่าของท่านกรรมาธิการท่านก็ได้ชี้แจงว่าร่างที่ท่านแก้ไขมานั้นมีเหตุผล กรรมก็อภิปรายชี้แจงว่าร่างของกรรมก็มีเหตุผลเหมือนกัน แต่เพื่อไม่ให้เสียเวลา จึงได้มีการขอต่อรองเพื่อความปรองดองกันขึ้น และก็ขอปรองดองตอนแรกนั้น อยู่ในวาระหนึ่งทั้งหมด ไม่ได้เกี่ยวกับวาระสอง แต่ว่าในที่สุดกรรมก็ขอถอนโดยต่อรองว่าจะเอาวาระสอง วาระสองคือที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติต้องการให้เปลี่ยนอายุของผู้ที่มีสิทธิจะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองให้แตกต่างกับผู้ที่ริเริ่มขอตั้งพรรคการเมือง ให้แตกต่างกันอย่างนั้น ที่นี้ในที่สุดในระหว่างที่อภิปรายนั้นก็ยังคงตกลงกันไม่ได้ว่าจะเอาอย่างไรกัน ท่านประธานท่านก็เลยส่งไปบอกจะให้กรรมาธิการนี้ไปตกลงกัน เพราะว่าเวลานั้นมันจนเวลา ๑๗ นาฬิกาแล้ว ท่านก็บอกให้ไปตกลงกันแล้วเมื่อท่านสั่งอย่างนั้นแล้ว สภาก็ไม่มีผู้ใดคัดค้าน เพราะฉะนั้นกรรมก็เห็นว่าสภานี้เห็นชอบด้วยกับที่ท่านประธานสภาได้ส่งไปอย่างนั้น ก็เป็นอันว่าสภานี้มีมติ ถ้าหากว่าจะถืออย่างนั้นแล้วก็เท่ากับว่า สภานี้มีมติให้กรรมาธิการนั้นไปตกลงปรองดองกับผู้แปรญัตติคือกรรมแล้วในที่สุดกรรมกับคณะกรรมาธิการก็ได้ไปตกลงรอมชอมกันมา และก็ปรากฏตามร่างที่ได้แจกไปแล้วเมื่อเช้านี้ แล้วก็ในที่สุดเมื่อตกลงกันอย่างนั้นแล้ว แทนที่เหตุการณ์จะเป็นไปทำงานอย่างสภานี้จะรับเอาตามที่กรรมซึ่งเป็นผู้แปรญัตติไปตกลงรอมชอมตามที่สภาได้ตกลงเมื่อวานนี้หรือไม่ ก็เลยเป็นไปตามที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติอีกท่านหนึ่งเสนอให้ผ่านไป มันก็เลยไปเป็นคนละเรื่องไป เรื่องมันเป็นอย่างนี้ครับ กรรมก็ขอลำดับเหตุการณ์ให้สภาเข้าใจอย่างนี้ ส่วนว่าจะผิดหรือถูกอย่างไรนั้นก็เป็นเรื่องของสภา ขอขอบคุณครับ

นายสิงห์โต จ่างตระกูล : ท่านประธานที่เคารพ กรรมรู้สึกเสียใจเหลือเกินที่มีเรื่องอย่างนี้เกิดขึ้น เราพบว่าพวกนิสิตนักศึกษาได้สร้างสถานการณ์นอกสภาและก็เรามาสร้างสถานการณ์ในสภาเสียเอง กรรมเห็นใจ ญัตติที่ ประธานโทษ คุณชนะ รุ่งแสง เสนอมา รวมทั้งเพื่อนสมาชิกผู้มีเกียรติให้คำรับรองถึง ๕๑ ท่าน ญัตติของท่านอาจจะถูกต้อง แต่กาลเวลาเหมาะสมหรือไม่ การสวมหมวกเวลาแดดร้อนจำเป็นแต่ถ้าใครสวมหมวกเข้าไปในบ้านมันก็เป็นของที่แปลก กรรมอยากจะให้ที่ประชุมนี้ได้นึกถึงเหตุการณ์ซึ่งเราจะต้องรออยู่ข้างหน้า ในวันที่ ๕ ตุลาคม กรรมไม่เข้าใจเลยว่าการเสนอญัตตินี้ทำเพื่ออะไร อาจจะเพื่อความ

เหมาะสม ถ้าเรามาเสียเวลาเพราะเหตุร่างพระราชบัญญัติพรรคการเมืองนี้ เวลานี้ก็ ๒ วันแล้ว ครับ ถ้าหากว่าเหตุการณ์วันนี้มันจะมีผลเกี่ยวโยงไปกับวันที่ ๕ ตุลาคม ป่วยการที่จะพูด เพราะเมื่อรัฐธรรมนูญไม่คลอด พระราชบัญญัติฉบับนี้ก็ไม่มีความหมาย กระผมอยากจะให้สภานี้ ได้ออกความเห็นกันเพื่อจะหาทางรอมชอม แทนที่จะมาสาดโคลนซึ่งกันและกัน เวลาที่พวกเราที่นั่งอยู่สภานี้ก็ถูกจ้องมองแล้วว่าเราต่างว่าเราทำอะไรหลาย ๆ อย่าง กระผมอยากให้เราแก้ไขข้อผิดพลาดหลีกเลี่ยง เพราะว่าการกระทำอะไรที่ว่าจะจะเป็นของที่ผิดเมื่อเช้า หรือว่าอะไรที่ดอกเตอร์อุทิศเสนอนั้น กระผมว่าไม่ใช่เวลาที่เราจะต้องมาพูดถึงเรื่องนี้ เราต้องเดินหน้าครับ สิ่งที่ผ่านมาแล้วนี่ กระผมว่าต้องยอมรับ ไม่ควรจะรื้อฟื้น กระผมว่าสภานี้แก้ไขข้อบังคับหลีกเลี่ยง ขอบพระคุณครับ

นายอมร จันทรมนูญน์ : ขอบคุณครับ ท่านประธานที่เคารพ กระผม ออมร จันทรมนูญน์

กระผมอยากจะพูดถึง ๒ ประเด็นนะครับ ประเด็นแรกก็คือเกี่ยวกับความที่ถูกตั้งหรือไม่ถูกตั้งในการดำเนินการของสภานี้จนกระทั่งถึงบัดนี้ และประเด็นที่สองนั้น เราควรจะทำอะไรต่อไปในข้างหน้า สำหรับประเด็นแรกที่จะกล่าวว่าเราได้ทำถูกต้องหรือไม่ถูกต้องมาจนกระทั่งถึงบัดนี้นั้น กระผมอยากจะเริ่มที่ว่า ร่างที่เกิดจากการประนีประนอมนั้น ทำได้เพียงใด ร่างที่เกิดจากการประนีประนอมนั้น สามารถทำได้นะครับ และผลของร่างที่เกิดจากการประนีประนอมระหว่างกรรมาธิการกับคุณสมคิดนั้น ก็จะต้องหมายความว่าร่างเดิมของกรรมาธิการนั้นถอนไป แต่ร่างคุณสมคิดนั้นก็หมดไป จึงจะมีร่างประนีประนอมขึ้นมาได้ ดังนั้นถ้าหากว่าเราจะวินิจฉัยในขั้นต้น ก็ต้องวินิจฉัยว่าสภานี้ยอมให้กรรมาธิการนั้นถอนร่างเดิมออกไปหรือไม่ และร่างของคุณสมคิดก็ต้องถอนไปด้วย จึงจะลงมติในร่างประนีประนอมได้ เพราะว่าร่างประนีประนอมนั้นจะไม่สามารถอยู่ซ้อนกันระหว่างร่างเดิมของกรรมาธิการกับร่างเดิมของคุณสมคิดได้ ด้วยเหตุนี้ถ้าหากว่าเราลงมติดังนี้แล้ว ก็จะเหลือร่างใหม่ของกรรมาธิการกับร่างของรัฐบาลเท่านั้นเอง ในการที่จะลงมติดังใหม่ และเมื่อเป็นเช่นนี้ก็จะมีการโหวตเพียง ๒ ครั้ง แต่ว่าเนื่องจากว่ากระผมมีความเห็นอย่างนั้นนะครับว่าจะมาลงมติทีเดียวหลายประเด็นคือร่างของคุณสมคิดก็ยังอยู่ ร่างของกรรมาธิการก็ยังอยู่ แต่ร่างใหม่ก็ยังอยู่ ซึ่งไม่สามารถที่จะอยู่ซ้อนกันได้นะครับ ถ้าเรารับร่างประนีประนอมก็จะเหลือร่างประนีประนอม เพราะ ๒

ร่างเดิมนั้นได้รวมมาเป็นร่างใหม่ แต่เนื่องจากว่าเมื่อกันท่านสมาชิก ท่านผู้มีเกียรติได้กล่าว ขึ้นมาว่า ท่านผู้เสนอญัตติในเรื่องนี้ขึ้นมา นั้น ไม่เหมาะสมไม่ถูกกาลละ กระทบอยากจะทำ เรียนว่า ขณะที่เสนอญัตตินั้นไม่ได้มีใครคิดว่าเรื่องนั้นจะเกิดขึ้นและมีปัญหามากมายเหมือน อย่างที่เรากำลังพูดในขณะนี้ เรื่องนี้ได้เกิดขึ้นภายหลังที่ญัตติได้เกิดขึ้นแล้ว และด้วยความ บริสุทธิ์ใจนั้น กระทบก็เห็นว่า ถึงแม้ว่าผู้ที่เสนอญัตติคือคุณชนะนั้น ได้เสนอขึ้นมาโดยมีเหตุผล แต่กระทบก็อยากจะกราบขอความกรุณาว่า บัดนี้ถึงเวลาแล้วว่าคุณชนะนั้นขอความกรุณาได้ ถอนไป แล้วก็เมื่อร่างพระราชบัญญัตินี้ออกมาเป็นกฎหมายแล้วขอให้คุณชนะนั้นเสนอร่าง กฎหมายแก้ไขเฉพาะมาตรา ๗ นี้ขึ้นมาใหม่จะครับ แต่ว่าอันนี้ไม่ใช่ความผิดพลาดของคุณ ชนะหรือกระทบเองซึ่งเป็นผู้รับรองญัตตินี้ เพราะว่าไม่มีใครรู้ว่าบรรยากาศในสภาจะเป็น อยู่นั้นจะครับ แต่เมื่อปรากฏว่ามันเป็นอย่างนั้นแล้ว กระทบก็คิดว่าคุณชนะนั้นก็ขอให้พิจารณา ตามแนวที่กระทบเรียน ขอขอบคุณครับ

นายชนะ รุ่งแสง : ท่านประธานที่เคารพ กระทบ ชนะ รุ่งแสง ซึ่งเป็นผู้เสนอ ญัตติอันนี้ในตอนบ่ายวันนี้ด้วยเพื่อนสมาชิกอีกจำนวน ๕๐ ท่าน ประมาณนั้น กระทบไม่ได้คิดว่าสิ่งนี้จะเกิดขึ้น เหตุการณ์อันนี้จะเชื่อมโยงไปถึงท่านประธาน กระทบคำนึงถึงหลักเกณฑ์ วิธีการและพระราชบัญญัติเท่านั้นคือความถูกต้อง กระทบจึงเพิ่งเล็งแล้วก็หยิบยกในประเด็น ที่ดอกเตอร์อุทิศได้เสนอขึ้นมาเมื่อเช้านั้นแล้วสภาก็ได้ผ่านไป เมื่อสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ นี้ต้องการที่จะเห็นสิ่งที่ดีที่งาม สิ่งที่แล้วไปแล้วก็ขอให้แล้วไป อย่าได้เอามาพูดอะไรกันอีกเลย แล้วก็โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทบก็ได้เข้าไปกราบเรียนท่านประธานสภามาเมื่อกัน กราบที่ตัก ท่านประธานสภาในฐานะที่กระทบเป็นลูกศิษย์และเสมือนลูกหลานของท่านประธานสภา กระทบ ไม่ได้คิดว่าสิ่งที่กระทบได้เสนอในหลักเกณฑ์และวิธีการอย่างนี้จะมีการนำเข้าไปเชื่อมโยงต่อ ท่านประธานสภา ท่านประธานสภาได้บอกว่า ไม่เป็นไรชนะ ทำหน้าที่ แต่ว่าในฐานะที่อาจารย์ เองได้ชี้สิ่งนั้นไป ซึ่งท่านก็บอกว่าเหมือนกับว่าท่านชี้เมื่อเช้านี้ผิด เพราะฉะนั้นถ้าเมื่อท่านชี้ เมื่อเช้านี้ผิด ท่านก็จะไม่อยู่เป็นประธานสภาแห่งนี้ กระทบได้กราบที่เท้าท่านแล้ว ขออย่าให้ ท่านได้กระทำสิ่งนั้นเลย แต่ท่านก็บอกว่า สิ่งนั้นคือหลัก ปรินซิเปิล (principle) เหมือนกัน เพราะ ว่า ท่านบอกว่าท่านเป็นผู้ชี้ขาดเมื่อเช้านี้ ในตอนที่ดอกเตอร์ไพจิตรเป็นผู้อภิปราย กระทบจึงเห็น

ว่าทุกสิ่งทุกอย่างนั้น ก็ด้วยเจตนาดีด้วยกันทั้งนั้น และด้วยความเคารพต่อท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และด้วยความเคารพต่อท่านประธาน และด้วยความรักและห่วงแทนท่านประธานที่กระผมมีอยู่ด้วย กระผมขอถอนญัตตินี้เพื่อความเรียบร้อยของสภาแห่งนี้ ขอบพระคุณครับ

(สมาชิกในที่ประชุมปรบมือ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอบคุณครับ กระผมว่าไม่ต้องพูดอะไรดีครับ หรืออย่างไรครับ

ร้อยเอก ชะโลม รัตนเสถียร : กระผมขอพูดนิดครับ คือคุณชนะก่อนที่จะถอนนะ ท่านบอกว่าประธานสภาชี้ผิด ความจริงไม่ผิดหรอกครับ เพราะว่าข้อบังคับข้อ ๓๔ (๗) นะ ท่านชี้ได้ถูก แต่ว่าเมื่อคุณชนะจะถอนแล้ว ยังชี้ชัดว่าท่านประธานทำผิดนะ ไม่ผิดนะครับ กระผมจึงตีว่าคุณชนะนี้หาเสียงนะครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาละครับ ผมขอให้ยุติ และตอนนี้ผมคิดว่าเพื่อไปดื่มแก้คอแห้งสักหน่อยครับ สัก ๒๐ นาทีครับ ผมขอพักการประชุม

พักการประชุมเวลา ๑๕.๕๐ นาฬิกา

เริ่มประชุมใหม่เวลา ๑๖.๑๐ นาฬิกา

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมขอดำเนินการประชุมต่อไปครับ ท่านสมาชิกครับ ผมเกิดบ้ำข้อบังคับขึ้นมาบ้างแล้วละ ตามข้อบังคับ ข้อ ๓๔ ถ้าเมื่อญัตติถึงสภาแล้ว ท่านผู้เสนอญัตติจะถอน จะต้องได้รับอนุมัติจากสภา เมื่อที่ปรากฏว่ายังไม่ได้รับอนุมัติจากสภา ผมจะได้สอบถามสภาว่า ตามที่คุณชนะ รุ่งแสง ขอลถอนญัตตินั้น สภานี้จะอนุมัติหรือไม่ ท่านผู้ใดเห็นควรอนุมัติ ขอให้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือเป็นส่วนมาก)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นไม่ควรอนุมัติ ขอให้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีหรือครับ เดี่ยวครับ มันเกี่ยวอะไรกับการลงมติใหม่ คุณสุรินทร์ ครับ

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมเห็นว่าเกี่ยว เพราะกระผมมีความเห็นไม่อนุมัติ กระผมควรจะมีสิทธิที่จะอภิปรายสนับสนุนความเห็นของกระผมในการไม่อนุมัติ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ถ้าอย่างนั้นก็เอา คุณชี้แจงไปก่อนครับ เดี่ยวค่อยลงมติใหม่ก็ได้

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ขอบคุณมากครับ ท่านประธาน ที่กระผมมีความเห็นที่ไม่ควรจะอนุมัตินั้น เพราะญัตติของคุณชนะ รุ่งแสงนั้น เป็นญัตติที่ให้ตีความข้อบังคับ ตามข้อบังคับ ข้อ ๑๒๓ เมื่อเป็นอย่างนี้ กระผมจึงอยากจะให้สภานี้ได้ลงมติว่า การตีความนั้น ข้อบังคับนั้นถูกหรือผิด นี่ประการหนึ่ง กระผมเชื่อว่าเมื่อลงมติแล้วก็ไม่เป็นไปตามข้อบังคับ เพราะตามข้อบังคับต้องมีมติครึ่งหนึ่งของสมาชิกทั้งหมด คือประมาณ ๑๕๐ คน เหตุผลที่กระผมอยากจะให้ญัตตินี้ตกไปเพื่อไม่ให้เป็นการเสียเวลาแก่สภานี้ บางที่ท่านสมาชิกบางท่าน

อาจจะอ่านข้อบังคับเพียงข้อสองข้อ แล้วเสนอญัตติอย่างนี้เข้ามาก่อให้เกิดความเสียเวลา
อย่างน้อยก็เสียเวลาแก่สภา กระผมไม่อยากจะให้ทำเรื่องอย่างนี้ต่อไปในอนาคต กระผมจึง
อยากจะให้สภานี้เป็นผู้ลงมติว่า ญัตติตีความข้อบังคับนี้ จะมีความเห็นอย่างไร ซึ่งกระผมเชื่อว่า
เมื่อลงมติกันแล้ว ถ้าจะเห็นด้วยกับคุณชนะ ก็ไม่เป็นไปตามข้อบังคับ ข้อ ๑๒๓ ญัตติอันนั้น
ก็ต้องตกไป คือความประสงค์ของกระผมอยากจะให้ตกไป เมื่อตกไปแล้ว ตามข้อบังคับอีก
ข้อหนึ่ง ญัตติที่ตกไปแล้วห้ามไม่ให้เสนอมาใหม่ภายใน ๙๐ วัน อันนี้มันเป็นผลในการรักษา
เวลาของสภาและความถูกต้องของข้อบังคับ กระผมจึงยกมืออยู่คนเดียวว่า ไม่เห็นด้วยที่จะให้
ถอนด้วยเหตุผลดังกล่าวเรียนท่านประธานครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาละครับ เข้าใจ เข้าใจ เชิญคุณชำนานูครับ

นายชำนานู พจนา : ท่านประธานที่เคารพ มติเมื่อก็ถือว่าสภาอนุมัติไปแล้วถือ
ว่าญัตติของคุณชนะตกไปแล้วครับ ขอกรุณาตามข้อบังคับด้วยครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็ดูแล้ว ก็รู้สึกว่าคุณก็ทำไปตามข้อบังคับ ข้อ
๓๔ นะครับ คุณสุรินทร์ไม่เห็นด้วยก็อภิปรายเหตุผลของการไม่เห็นด้วยแล้วเท่านั้น แต่ว่า
ไม่จำเป็นจะต้องถึงกับตีความ เรื่องมันอยู่ที่ว่าสภาจะอนุมัติหรือไม่อนุมัติเท่านั้น เพราะฉะนั้น
ขอคะแนนครับ

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ท่านประธานที่เคารพครับ ไม่ต้องขอ เพราะว่าผมไม่ตีใจ
แล้วผมขออภิปรายประกอบเหตุผลของผมที่ผมยกมือเท่านั้น

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็เอา เป็นอันว่าที่ประชุมนี้อนุมัติเป็นเสียง
ข้างมากก็แล้วกันครับ ต่อไปพิจารณาร่างพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. มาตรา ๒๒
เชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๒๒ ไม่มีการแก้ไข คุณสมคิด
ศรีสังคม สวจนคำแปรญัตติ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ท่านประธานที่เคารพ มาตรานี้ก็เกี่ยวเนื่องกับมาตรา
ต้น ๆ ที่กระผมได้ถอนไปแล้ว มาตรานี้ก็ขอถอนเช่นเดียวกันครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : หมวด ๒ การดำเนินกิจการของ
พรรคการเมือง มาตรา ๒๓ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๒๔ มีการแก้ไข มาตรา ๒๕ มีการแก้ไข

นายพนัส สิมะเสถียร : ท่านประธานที่เคารพ กระผม พนัส สิมะเสถียร สำหรับมาตรา
๒๕ กระผมได้เสนอขอแปรญัตติไว้และทางกรรมาธิการได้ชี้แจง ในขณะที่ผมได้รับคำชี้แจงนั้น
กระผมพอใจและไม่ได้สงวนคำแปรญัตติไว้ แต่มาในวันนี้เหตุการณ์จากวันที่ชี้แจงในคณะ
กรรมาธิการ บัดนี้ได้เปลี่ยนแปลงไป กระผมใคร่ขอประธานอนุญาตที่จะได้กล่าวเกี่ยวกับ
เรื่องที่กระผมได้แปรญัตติไว้ ที่นี้ด้วยความเกรงว่าจะผิดข้อบังคับข้อใดข้อหนึ่ง ซึ่งกระผม
อาจจะอ่านได้ไม่ครบถ้วนทั้ง ๑๓๐ กว่าข้อ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผิดแน่ครับ ต้องอภิปรายได้เฉพาะเท่าที่กรร
มาธิการแก้ไขมาเท่านั้น

นายพนัส สิมะเสถียร : ครับ ถ้าอย่างนั้น กระผมขออนุญาตท่านประธานตาม
ข้อ ๓๓ (๕) ขออนุญาตท่านประธานตามที่ท่านประธานจะเห็นสมควร เพราะอันนี้เกี่ยวกับ
เรื่องมีการแก้ไขในรัฐธรรมนูญ เรื่องการเปิดเผยรายได้รายจ่ายของพรรคการเมือง

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เตี่ยวนะครับ ขอประธานโทษ ข้อที่เท่าใดนะ
ข้อบังคับ

นายพนัส สิมะเสถียร : ข้อ ๓๓ (๕)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ข้อนี้ประธานอนุญาตตามที่เห็นสมควร เอ้า
อนุญาต

นายพนัส สิมะเสถียร : ขอบพระคุณครับ คือเนื่องจากในร่างรัฐธรรมนูญมาตรา
๔๕ (๓) ในตอนที่มีการพิจารณาร่างกฎหมายพรรคการเมืองนั้น ทางกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญ
ได้ตัดร่างเดิมของรัฐบาลออก มาตรา ๔๕ (๓) ของรัฐธรรมนูญร่างของรัฐบาลที่ร่างไว้และ
กรรมาธิการตัดออกนั้น คือข้อบัญญัติที่ว่าพรรคการเมืองต้องแสดงที่มาของรายได้และการ
ใช้จ่ายโดยเปิดเผย ในตอนที่พิจารณาร่างกฎหมายพรรคการเมืองนั้น บทบัญญัติวรรคสามนี้
ได้ตัดออกไป ก็หมายความว่าไม่มีการตีความเรื่องการเปิดเผยรายได้รายจ่ายของพรรคการเมือง

เพราะฉะนั้นในร่างกฎหมายพรรคการเมืองมาตรา ๒๕ เดิมซึ่งทางรัฐบาลได้ร่างมามีบทบัญญัติเกี่ยวกับการทำบัญชีแสดงเงินที่ได้รับได้จ่าย และบัญชีแสดงทรัพย์สิน หนี้สินของพรรคการเมืองนั้น ทางกรรมการพิจารณากฎหมายพรรคการเมืองตัดออก กระผมจึงไม่ตั้งใจ แต่บัดนี้เมื่อได้มีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญในวาระที่ ๒ ทางสภานิติบัญญัติได้เติมวรรคสามของมาตรา ๔๕ ของร่างรัฐธรรมนูญกลับไปตามร่างเดิมของรัฐบาล เพราะฉะนั้นกระผมจึงเห็นว่ามาตรา ๒๕ ของร่างกฎหมายพรรคการเมืองที่ทางคณะกรรมการแก้ไขใหม่นั้น อาจจะไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญมาตรา ๔๕ วรรคสาม ที่ทางสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติให้คงไว้ตามร่างเดิมที่อาจจะไม่สอดคล้องนั้นก็เนื่องจากว่าตามร่างใหม่ของกรรมการมาตรา ๒๕ ของร่างกฎหมายพรรคการเมืองนั้น เรื่องบัญชี จะเหลือแต่เพียงว่าให้คณะกรรมการดำเนินการจัดให้มีบัญชีเกี่ยวกับฐานะการเงินของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามที่เป็นจริง แต่ไม่ได้พูดถึงเรื่องบัญชีเกี่ยวกับรายรับรายจ่ายตามร่างเดิมที่รัฐบาลเสนอมา อันนี้กระผมก็เกรงว่าถ้าทำบัญชีเพียงแค่มตรา ๒๕ ที่คณะกรรมการแก้ไขใหม่เป็นดังนี้แล้ว ทางพรรคการเมืองก็อาจจะไม่สามารถสนองความต้องการตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญได้ ฉะนั้นกระผมจึงอยากจะมีความเห็นเรียนต่อท่านสมาชิกในที่นี้ว่าเมื่อเราได้เปลี่ยนข้อบัญญัติในเรื่องรายได้รายจ่ายของพรรคการเมืองในรัฐธรรมนูญแล้วนะครับ ในเรื่องบัญชีเกี่ยวกับรายได้รายจ่ายหรือทรัพย์สิน หนี้สินของพรรคการเมืองนั้น ก็น่าจะให้เป็นไปตามร่างเดิมของรัฐบาล ส่วนที่คณะกรรมการตัดข้อบัญญัติเกี่ยวกับตัวผู้มีหน้าที่ทำบัญชีนะครับ คือตัดคำว่า "สมาชิกผู้ดำเนินการสาขาของพรรคการเมือง" ออกไปนั้น กระผมเห็นว่าอันนี้ไม่ใช่เป็นสาระสำคัญตัดออกก็ได้ แต่ว่าบัญชีที่คณะกรรมการของพรรคการเมืองจะต้องทำนั้น ก็น่าจะเป็นตามที่บัญญัติไว้เดิมในร่างของรัฐบาล ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คือในอนุมาตรา (๑) และอนุมาตรา (๒) นะครับ

นายพันส สีมะเสถียร : ทั้งอนุมาตรา (๑) และอนุมาตรา (๒) ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ เห็นว่าควรจะเอาไว้ตามร่างเดิม เพราะรัฐธรรมนูญได้เปลี่ยนไป

นายพนัส สิมะเสถียร : ไซ้ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : กรรมการธิการเชิญครับ คุณสนองครับ

นายสนอง ตูจันดา (กรรมการ) : ท่านประธานสภาที่เคารพ ผม นายสนอง ตูจันดา ในนามของคณะกรรมการครับ ตามที่ท่านสมาชิกอ้างว่ามาตรา ๒๕ นี้ไม่สอดคล้องต้องกันกับร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ ผมขอเรียนว่า ท่านสมาชิกถ้าอ่านตามมาตรานี้เพียงมาตราเดียว ท่านจะเห็นว่าไม่สอดคล้องต้องกัน เพราะมาตรานี้มีบัญญัติไว้เพียงแต่ว่า ให้คณะกรรมการอำนาจการจัดให้มีบัญชีเกี่ยวกับฐานะการเงินของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริง แต่ถ้าท่านสมาชิกได้ดูตามมาตรา ๓๔ จะเห็นได้ว่า จากมาตรา ๓๔ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า "พรรคการเมืองต้องทำบัญชีรายรับ รายจ่ายและงบดุลอย่างน้อยครั้งหนึ่งทุกกรอบสิบสองเดือน"

งบดุลนั้นต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีคนหนึ่งหรือหลายคนตรวจสอบ แล้วนำเสนอเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ลงในงบดุลนั้น" เมื่อดูประกอบ ๒ มาตรานี้ก็จะเห็นได้ว่า พรรคการเมืองนี้จะต้องมีบัญชีรายรับรายจ่ายและงบดุลนี้โดยเปิดเผย แล้วการทำบัญชีนี้ยังมีการทำบัญชีโดยละเอียดอีกครั้ง คือว่าตามมาตรา ๔๖ จะเห็นได้ว่า มีกำหนดผู้ทำบัญชีไว้และผู้ทำบัญชีนั้นจะต้องมีโทษด้วยถ้าการทำบัญชีนั้นได้ทำบัญชีคลาดเคลื่อน นี้ผมขอประธานดูมาตรา ๔๖ ตามมาตรา ๔๖ นี้มีว่า "กรรมการอำนาจการผู้ใดไม่จัดให้มีบัญชีตามมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท" และมาตรา ๔๗ ยังมีบัญญัติไว้ว่า "ผู้ใดมีหน้าที่ในการจัดทำบัญชีของพรรคการเมือง ละเว้นการลงรายการในบัญชี ลงรายการเท็จ ในบัญชี แก้ไขบัญชี หรือซ่อนเร้น หรือทำหลักฐานในการลงบัญชีตามมาตรา ๒๕ อันจะเป็นผลให้การแสดงที่มาของรายได้ และรายจ่ายของพรรคการเมืองไม่ถูกต้องตามที่เป็นอย่างจริง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ" และผู้ใดสนับสนุนในเรื่องนี้ก็มีโทษครับ ฉะนั้นจะเห็นได้ว่า สำหรับพรรคการเมืองนี้ได้มีระบบที่จะควบคุมในเรื่องการเงิน รายรับรายจ่ายที่ถูกต้องแต่ละปีก็จะต้องมีการทำบัญชีงบดุลเสนอให้สมาชิกทราบ และการบัญชีนั้นก็จะมีอยู่โดยเปิดเผยที่พรรค คือสมาชิกแต่ละท่านของพรรคการเมืองก็ตรวจสอบได้ ก็เหมือนอย่างรูปบริษัทในการควบคุม แล้วก็ผู้ตรวจสอบบัญชี

ก็มีการตรวจสอบ แล้วถ้าลงรายการเท็จก็มีโทษ ทั้งนี้ นอกจากที่บัญญัติโทษไว้ในพระราชบัญญัติ
พรรคการเมืองแล้ว ก็ยังมีโทษอย่างอื่นเป็นทางอาญาอีกครับ ผมเห็นว่าได้วางไว้รัดกุมดีแล้วครับ

นายพนัส สิมะเสถียร : ท่านประธานที่เคารพ กระผมยังมีความเห็นเหมือนเดิม
ครับ คือว่าที่เขียนไว้ว่า ให้มีบัญชีเกี่ยวกับฐานะการเงินของพรรคการเมืองนั้น การ
จะดูฐานะของพรรคการเมืองก็หมายความว่าดูว่ามันคงเพียงไร แค่นั้น มีทรัพย์สินอะไร มีหนี้สิน
อะไร อันนี้เป็นเรื่องของการแสดงฐานะการเงิน หรือบัญชีเกี่ยวกับฐานะการเงิน แต่ส่วน
บัญชีที่มาของเงินนะครับ หรือที่ไปของเงิน คือบัญชีรายรับ จะรับจากการบริจาค หรือรับค่า
สมาชิกนะครับ อันนั้นเป็นเรื่องของบัญชีรายรับ หรือรายจ่าย ก็เป็นเรื่องของบัญชีเกี่ยวกับ
จ่ายเงินเดือน จ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการดำเนินงานของพรรคการเมืองนะครับ อันนี้เป็นบัญชี
จำแนกประเภทค่าใช้จ่ายต่างๆ ในมาตรา ๒๕ (๑) ของร่างเดิมของรัฐบาล สำหรับมาตรา
๓๔ ที่ท่านว่า ต้องทำบัญชีรายรับรายจ่ายนั้น บัญชีรายรับรายจ่ายอันนี้ ถ้าวางไปแล้วก็เปรียบ
เสมือนหนึ่งบัญชีกำไรขาดทุนของบริษัทนะครับ บัญชีกำไรขาดทุนของบริษัทก็แสดงสรุป
รายรับทุกประเภท รายจ่ายทุกประเภทนะครับ แต่ถ้าหากว่าเราไม่กำหนดให้ทำบัญชีรายรับ
จำแนกประเภททุกประเภทในมาตรา ๒๕ หรือรายจ่ายทุกประเภทในมาตรา ๒๕ แล้ว บัญชี
ที่เราจะไปสรุปรายรับทั้งปีเป็นเท่าไร รายจ่ายทั้งปีเป็นเท่าไร รับมากกว่าจ่ายหรือจ่ายมากกว่า
รับเท่าไรนั้น ก็อาจจะมีปัญหา ไม่สามารถทำได้ตามมาตรา ๓๔ แล้ว นอกจากนั้นมาตรา ๔๗
ที่บัญญัติไว้ว่า ถ้าหากไม่ลงรายการในบัญชี หรือลงรายการเท็จในบัญชีแก้ไขบัญชีหรือซ่อนเร้น
หรือทำลายหลักฐานในการลงบัญชีตามมาตรา ๒๕ อันจะเป็นผลให้การแสดงที่มาของรายได้
และการใช้จ่ายไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง อันนี้เป็นบทบัญญัติเดิมของรัฐบาล ซึ่งร่างไว้เพื่อ
รับกับการบัญญัติให้ทำบัญชีแสดงที่มาของรายรับรายจ่าย และทรัพย์สิน หนี้สิน ตามร่างเดิม
ของมาตรา ๒๕ ซึ่งมีประเภทบัญชีว่าต้องทำบัญชีแสดงจำนวนเงินที่ได้รับได้จ่าย ทั้งรายการ
อันเป็นเหตุให้ได้รับหรือได้จ่ายแล้ว กระผมยังมีความเห็นว่าน่าจะคงไว้ตามร่างเดิมของ
รัฐบาลครับผม

นายทวี แรงขำ (ประธานคณะกรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผมใน
ฐานะประธานคณะกรรมการ ขอกราบเรียนว่า ความที่คณะกรรมการได้แก้ไขได้ตัดทอน

ไอเดียม (item) ๑ ไอเดียม ๒ และเปลี่ยนแปลงข้อความในวรรคหนึ่งนั้น ความจริงคณะกรรมการ
ได้พิจารณาแก้ไขดังนี้ ก่อนที่มีมติของคณะกรรมการฝ่ายพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญที่จะให้
ตัด ได้พิจารณาในการแก้ไขนี้ เป็นไปในระยะเวลาที่ร่างรัฐธรรมนูญยังเป็นเรื่องให้แจ้งแสดง
ฐานะการเงิน ทั้งนี้ขอทราบเรียนท่านประธานและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลายว่า คณะ
กรรมการที่ได้รับมอบหมายให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติพรรคการเมืองนี้ได้มีความสำนึก
ในหลักการอันหนึ่ง คือว่าไม่อยากจะให้ทางรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจการภายในของพรรคการเมือง
อย่างมากมากนัก ไม่มีความรู้สึกใครที่จะได้เข้าไปควบคุมพรรคการเมืองอย่างกวดขัน อยาก
จะให้มีความอิสระในการดำเนินการทางพรรคการเมืองมาก นั้นเป็นหลักสำคัญ เพราะฉะนั้น
ในกรณีดังนี้จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการได้แก้ไขตัดทอนในหลายมาตราในลักษณะเช่นนี้
เพื่อให้พรรคการเมืองที่ได้จดทะเบียนนี้ดำเนินการไปโดยมีอิสระเสรีในกิจการต่าง ๆ
ของพรรคการเมืองนั้น เพราะว่าการดำเนินการของพรรคทุกพรรคนั้นย่อมจะมีบางสิ่ง
บางอย่างที่เป็นการดำเนินการเพื่อผลสำเร็จของพรรคการเมืองนั้น ๆ จะเป็นพรรคใดก็ตาม
ดังนี้ปัญหาเรื่องการเงินก็อย่างเดียวกันนะครับ เพราะเหตุว่าในการดำเนินการของพรรคต่าง ๆ
ก็ย่อมมีปัญหาเรื่องการเงิน การที่เรากำหนดให้มีบัญชีละเอียดดังนี้ นั้น เป็นระบบราชการ
ถ้าหากกำหนดว่าให้กรม กอง หรือกระทรวงต่าง ๆ เพื่อการสำเร็จดังว่านั้นแล้วมีบัญชีรายละเอียด
ตามข้อ ๑ ข้อ ๒ นี้ก็เป็นการสมควรอยู่ จะได้ควบคุมโดยกะทัดรัดเพราะฉะนั้นเท่าที่
คณะกรรมการได้พิจารณาแก้ไขเกี่ยวกับว่าต้องการจะให้เพียงว่า ให้แสดงรายการเกี่ยวกับ
ฐานะการเงินของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามที่เป็นจริง เพื่อรับกับภาวะต่าง ๆ ถึงแม้รัฐธรรมนูญ
จะกำหนดให้มีแสดง พระราชบัญญัติพรรคการเมืองกำชับให้แสดงตามความเป็นจริง แต่ที่
จะแสดงอย่างไร โดยเปิดเผยอย่างไรก็เป็นเรื่องที่จะต้องพึงปฏิบัติเหมือนกันไม่จำเป็นต้องมี
ไอเดียม ๑ ไอเดียม ๒ เพราะว่าถูกกำหนดโดยรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้นปัญหานี้ตามความ
รู้สึกของคณะกรรมการเห็นว่าไม่เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญที่ได้แก้กลับมาใหม่นั้น คณะ
กรรมการมีความเห็นอย่างนี้

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมเห็นว่าในมาตรานี้เราพิจารณากันว่าจะเอาตามร่างของรัฐบาลหรือร่างของคณะกรรมการเท่านั้น การอภิปรายทั้ง ๒ ฝ่ายพอที่จะใช้ปัญหาวินิจฉัยได้ กระผมขอปิดการอภิปราย ท่านผู้ใดเห็นด้วยโปรดรับรองด้วย

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านสมาชิกเสนอปิดอภิปราย มีผู้รับรองครบถ้วนแล้ว จะมีท่านผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เมื่อไม่มีท่านผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น ถือว่าที่ประชุมนี้อนุวัติ ต่อไปผมจะขอประธานมติจากที่ประชุม ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับร่างของคณะกรรมการธิการ ขอให้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๔๓ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับร่างเดิมของรัฐบาล ขอให้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๓๓ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้อนุวัติให้ใช้ร่างของคณะกรรมการธิการในมาตรา ๒๕ ขอให้เลขาธิการรัฐสภาท่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๒๖ ไม่มีการแก้ไข คุณสมบัติ ศรีสังคม แปรญัตติขอเพิ่มมาตรา ๒๖ ทวิ และมาตรา ๒๖ ตริไว้ และขอสงวนไว้

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ท่านประธานที่เคารพ สำหรับมาตรา ๒๖ ทวิ กับมาตรา ๒๖ ตรินี้ กระผมได้ตกลงกับทางกรรมการไว้แล้วว่า กระผมจะขอถอน แล้วก็ไปเพิ่มเติมเอาในเรื่องบทลงโทษ ซึ่งเมื่อถึงตอนนั้นแล้ว กระผมจะเรียนให้ทางสภาทราบอีกครั้งหนึ่ง ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าอันนี้ไม่ติดใจนะครับ มาตรา ๒๖ ทวินี้ ในตอนนี้ไม่ต้องการอภิปรายอะไร

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ครับ ไม่ติดใจครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอบคุณครับ มาตรา ๒๖ ตรี คุณสมคิด
สงวนไว้เหมือนกัน ไม่ติดใจเหมือนกันตอนนี้

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ใช่ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอให้เลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๒๗ ไม่มีการแก้ไข มาตรา
๒๘ มีการแก้ไข มาตรา ๒๙ ไม่มีการแก้ไข มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ ไม่มีการแก้ไข

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ของคุณเสน่ห์ จามริก นี่ถอนหมดนะครับ ที่
สงวนไว้ ขอให้เลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๓๒ มีการแก้ไข

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ของคุณเสน่ห์ ถอนเหมือนกัน ขอให้เลขาธิการ
รัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๓๓ ไม่มีการแก้ไข
มีคุณสุรินทร์ มาศดิตถ์ ขอสงวนคำแปรญัตติไว้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณสุรินทร์ขอสงวนคำแปรญัตติ ขอตัดออก
ทั้งมาตรา

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมเห็นว่าข้อความในมาตรา
๓๓ นี้ เป็นการควบคุมพรรคการเมืองมากเกินไป ถึงขนาดให้อำนาจแก่นายทะเบียน ซึ่งก็คือ
ปลัดกระทรวงมหาดไทยดำเนินการเกี่ยวกับเรียกกรรมการอำนวยการ ผู้ดำเนินการ ผู้ปฏิบัติงาน
หรือสมาชิกของพรรคการเมือง หรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องในกิจการของพรรคการเมืองมาชี้แจง
ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของพรรคการเมือง หรือให้ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือ
รายงานการประชุมของพรรคการเมือง เพื่อการสอบสวนเท่าที่จำเป็นตามที่เห็นสมควร กระผม
มีความเห็นว่า เขียนมาตรา ๓๓ ใหม่นี้เป็นการควบคุมกิจการทั้งหมดของพรรคการเมืองเลย
คือปลัดกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นนายทะเบียนนั้น จะต้องการรู้เรื่องอะไรก็เรียกเสมียน เรียก

ได้ทุกวัน หรือเรียกกรรมการนี้เรียกได้ทุกวัน อันนี้กระผมเห็นว่าเป็นการควบคุมมากเกินไป และเป็นไปได้เปรียบเสียเปรียบของพรรคการเมือง พรรคการเมืองฝ่ายค้านจะต้องถูกพรรคฝ่ายรัฐบาลซึ่งมีเจ้าหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ควบคุมนี้ ต้องการทราบอะไรภายในพรรคการเมืองนั้นก็ย่อมที่จะทราบ ต้องการทราบก็เรียกไป ๗ วันเรียกที เป็นอันว่าข้อมูลต่าง ๆ ในการบริหารพรรคการเมืองนี้จะต้องไปอยู่ที่กระทรวงมหาดไทยหมด การกระทำอย่างนี้กระผมเห็นว่าเป็นการเข้าไปแทรกแซงพรรคการเมืองฝ่ายตรงกันข้ามได้อย่างดีที่สุด กระผมเห็นว่าการกระทำอย่างนี้เป็นการเสียเปรียบได้เปรียบของพรรคการเมือง กระผมจึงไม่เห็นด้วยที่จะให้บัญญัติไว้ แต่อย่างไรก็ดี กระผมก็เป็นห่วงเหลือเกิน กฎหมายนี้สองวันแล้ว ใจอยากจะถอน แต่ารู้สึกว่ามันเป็นหลักการใหญ่ จึงอยากจะฟังกรรมธิการสักหน่อย แล้วก็กระผมคิดว่าไม่ควรจะอภิปรายให้สภานี้ชี้ขาดไปเลย เมื่อฟังสองฝ่ายแล้ว

นายทวี แรงขำ (ประธานคณะกรรมการ): ท่านประธานที่เคารพ ความจริงเท่าที่ท่านผู้แปรญัตติได้ไปชี้แจงในที่ประชุมก็ได้อธิบายหลักการและเหตุผลน่าฟังเหมือนกัน แต่อย่างที่คุณคณะกรรมการหรือผมเป็นประธาน กราบเรียนเมื่อกี้ ความมุ่งหมายของคณะกรรมการนี้ไม่อยากจะกระชับในการที่จะกวัดขั้นหรือว่าดูแลเข้มงวดแก่พรรคการเมืองอย่างใด เท่าที่ปฏิบัติมาในกาลอดีต ซึ่งมีมาเป็นจำนวนเวลาหลายปี และเป็นจำนวนหลายพรรคนั้นไม่เคยมีปรากฏการณ์ ถึงแม้จะมีกฎหมายเดิมให้อำนาจเช่นนี้ ปรากฏการณ์ที่ได้ใช้ปฏิบัติในการอย่างนี้ก็ไม่มี แต่เท่าที่ทางรัฐบาลได้ร่างพระราชบัญญัตินี้ มาตราที่ขึ้นมากขออำนาจ และท่านจะสังเกตได้ตามความในมาตรา ๓๓ นี้เท่าที่จำเป็น เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ ถ้าปฏิบัติไปเกินขอบเขตและไม่จำเป็น สภาผู้แทนราษฎรในอนาคตก็ย่อมจะต้องเล่นงานเอากับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งย่อมจะรับผิดชอบต่อสภา และรัฐมนตรีนั้นก็เป็นผู้แทนราษฎรมา สมมุติว่าอย่างนั้น มันเป็นเรื่องที่ว่าทางรัฐบาลมีมาตรานี้มาเพื่อให้ใช้ได้ในเวลาจำเป็น คณะกรรมการจึงรู้สึกมีความเห็นใจและรู้สึกว่าจะถ้าใช้ในกรณีเท่าที่จำเป็นและเป็นการสมควรแล้วก็น่าจะให้ไปได้ มิฉะนั้นถ้ามีเรื่องที่ต้องใจก็ต้องให้คนไปด้อม ๆ มอง ๆ รอบ ๆ อะไรอย่างนี้ ให้เชิญกันมา พูดกันได้ตามกันให้ถูกต้องและให้ได้ข้อเท็จจริงที่แน่นอนดีกว่าที่จะให้ไปเกิดกรณีอย่างวอเตอร์เกต อย่างที่ท่านประธานอ้างนี้

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมเกรงใจท่านประธานและสภาเหลือเกิน เพราะเวลากระผมอยากจะให้เสร็จเร็ว ๆ แต่ว่ากระผมกราบเรียนแล้วว่าเป็นหลักการสำคัญในการดำเนินการของพรรค ที่ท่านประธานกรรมาธิการกล่าวนั้น กระผมก็เห็นด้วย แต่ท่านประธานกรรมาธิการไม่ได้อ่านให้สมาชิฟังตลอดพรรค ในพรรคสุดท้ายว่าสอบสวนเท่าที่จำเป็นได้ตามที่เห็นสมควร คำว่า "ได้ตามที่เห็นสมควร" นี้คือรับ กระผมเห็นว่าเขาจะเห็นสมควรเรียกเมื่อไรก็ได้ อันนี้เป็นการควบคุมใกล้ชิดเหลือเกิน ไม่ใช่ว่ากระผมเกรงว่าพรรคการเมืองจะทำอะไรผิดแล้วควบคุมใกล้ชิด การควบคุมใกล้ชิดอย่างนี้สามารถที่จะสอบสวนสถิติของพรรคการเมืองฝ่ายตรงกันข้ามทุกพรรคหรือพรรคหนึ่งพรรคใดเอาไปไว้ที่กระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นเครื่องมือของรัฐบาลได้อย่างดีเหลือเกิน ท่านประธานที่เคารพ กระผมอยากจะรบกวนเวลาอีกนิดหน่อยว่า ท่านองคมนตรีอัครเกศ ความจริงเกิดในประเทศไทยมากแล้ว กระผมจึงเป็นห่วงมาตราบนี้ กระผมอยากจะกราบเรียนท่านประธานว่า คราวที่แล้ว ในขณะที่พรรค สปท. เป็นรัฐบาล พรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคฝ่ายค้านที่มีเสียงข้างมากในสภาสำหรับฝ่ายค้านนั้น เกิดคดีเรื่องนี้ขึ้นแล้ว แต่เมืองไทยไม่ใช่อเมริกา ถ้าพรรคการเมืองพรรคประชาธิปัตย์โวยวายขึ้นมา คนจะประณามว่าอะไร พรรคการเมืองให้เขาเอาวิทยุไปวางไว้ในโต๊ะที่ประชุมได้ มันเกิดขึ้นแล้ว ท่านประธาน วันหนึ่งกรรมการคนหนึ่งได้เถียงกับกรรมการคนหนึ่ง กรรมการหนุ่มเลือดร้อนตบโต๊ะปัง วิทยุตกลงไป ถึงได้ทราบ ได้ทราบว่าพรรคฝ่ายตรงกันข้าม ซึ่งกระผมเชื่อว่าเป็นพรรครัฐบาล เอาวิทยุไปผูกไว้ได้โต๊ะประชุมของพรรคประชาธิปัตย์ กรรมการพรรคหนึ่งซึ่ง

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดี่ยว ๆ คุณสุรินทร์ เอาแต่เพียงวอเดอ์เกท เราไม่แน่ใจ เรื่อยๆ ซัดใครเขาเลย รู้แต่ว่ามีวิทยุก็แล้วกัน

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ครับ ๆ กรรมการคนหนึ่งก็เอาไปวิจัย วิทยุอันนี้รับฟังได้ในรัศมี ๑๐๐ เมตร แสดงว่าตึกข้างๆ นี้ต้องมีคนไปฟังการประชุมตลอดเวลา เคาะหัดดีที่พรรคประชาธิปัตย์ไม่ใช่พรรคที่มีความลับ เป็นการประชุมเพื่อมาต่อสู้อันในสภาเท่านั้น ทุกวันพุธ นี้กระผมกราบเรียนให้เห็นว่าอย่างนี้ เมื่อมีการชิงไหวชิงพริบกันระหว่างฝ่ายค้านกับฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายรัฐบาลที่ไม่ดีนั้นก็ยอมที่จะทำได้ทุกวิถีทาง จริงอยู่มีกฎหมายอยู่อย่างนี้

ดีกว่าที่จะให้เขาไปทำอย่างนั้น มีกฎหมายอยู่อย่างนี้เขาจะไม่เรียกหรือเขาจะเรียกก็ได้ นี่คือปัญหา เพราะให้อำนาจเขาว่าเท่าที่จำเป็นตามที่เห็นสมควร กระทบจึงเป็นห่วงครับ ส่วนสภานี้จะเห็นด้วยกับกระทบให้ตัดหรือไม่ตัดนั้น กระทบไม่ตั้งใจแต่จำเป็นต้องแสดงความเป็นห่วงไว้เพื่ออนาคตในทางการเมืองของประเทศไทย เพราะต่อไปนี่เราจะเป็นประชาธิปไตยกันแล้วเราจะคุมพรรคการเมือง ถึงกับให้เจ้าหน้าที่ประจำของฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายรัฐบาลคนที่ประจบสอพลอรัฐบาลนี้ กระทบเชื่อว่ายังต้องมี ยิ่งเฉพาะในกระทรวงมหาดไทย กระทบไม่อยากจะพูดเขาว่ากระทรวงมาเฟีย ต่อไปจะเป็นมาเฟียหรือไม่กระทบก็ไม่ทราบ เพราะเรายังไม่รู้ว่าจะพรรคการเมืองพรรคใดที่จะเข้ามาเป็นรัฐบาล ถ้าพรรคการเมืองที่ดีไม่ใช้เงิน ใช้ความนิยมของประชาชนเข้ามาเป็นรัฐบาล กระทบเห็นด้วย อาจจะไปเพิ่มอันนี้เข้าไปก็ได้ทีหลัง แต่ถ้าพรรคการเมืองใดที่หว่านเงิน ใช้เงินทุ่มเงินเพื่อให้มีอำนาจในบ้านเมืองนี้ เพื่อจะเสวยอำนาจในบ้านเมืองนี้ต่อไป และลู่ทางเดี่ยวนี้เขาทำอยู่แล้วทั่วประเทศด้วย พรรคการเมืองที่ดีเข้ามาครองอำนาจเป็นรัฐบาลอีก กระทบไม่เชื่อว่าจะไม่มีการฉ้อฉลเช่นนั้นเกิดขึ้นในกระทรวงมหาดไทย กระทบจึงจำเป็นต้องรบกวนเวลาต่อสภานี้ ทั้ง ๆ ที่เกรงใจเหลือเกินไม่อยากจะพูด แต่กระทบเห็นว่าเป็นหลักการสำคัญ กระทบแปรญัตติหลายมาตรา ยอมหมดทุกมาตรา ยังเหลือมาตรานี้ไว้มาตรานี้สงวนเพื่อให้สภาชี้ขาด ส่วนสภาจะเห็นอย่างไรกระทบก็เอาด้วยทั้งนั้นครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เมื่อไม่มีท่านผู้ใดต้องการที่จะอภิปรายอีก ผมจะขอประธานมติสภานี้...

(นายศักดิ์ดา สายบัว ได้ยกมือขึ้น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : อ้อ ไม่เห็น ขอประธานโทษ เชิญครับ

นายศักดิ์ดา สายบัว : ขอบพระคุณท่านประธานครับ คือกระทบเห็นด้วยกับท่านผู้แปรญัตติ คือเมื่อเรามีพรรคการเมืองเกิดขึ้นแล้ว ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ คือ กระทบคิดว่าพรรคการเมืองนี้รับผิดชอบต่อใครในความเรียบร้อย ในการดำเนินการบริหารของพรรคการเมือง หากพรรคการเมืองหรือสมาชิกของพรรคการเมืองทำอะไรผิดกฎหมายของบ้านเมือง กระทบคิดว่าก็เหมือนกับคณะบุคคลธรรมดา ก็ต้องรับผิดชอบต่อกฎหมายบ้านเมืองอยู่แล้ว ความเรียบร้อยอย่างอื่นนั้น กระทบคิดว่าพรรคการเมืองรับผิดชอบต่อปวงชน

เพราะฉะนั้นก็เป็นหน้าที่ของปวงชน สมาชิกจะต้องดูแลความเรียบร้อยของพรรคการเมืองเอง กระทบไม่เห็นด้วยว่า นายทะเบียนนี้จะมีความรับผิดชอบอะไร จะต้องไปสืบสวนสอบสวนมันเป็นเรื่องที่ประชาชน สมาชิกของพรรคการเมืองจะสนใจดูแลควบคุมเอง ถ้าหากเขาไม่สนใจดูแลควบคุมเอง พรรคการเมืองก็ไปไม่รอด และนายทะเบียนจะไปช่วยประชาชน ช่วยสมาชิกของพรรคการเมือง กระทบเห็นว่ามันไม่เข้าเรื่อง เพราะฉะนั้นกระทบเห็นด้วยกับผู้แปรญัตติ กระทบคิดว่าท่านสมาชิกควรจะได้พิจารณาค่าแปรญัตติของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติด้วยดี ขอขอบคุณครับ

นายดำรง ลัทธพิพัฒน์ : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระทบดำรง ลัทธพิพัฒน์ กระทบเองก็ไม่อยากจะเสียเวลาของสภา เพราะว่ากฎหมายพรรคการเมืองฉบับนี้ถ้าได้ออกมาโดยเร็วก็จะเป็นพื้นฐานให้กลุ่มการเมืองต่าง ๆ ขณะนี้ได้วางรากฐานเป็นพรรคการเมืองดำเนินการในทางการเมืองต่อไป แต่กระทบก็จำเป็นเหลือเกินที่จะต้องขึ้นมากล่าวสนับสนุนท่านสมาชิกผู้มีเกียรติซึ่งแปรญัตติตัดไว้ ขอตัดออกทั้งมาตรา ความเหมาะสมต่าง ๆ และเหตุผลต่าง ๆ ที่ท่านผู้แปรญัตติได้กล่าวมาแล้วนั้น กระทบขอยืนยันว่าเป็นความจริงการดำเนินการต่าง ๆ ของพรรคการเมืองนั้นย่อมจะต้องมีการดำเนินงานต่าง ๆ ซึ่งถึงแม้ว่าเราก็ไม่อยากจะถือว่าเป็นความลับที่จะต้องปิดต่อประชาชน แต่ในบางลักษณะในบางขณะนั้นก็จำเป็นที่ต้องสงวนไว้ก่อน เช่นว่าพรรคการเมืองหนึ่งพรรคการเมืองใดตกลงใจว่าจะส่งใครเข้าสมัครรับเลือกตั้งซ่อมที่จังหวัดใดจังหวัดหนึ่งมีผู้เสนอมากี่คน พรรคจะพิจารณากี่คนอย่างนี้ ถ้าเพื่อว่าไม่วางกำหนดกฎเกณฑ์ลงไปว่าจะเรียกอะไรมาตุได้ ขึ้นเขียนไว้กว้าง ๆ ว่าจะเรียกมาได้เท่าที่เห็นสมควรอย่างนี้ พรรคที่เป็นรัฐบาลนั้นก็ย่อมสามารถที่จะให้นายทะเบียนนั้นออกคำสั่งขอตุรายชื่อ ขอให้เจ้าหน้าที่ส่งรายชื่อของผู้ที่พรรคจะส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งนั้น ๆ มาได้ อย่างนี้ก็ย่อมจะทำได้ ถูกละนายทะเบียนอาจจะไม่ส่งไปโดยตรงว่า เหตุผลอันนั้นเพื่อที่จะขอทราบว่ามีใคร พรรคจะส่งใครเข้าสมัครรับเลือกตั้ง แต่อาจจะพูดเป็นอย่างอื่นว่าขอทราบชื่อ ดูว่ามีคอมมิวนิสต์อยู่หรือไม่ ที่จะเข้ามาสมัครรับเลือกตั้งอยู่ในพรรคการเมืองนั้น อย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นกระทบคิดเห็นว่าการที่มีมาตราอยู่นั้น เป็นการไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง และจะเป็นการเปิดทางให้พรรคที่เป็นรัฐบาลนั้น หรือแม้แต่แต่นายทะเบียนซึ่งถ้ามีความ

ประสงค์ที่จะประจบประแจงเข้ากับพรรคการเมืองหนึ่งพรรคการเมืองใดก็จะสามารถที่จะกลั่นแกล้งการดำเนินการทางการเมืองของพรรคอื่น ๆ ได้ กระผมจึงเห็นว่าไม่มีความจำเป็นใดๆ เลยที่จะต้องมีการมีมาตรฐานอยู่ เพราะว่าการควบคุมพรรคการเมืองต่างๆ ตามกฎหมายนั้นนั้น ทางนายทะเบียนก็สามารถที่จะทราบข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับพรรคการเมืองนั้นๆ ได้แล้ว เช่นว่าเวลามาจดทะเบียนพรรคการเมือง ก็สามารถที่จะขอทราบรายละเอียดต่างๆ ในนโยบาย อะไรที่เป็นเครื่องที่จะชี้ ที่จะเห็นว่าจะขัดข้องหรือผิดกฎหมายต่างๆ ก็สามารถที่จะควบคุมได้ตั้งแต่ต้น ในเรื่องการเงินการทองก็ควบคุมกันอย่างใกล้ชิดถึงขนาดนี้แล้ว กระผมเห็นว่าไม่เป็นการเหมาะสมเลยที่จะมีมาตรฐานอยู่ กระผมขอกล่าวอีกนิดหนึ่งว่า ความจริงนั้นกระผมก็ไม่ได้อภิปรายเลยในกฎหมายพรรคการเมืองนี้ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะกระผมเห็นว่าการมีกฎหมายพรรคการเมืองขึ้นมา นั้น ถึงแม้ว่าเราจะยอมรับว่าเราจะเป็นความจำเป็นในขณะนี้ว่าจำเป็นต้องมีการจัดระเบียบของพรรคการเมืองไว้ตามสมควร แต่กระผมก็เห็นว่ากฎหมายพรรคการเมืองนั้น ในเมืองไทยนี้ถ้าจะมีกันก็มีสัก ๔-๕ มาตรฐานก็น่าจะเป็นการพอสมควร แต่ที่มีกันเข้าไปได้ตั้ง ๔๐-๕๐ มาตรฐาน ซึ่งกระผมเห็นว่าไม่เป็นการเหมาะสมใดๆ เลย และถ้าขึ้นเขียนไว้กันอย่างนี้มากมาย อีกไม่ช้าก็คงจะมีกรรมการพรรคการเมือง หัวหน้าพรรคการเมืองติดคุกกันเป็นแถว กระผมคิดว่าเพื่อประโยชน์แก่การที่พรรคการเมืองจะได้มีอิสระในการที่จะดำเนินงานต่างๆ ตามสมควรในการที่จะมีการดำเนินงานที่เป็นตัวของตัวเองบ้าง โดยปราศจากการแทรกแซงที่ไม่เหมาะสม กระผมจึงคิดเห็นว่าจะได้มีมาตรฐานอยู่ต่อไป ขอขอบคุณครับ

นายทัญญู ณ ถลาง : ท่านประธานที่เคารพ รู้สึกว่าท่านผู้อภิปรายต่างก็ต้องการที่จะสงวนเวลา กระผมจึงขอเสนอให้ปิดอภิปรายเพื่อจะได้ลงมติอันน่าดูต่อไป

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านสมาชิกเสนอให้ปิดอภิปรายมีผู้รับรองครบถ้วนแล้วครับ จะมีท่านผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เมื่อไม่มีผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่นผมจะขอมติที่ประชุม ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับคำแปรญัตติของคุณสุรินทร์ คือให้ตัดมาตรา ๓๓ ออกทั้งมาตรา ขอให้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๗๑ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรคงไว้ตามร่างของคณะกรรมการ ขอให้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๔๑ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติให้ตัดมาตรา ๓๓ ออก ขอเชิญเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๓๔ มีการแก้ไข

นายเรณู สุวรรณสิทธิ์ : ท่านประธานสภานิติบัญญัติ กระผมมีข้อที่จะอภิปรายเพียงสั้น ๆ เพื่อจะสงวนเวลาของสภานี้ ในเรื่องนี้นี้กระผมใคร่จะขอกำหนดการกระทำว่าในการที่ได้แก้ไขถ้อยคำเป็นเช่นนี้แล้วนี้ ได้เป็นไปให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ วรรคสามหรือไม่ ถ้าหากว่าไม่เป็น ก็ใคร่จะขอต่อรองว่า น่าจะได้เพิ่มเติมลงไปให้ชัดเจน ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการทำบัญชีรายรับรายจ่ายนั้นก็ดีแล้ว แต่ควรจะต้องที่มาของรายได้และรายจ่ายโดยเปิดเผยด้วย เพราะไม่ได้มองเห็นเลยว่าจะเป็นการแสดงเปิดเผย ณ ที่ใด ก็ทำบัญชีมกเสนอให้พรรค พรรคก็อาจจะอนุมัติไป เสร็จแล้วก็จบกัน อันนี้ท่านจะไปทำที่ไหนให้เป็นการเปิดเผย และท่านก็ยังได้ตัดมาตรา ๓๖ ออกไปอีก ไม่เสนอ นายทะเบียน ที่นี้รู้กันแต่ในระหว่างพรรคเท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ไม่ได้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ กระผมคิดว่ากฎหมายฉบับนี้คงจะเป็นกลไกที่สำคัญที่จะช่วยให้เจตนารมณ์อันสำคัญของรัฐธรรมนูญนี้สัมฤทธิ์ผล กระผมใคร่ขอทราบคำชี้แจงจากท่านกรรมการ

นายทวี แรงขำ (ประธานคณะกรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพ คณะกรรมการใคร่ขอประทานรายงานต่อท่านประธานว่า ที่คณะกรรมการได้เปลี่ยนแปลงแก้ไขมาตรา ๓๔ นี้ และเพิ่มเติมขึ้นใหม่นั้น ก็โดยมีความคิดเห็นดังที่ได้กราบเรียนท่านประธาน

เมื่อตอนแรกว่า คณะกรรมการคณะนี้มีความรู้สึกว่าจะให้พรรคการเมืองซึ่งเป็นพรรคของประชาชนนั้น ได้ดำเนินการโดยอิสระมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ การที่ตามร่างของรัฐบาลที่ได้เสนอมานั้น ทุกปีให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบและตรวจบัญชีและการเงินของพรรคการเมืองนั้น เป็นประหนึ่งว่า พรรคการเมืองนี้เป็นหน่วยราชการ เพราะฉะนั้นคณะกรรมการการปกครองไม่มีความเห็นด้วยในเรื่องนี้ เห็นว่าเป็นเรื่องกิจธุระของพรรคการเมือง เหมือนอย่างกิจธุระของนิติบุคคลทั้งหลาย ควรจะเพียงกำหนดว่า ให้พรรคการเมืองนั้น ซึ่งเป็นนิติบุคคลนั้นมีการทำบัญชีรายรับรายจ่าย และงบดุลอย่างน้อยหนึ่งครั้งทุก ๑๒ เดือนตามที่แก้ไข นั้นเป็นเจตนาที่แก้และการแก้ไขนี้ถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญจะมีบทบัญญัติดังกล่าว ก็ไม่เป็นการขัดกันนะครับ งบดุลนั้นต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีคนหนึ่งหรือหลายคนตรวจสอบแล้วนำเสนอเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ภายใน ๑๒๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ลงงบดุลนั้น นี่ก็เป็นเรื่องที่ว่ากิจธุระเรื่องการเงินของพรรค ก็ย่อมจะเป็นที่เปิดเผยในตัว ทางคณะกรรมการไม่มีความเห็นว่า การที่รัฐจะโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลที่จะไปควบคุมตรวจตราเรื่องการเงินของพรรคการเมือง นี่ก็เป็นข้อที่คณะกรรมการมีความเห็นมาแต่ต้นในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ที่จะคลี่คลายให้การตรวจหรือการขมวดเกลียวในการควบคุมพรรคการเมืองของประชาชนนั้นเป็นไปโดยเสรี

นายเรณู สุวรรณสิทธิ์ : ท่านประธานที่เคารพ ถ้าหากว่าเป็นเจตนารมณ์ของท่านกรรมการเช่นนั้นก็น่าจะทำการแก้ไขตามที่ข้าพเจ้าได้เสนอได้ เพราะข้าพเจ้าไม่ได้มีข้อขัดข้องในเรื่องการที่ตัด "คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน" ออก ข้าพเจ้าขัดข้องแต่เพียงในข้อที่ว่า ๑. จะทำอย่างไรที่จะแสดงเจตนารมณ์อันสมบูรณ์ของรัฐธรรมนูญซึ่งทุกคนยอมรับแล้วว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะปกป้องอธิปไตยของประเทศ เพราะที่มาของรายได้นั้นอาจจะมาจากแหล่งต่างๆ ที่น่าเป็นห่วง อันนี้เป็นสิ่งที่สำคัญ และสภาก็ได้มีมติรับรอง และอีกข้อเดียวก็คือว่า เมื่อสภาได้เห็นควรที่จะให้ทำการเปิดเผยได้แล้วหากได้ดำเนินการแก้ไขเสียได้ชอบกับเจตนารมณ์ก็ไม่น่าจะขัดข้อง

นายสนอง ตูจันดา (กรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพครับ เรื่องนี้คณะกรรมการได้ชี้แจงท่านสมาชิก ขอประทานโทษ คือ คุณพนัส สิมะเสถียร ในตอนที่เกี่ยวกับมาตรา

๒๕ ไว้โดยละเอียดแล้วครับ แล้วที่ประชุมก็เห็นชอบตามนั้นแล้ว กระทบก็ไม่มีอะไรชี้แจงเพิ่มเติม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เมื่อไม่มีท่านผู้ใดประสงค์จะอภิปรายอีก ผมก็
(นายเรณู สุวรรณสิทธิ์ ได้ยกมือขึ้น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มีปัญหาอะไร คุณเรณูก็ไม่ตั้งใจอะไร

นายเรณู สุวรรณสิทธิ์ : กระทบเสนอว่าขอให้ได้มีการเพิ่มเติม จะมีการเพิ่มเติมให้แสดงที่มาของรายรับรายจ่ายโดยเปิดเผย ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญได้หรือไม่ คือเติมในคำตอนท้าย “พรรคการเมืองต้องทำบัญชีรายรับรายจ่ายและงบดุลอย่างน้อยครึ่งหนึ่งทุกรอบสิบสองเดือน พร้อมทั้งแสดงที่มาของรายรับและรายจ่ายนั้นโดยเปิดเผย” อันนี้เป็นสิ่งที่กระทบจะขอทำความเข้าใจความตกลงกับคณะกรรมการ

นายสนอง ตู้อัจฉินดา (กรรมาธิการ) : คณะกรรมาธิการขอชี้แจง คือคำที่ว่า ตามมาตรา ๒๕ และกัมาตรานี้ และก็ประกอบถึงเรื่องโทษ เมื่อรวมเข้าไปทั้งหมดแล้วก็เห็นว่าเป็นการเปิดเผยแล้ว ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญประการใดครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เมื่อกรรมาธิการไม่ยอมตกลงด้วยอย่างนี้ ก็ จะลงมติได้เฉพาะว่าจะเอาตามร่างเดิมหรือร่างของคณะกรรมการเท่านั้น ซึ่งเมื่อไม่มีปัญหา ผมก็เข้าใจว่าคุณเรณูก็ไม่ต้องการร่างเดิมของรัฐบาลเหมือนกัน เป็นอันว่าผ่านไป เชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๓๕ คณะกรรมาธิการตัดออก มาตรา ๓๖ คณะกรรมาธิการตัดออก หมวด ๓ การเลิกพรรคการเมือง มาตรา ๓๗ มีการแก้ไข มีผู้ขอสงวนคำแปรญัตติไว้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณสมคิด ศรีสังคม ขอแปรญัตติตัดอนุมาตรา (๒) ออกไปครับ เชิญครับ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : กระทบไม่ตั้งใจครับ ท่านประธานครับ

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมขออภิปรายในการที่กรรมาธิการตัดอนุมาตรา (๔) ออก กระผมไม่เห็นด้วยที่ตัดอนุมาตรา (๔) ออก ตามมาตรา ๓๗ (๔) รัฐบาลได้ร่างไว้ตามร่างเดิมของรัฐบาล ไม่มีสมาชิกของพรรคการเมืองได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนในการเลือกตั้งทั่วไป ๒ ครั้งติดต่อกัน ก็ถือว่าพรรคการเมืองนั้นย่อมยุบเลิกไปตามกฎหมายพรรคการเมืองมาตรา ๓๘ ที่กระผมไม่เห็นด้วยเพราะกระผมเห็นว่า ในการร่างรัฐธรรมนูญนั้น ร่างของรัฐบาลกำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น มีคุณสมบัติต้องสังกัดพรรคการเมือง และในกฎหมายพรรคการเมือง รัฐบาลก็กำหนดการเลิกพรรคการเมืองในอนุมาตรา (๔) ของมาตรา ๓๗ ไว้ซึ่งเป็นการบัญญัติให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ เมื่อสภานี้ได้เห็นชอบไว้ในรัฐธรรมนูญ ก็ควรจะได้พิจารณาอนุมาตรา (๔) ว่าให้ควรคงไว้หนึ่งประการหนึ่งอีกประการหนึ่ง กระผมเห็นว่าในการที่กำหนดไว้อย่างนี้ก็เพื่อเป็นการที่จะให้มีพรรคการเมืองบางพรรคที่สมัครรับเลือกตั้งถึง ๒ ครั้ง ไม่มีสมาชิกได้รับเลือกตั้งเลยทั้ง ๒ ครั้ง และโดยเฉพาะในการเลือกตั้งทั่วไปด้วย ถ้าเลือกซ่อมก็ยังไม่ต้องยุบเลิกตามมาตรา ๓๘ เขียนไว้เฉพาะการเลือกตั้งทั่วไป กระผมเห็นว่าการเขียนไว้ตามร่างเดิมของรัฐบาลนั้นเป็นการเหมาะสม กระผมจึงอยากจะให้พิจารณากันในอนุมาตรา ๔ ว่าควรจะคงไว้

นายทวี แร่งขำ (ประธานคณะกรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอประธานทราบเรียนรายงานท่านประธานถึงปัญหาเรื่องที่ดีความในอนุมาตรา (๔) นี้ โดยที่ว่าความในอนุมาตรานี้ที่มีข้อกำหนดว่า พรรคการเมืองย่อมเลิก มาตรา ๓๗ (๔) ไม่มีสมาชิกของพรรคการเมืองได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไป ๒ ครั้งติดต่อกัน นี้คณะกรรมการได้ใคร่ครวญถึงปัญหาเรื่องพรรคการเมือง ซึ่งท่านประธานก็คงย่อมจะทราบว่า การมีกฎหมายพรรคการเมืองนั้น ก็มีท่านสมาชิกอภิปรายกันมากหลายว่าความจริงไม่ควรจะต้องมีพระราชบัญญัติว่าด้วยพรรคการเมืองพรรคการเมืองก็ย่อมจะมีกำเนิดและเกิดขึ้นอยู่ได้โดยวิถีของการเมือง ในระบบต่างประเทศโดยทั่วไปก็มีประเทศที่มีกฎหมายก็มี ประเทศที่ไม่มีกฎหมายก็มี นี่ในหลักการข้อนี้มันแปลว่าบุคคลย่อมรวมกันเป็นพรรคการเมือง และเป็นพรรคการเมืองที่เป็นปีกเป็นแผ่น เพราะฉะนั้นข้อกำหนดในเรื่องจำกัดจำนวนเขียนในการที่จะให้พรรคการเมืองยุบสลายไป เมื่อได้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือผู้ได้มีการ

จัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นมา จะต้องถูกยกเลิกไปโดยเงื่อนไขอนุมาตรา (๔) นี้ คณะกรรมาธิการ รู้สึกว่าไม่เป็นการสมควรก็จึงได้พิจารณาตัดออก คงเหลือแต่เพียง ๓ ประการ เท่าที่คณะกรรมาธิการเห็นด้วยตามที่รัฐบาลเสนอมา

นายวิรัช กุมุทมาศ : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผม นายวิรัช กุมุทมาศ กระผมมีความรู้สึกสงสัยเช่นเดียวกับคุณสุรินทร์ มาศดิตถ์ ที่ตัดอนุมาตรา (๔) ของมาตรา ๓๗ นี้ออก กระผมมีความรู้สึกว่าพรรคการเมือง ถ้าหากไม่มีผู้แทนราษฎรก็เปรียบเสมือนวัดซึ่งไม่มีพระ ก็เปรียบเสมือนละครซึ่งไม่มีพระเอกนางเอกจะอยู่ได้อย่างไร กระผมคิดว่าถ้าหากวัดไม่มีพระก็ควรจะยุบวัดนั้นได้ หรือละครนั้นไม่มีพระเอกนางเอกก็ควรจะเลิกละครนั้นเสีย การเกิดขึ้นตั้งอยู่และสลายตัวของพรรคการเมืองนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความนิยมของประชาชน ถ้าหากว่าในการเลือกตั้งทั่วไปถึง ๒ ครั้งแล้วประชาชนไม่นิยมพรรคการเมืองนั้นก็ย่อมจะต้องสลายตัวไปตามกฎหมายนี้ มิฉะนั้นพรรคการเมืองนั้นตั้งอยู่ก็อาจจะมั่ววัดมั่วประสงค์ ซึ่งไม่ต้องการจะเล่นการเมืองอย่างแท้จริงอาจจะมั่ววัดมั่วประสงค์ไปในด้านอื่น ถ้าเป็นอย่างนั้นแล้ว ก็จะทำให้สถาบันการเมืองหรือสถาบันพรรคการเมืองนั้นเสียไปด้วย กระผมขอกราบเรียนที่ประชุมนี้เพียงแค่นี้ ขอขอบพระคุณครับ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ท่านประธานที่เคารพ กระผมมีความเห็นด้วยกับคณะกรรมาธิการที่ตัดวรรคนี้ออกครับ ทั้งนี้ก็เนื่องจากว่าในเรื่องการเลือกตั้งพรรคการเมืองนี้ เป็นสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการที่จะเขามามีสิทธิมีส่วนในการปกครองบ้านเมือง ส่วนที่ว่าเมื่อเขาตั้งเป็นพรรคการเมืองไปแล้ว เขาจะสามารถที่จะให้ประชาชนเลือกตัวแทนของเขาเข้ามาเป็นผู้แทนราษฎรในสภานั้น มันเป็นอีกประเด็นหนึ่งในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรก เขาอาจจะไม่มีความสามารถ เป็นแต่เพียงว่าเขาสามารถตั้งพรรคการเมืองขึ้นมาตามรัฐธรรมนูญให้สิทธิเสรีภาพของเขาไว้ เขาอาจจะจำกัดทุนรอนของเขาไม่พอ คนของเขาไม่พอ เขาไม่สามารถที่จะส่งตัวแทนของเขาไม่สมัครทั่วประเทศได้ และก็ส่วนที่เขาส่งไปนั้น โดยที่ความสามารถจำกัดในการที่จะไปชักจูงประชาชนให้เห็นดีเห็นชอบกับนโยบายของเขาได้เขาก็ไม่สามารถที่จะให้ประชาชนเลือกเขาเข้ามาได้ เลือกตัวแทนเขาเข้ามาในสภาได้ทั้งนี้ก็เนื่องจากการโฆษณาหาเสียงนั้นมันมีวิธีการร้อยแปดอย่างที่จะทำให้ประชาชนเห็นดีเห็นชอบกับนโยบายของเขา แล้วก็ประการสำคัญ

ที่สุดก็คือการเงินที่จะไปช่วยให้ประชาชนเห็นดีเห็นชอบกับนโยบายของเขา แล้วก็ประการสำคัญที่สุดก็คือการเงินที่จะไปช่วยให้ประชาชนเห็นดีเห็นชอบกับเขาได้ และก็ถ้าหากว่าพอการเลือกตั้งครั้งที่สองเขาไม่สามารถที่จะให้ประชาชนเลือกเข้ามา แล้วจะถือว่าเขาไม่มีประโยชน์ต่อประชาชนนั้น กระผมไม่เห็นด้วยในการต่อสู้ในทางการเมืองนั้นจะต้องเปิดโอกาสให้เขาเสมอจนตลอดชีวิตของเขานั้นละครับ จะว่าเมื่อเขาตั้งพรรคการเมืองมาแล้วประชาชนไม่ได้รับความนิยมนั้นละครับ แล้วก็ให้เขาเลิกไป แล้วก็อาจจะเข้าใจว่าเขามีนโยบายไปในทางที่ไม่ดีไม่ชอบนั้น กระผมไม่เห็นด้วยเพราะว่ากฎหมายพรรคการเมืองนี้ก็กำหนดไว้แน่นอนแล้วว่าพรรคการเมืองเข้ามานั้นจะต้องไม่มีนโยบายขัดต่อกฎหมาย ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือขัดต่ออะไรอื่นอย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นในการต่อสู้ในทางการเมืองนั้นละครับมันต้องใช้เวลา อุดมการณ์บางอย่างนี้มันอาจจะต้องใช้ตลอดชีวิตของเรา เราอาจจะไม่ประสบชัยชนะก็ได้ แต่ก็จะต้องเปิดโอกาสให้เขาต่อสู้ต่อไป เพราะฉะนั้นกระผมจึงเห็นว่าการที่ตัดพรรคนี้ออก ที่คณะกรรมการได้ดำเนินการไปแล้วนั้นเป็นการชอบแล้ว ถ้าจะเอาคืนมาแล้วมันก็เท่ากับว่าเป็นการตัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในทางการเมืองซึ่งเป็นสิทธิขั้นมูลฐาน กระผมจึงขอสนับสนุนที่คณะกรรมการได้ตัดอนุมาตรานี้ออก ขอขอบคุณครับ

นายทองหยด จิตตวิระ : ท่านประธานสภาที่เคารพ ความจริงมาตรา ๓๗ (๔) นี้ กระผมเองเป็นผู้แปรญัตติตัดออก แล้วก็กรรมการก็เห็นชอบด้วยกับคำแปรญัตติของกระผม การที่กระผมต้องมาตัดออกในอนุมาตรา (๔) นี้ ก็เพราะเหตุว่ากระผมไม่เลื่อมใสในกฎหมายการตั้งพรรค ประการแรกคือกระผมไม่เห็นด้วยกับกฎหมายการตั้งพรรคอยู่แล้ว ทั้งนี้ก็เพราะเหตุว่าสิ่งใดที่เกิดขึ้นด้วยกฎเกณฑ์นั้น กระผมว่าไม่ยั่งยืน ถ้าสิ่งใดเกิดขึ้นด้วยธรรมชาติแล้ว สิ่งนั้นมักจะยั่งยืน ทั้งนี้กระผมมีความเห็นว่าการเกิดเป็นพรรคนั้น น่าจะให้เกิดด้วยธรรมชาติ คือบุคคลมารวมกลุ่มด้วยความคิดความเห็นที่ตรงกัน แล้วก็มาตั้งเป็นพรรคขึ้นโดยไม่มีกฎหมายใด ๆ มาเกี่ยวข้อง นั้นกระผมถือว่าเป็นเรื่องของธรรมชาติ แต่อย่างไรก็ดี กฎหมายฉบับนี้ก็ผ่านสภาไปด้วยความเห็นชอบเป็นส่วนใหญ่แล้ว กระผมเองต้องรับรองแต่หากว่าในรายละเอียดของกฎหมายฉบับนี้มีอยู่มากมายที่เป็นการรอนสิทธิประชาชนอยู่ เช่นในมาตรา ๓๗ (๔) นี้ กระผมจึงได้แปรญัตติตัดออก ที่กระผมตัดออกนั้นกระผมก็

เห็นว่า ถ้าจะใส่กฎหมายฉบับนี้ลงไปก็เป็นการลิดรอนสิทธิของประชาชนในการจะตั้งพรรคการเมืองเป็นอันมาก เพราะว่าตั้งมา ๒ ปีติด ๆ กันนั้นไม่มีสมาชิกเข้ามาสมัครร่วมอยู่ในพรรค แล้วก็จำเป็นจะต้องยุบพรรคไปกระผมเห็นว่าการกระทำแบบนี้ไม่ยุติธรรม ความจริงการตั้งพรรคจะมีสมาชิกสมัครได้หรือไม่ได้นั้น ต้องอยู่ที่เวลาเหมือนกัน เพราะว่าสมาชิกที่ดี ๆ ที่มีอุดมคติดีก็ต้องศึกษา กฎเกณฑ์ของพรรคให้ละเอียดลออ และเหมาะสมกับอุดมคติของตัวเองหรือไม่ การศึกษานี้จะต้องใช้เวลา ถ้าบางครั้งเขามีการศึกษาถึงกฎเกณฑ์ของพรรคที่ไม่มีสมาชิกอยู่เลยนั้น เขาอาจจะมาสมัครอีกก็ได้ เพราะฉะนั้นกระผมเห็นว่าไม่น่าจะต้องมีกฎเกณฑ์อันนี้ ที่จะต้องไปยุบของเขา การยุบอย่างนี้ก็เป็น การตัดหรือลิดรอนหลักการของความเป็นประชาธิปไตยอย่างมาก เพราะฉะนั้นกระผมจึงขอตัดมาตรา ๙ ออก ด้วยเหตุผลที่กระผมได้กราบเรียนมาแล้ว ขอขอบพระคุณ

นายอวย เกตุสิงห์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม อวย เกตุสิงห์ ขอสนับสนุนความเห็นที่ให้คงอนุมาตรา (๙) นี้ไว้ในร่างนี้ ด้วยเหตุผลที่ว่าพรรคใดที่ไม่มีสมาชิกได้รับเลือกเข้าเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถึง ๒ ครั้ง ย่อมแสดงว่ามีนโยบายไม่เป็นที่ถูกใจของประชาชน ก็เป็นการสมควรที่จะเปลี่ยนนโยบายเสียใหม่ คือเลิกพรรคแล้วตั้งใหม่ ประการที่สองเป็นที่รับกันอยู่ว่า การเมืองของเราจะเข้าสู่เสถียรภาพก็ต่อเมื่อเรามีพรรคการเมืองจำนวนน้อย เวลานั้นก็กลัวกันอยู่ว่าพรรคการเมืองจะเกิดขึ้นมาเหมือนดอกเห็ด พุดกันหลายครั้งแล้ว นี่ก็เป็นวิธีหนึ่งที่จะจำกัดหรือลดจำนวนพรรคการเมืองให้น้อยลงเพื่อให้เกิดเสถียรภาพทางการเมือง ประการที่สาม ที่ว่าจะเป็นการตัดสินใจของประชาชนนั้น ไม่เป็นความจริง เพราะเมื่อพรรคการเมืองยุบแล้วก็ตั้งใหม่ได้ ขอขอบพระคุณ

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมอยากจะให้กฎหมายนี้ผ่านในวันนี้ กระผมจึง

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : อย่างไร ๆ ก็ไม่ทัน ว่าเป็นเต็มที่เลย

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ผมไม่ว่าแล้วครับ กระผมเสนอปิดอภิปรายท่านผู้ใดเห็นด้วย โปรดรับรอง

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอให้ท่านประธานกรรมาธิการได้พูดก่อนครับ

นายทวี แรงขำ (ประธานคณะกรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพขอประทานชี้แจงเพิ่มเติมอีกนิดหนึ่ง ไม่เกิน ๑ นาที ความจริงต้องขอประทานโทษคุณทองหยด ขอประทานโทษที่กล่าวนาม ที่คณะกรรมาธิการได้พิจารณาเมื่อตอนเชิญคุณทองหยดมา ก็ได้ชี้แจง คณะกรรมาธิการได้แก้ไขตามที่คุณทองหยดได้เสนอแปรญัตติตรงกัน และคุณทองหยดก็พอใจตามรายงานของคณะกรรมาธิการนั้น ประการที่ ๑ ประการที่ ๒ พรรคการเมืองนั้นนั้นใน คอนเซพท์ (concept) ของคณะกรรมาธิการนี้ถือว่าเป็นพรรคการเมืองของประชาชน เมื่อได้เกิดมาแล้ว การที่จะให้ต้องสิ้นไปนั้นโดยอำนาจของกฎหมายนี้รู้สึกว่ามันไม่เหมาะสม ปัญหานี้ก็อยู่ที่ปัญหาของชนหมู่น้อยซึ่งอาจจะเป็นไปได้ในประเทศไทยที่ใครจะมีความคิดในทางการเมืองดังนี้ เป็นชนหมู่น้อยซึ่งอาจจะมีจำนวนหมื่นหรือหลายหมื่นที่เขามีความคิดในทางการเมืองอย่างนี้ และดำเนินทางการเมือง ต่อสู้เพื่อช่วงชิงตำแหน่งในการที่จะมามีอำนาจในการการเมืองในรัฐสภาหรือเป็นผู้บริหาร แต่ว่าความเติบโตของเขาข้งเล็ก และภาวะบางอย่างไม่สามารถจะอำนวยความสะดวก ในการที่จะได้รับเลือกตั้ง เพราะฉะนั้นเป็นเรื่องที่น่าเห็นใจ อาจจะเป็นพรรคการเมืองของชนหมู่น้อยซึ่งมีจำนวนอย่างน้อยก็หนึ่งพันคนและรัฐธรรมนูญก็ให้โอกาสแก่เขาที่จะรวมกันเป็นพรรคการเมือง สมมุติว่าอย่างที่คุณอภิปรายเมื่อก็ เมื่อให้เขาเลิกไป ก็ไม่มีเหตุอันใดที่จะไปห้ามไม่ให้เขาตั้งขึ้นใหม่นี้จะเกิดความสับสนเปล่า ๆ ฉะนั้นกรรมาธิการจึงยังยืนยันตามความเห็นที่ขอแก้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : จะมีท่านผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ที่คุณสุรินทร์ มาศดิตถ์ เสนอให้ปิดอภิปรายลงมติ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เมื่อไม่มีผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่นเป็นอันว่าที่ประชุมนี้อนุมัติให้ปิดอภิปรายได้ ผมจะขอมติที่ประชุมในมาตรา ๓๗ นี้ ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับการที่คณะกรรมาธิการตัดลงมาตรา (๔) ออก ขอให้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๗๐ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรให้เป็นไปตามร่างเดิมของ
รัฐบาล ขอให้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๓๒ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้มีมติให้เป็นไปตามร่าง
ของคณะกรรมการธิการ

ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติครับ ผมเห็นว่าอย่างไรก็ไม่ทันแน่วันนี้ เพราะว่ายังอยู่อีก
หลายมาตรา มีท่านสมาชิกสงวนคำแปรญัตติไว้มาก จึงขอเลิกประชุมในวันนี้ ขอขอบคุณครับ

เลิกการประชุมเวลา ๑๗.๒๐ นาฬิกา

